

ECHO TYGODNIA

Niezależny magazyn dla każdego

**ECHO
WEEKLY**

**Cena
\$ 1.00**

Nr 134 Toronto 2 - 8 maja 1985

APEL DO RODAKÓW W KANADZIE

W październiku 1983 przyjechał do Kanady jako landed imigrant młody człowiek technik elektryk Henryk Wołosinski. W niedługim czasie podjął pracę w swoim zawodzie. Był z niej zadowolony, pracodawca był zadowolony z niego. Wydawało się, że życie układa się pomyślnie w nowym Kraju. Az tu nieszczęście. W grudniu 1984 Henryk poczuł się chory. W Royal Victoria Hospital rozpoznano złośliwą leukemię. Nie ma ratunku. Chyba, chyba, że ktoś z najbliższej rodziny zgodzi się na przeszczep swojego szpiku kostnego. I tu staje się coś pięknego. Grupa doktorów z Royal Victoria postanawia uratować Henryka. Pod przewodnictwem doktorów polskich pan Doelinger Niemcewicz i Sidorowicz postanawiają działać szybko. Gdy chodzi o życie ludzkie zanikają różnice polityczne i uczucia humanitarne biorą górę. Przy pomocy telexu udzielonego przez konsulat PRL doktorzy komunikują się z Instytutem Hematologicznym w Warszawie i rodziną Henryka. Instytut dokonuje odpowiednich badań według wskazań naszych doktorów i wybiera młodszego brata Piotra jako najodpowiedniejszego do dania szpiku. Ten zgadza się natychmiast. Władze polskie udzielają paszportu, a Kanada wzywa niezwłocznie. Miejsce w Lotcie znajduje się i Piotr w przeciągu 6-ciu dni jest w Montrealu. Przeszczep odbył się w Wielki Piątek, przebieg normalny. Lekarze są dobrej nadziei. Teraz ważna sprawa. Henryk dotychczas otrzymywał zasiłek chorobowy, który już się skończył. Zasiłek socjalny w wysokości \$158.00 miesięcznie zaczyna przychodzić za dwa tygodnie. Dzięki pomocy nieocenionego Księdza Bakanowskiego, Kapelana szpitala, obaj bracia przed operacją mogli wzywać z zasiłku Henryka. Apelujemy do Polonii o pomoc. Musimy pomóc w utrzymaniu Henryka i Piotra po wyjściu ze szpitala, zwrócić za bilet, który Piotr kupił za pożyczone pieniądze oraz utracione zarobki (Piotr ma żonę i dwoje dzieci). W tym celu Kongres Polonii (Quebec) uruchomił fundusz pod nazwą SOS Esperance, na który prosimy wszystkich o składanie ofiar. Czeki wystawione na SOS Esperance należy wysłać do Polish Credit Union 65 Sherbrooke St. Est. suite 103 Montreal H3H 1C4. Wierzmy, że Polonia wyciągnie ofiarną dłoń i przyjdzie solidarnie z pomocą.

Z poważaniem
Wilhelm Siemieniński
Vice-prezes

WYBORY W ONTARIO

Wybory w Ontario w czwartek 2 kwietnia. W ubiegłych prowincjonalnych wyborach głosowało zaledwie 58 procent ontaryjczyków, z czego 44 procent głosów zdobył William Davis, co zapewniło mu przewagę w parlamencie i 70 posłów z całej prowincji.

Głosowanie w tym kraju zabiera mało czasu - najwyżej pół godziny. A znaczy wiele. To co się dzieje w murach parlamentu prowincji ma ogromne znaczenie dla naszego codziennego życia. Bardziej nawet niż głosowanie w parlamencie federalnym. Rząd prowincji odpowiedzialny jest za jakość kształcenia na poziomie podstawowym, średnim i uniwersyteckim, za szpitalnictwo i domy opieki, za pomoc dla chorych i ubogich, za jakość dróg i ochronę środowiska. I wreszcie, prowincjonalny parlament uchwała podatki, które przyjdzie nam za to wszystko zapłacić.

Przy decyzji wyborczej należy wziąć pod uwagę z jednej strony osobowość kandydata, jego aktywność w reprezentowaniu potrzeb okręgu, z drugiej strony program, który reprezentuje jego partia. Oto najogólniejszy szkic stanowisk jakie zajmują w różnych sprawach trzy główne partie.

P C Program gospodarczy obejmuje pomoc rządową dla prowincji w wysokości 1.3 miliarda dol., w tym 975 milionów dolarów ulg podatkowych dla małych firm, 22 miliony dolarów na stworzenie miejsc w przedszkolach i żłobkach przy zakładach, kilka milionów na zatrudnienie młodych i reorientację zawodową. Miller obiecuje kredyt dla farmerów na korzystnych warunkach. W sprawach społecznych Miller i jego partia obiecuje zrownanie płac dla obu płci na rządowych posadach, rozszerzenie pomocy rządowej na uczniów 11 i 12 klasy szkół katolickich.

Dokonczenie str. 3

REPRESJE PRZED 1 MAJA

Z OSTATNIEJ CHWILI

Masowe aresztowania

Wtorek, 30 kwietnia. Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa oświadczył dzisiaj, że władze PRL masowo zatrzymują działaczy

działu obchody będą nagrywaniem się ze świata robotniczego

W trybie przyspieszonym

Agencja Reutera cytuje informacje, zamieszczone przez Tygodnik Powszechny, że w Krakowie i w innych miastach, kolegia do spraw wykroczeń otrzymały nakaz działania w trybie przyspieszonym i wymierzac będą kary dla

Pan kaze, sługa musi. Gorbaczow i Jaruzelski w Warszawie, po przedłużeniu Układu Warszawskiego na 20 lat (patrz tekst str. 4)

związkowych, by nie dopuścić do niezależnych obchodów Dnia Pracy, 1 maja, do czego wezwała Solidarność.

Wałęsa stwierdził ponadto, że władze wprowadzają niesłychane ilości oddziałów bezpieczeństwa na ulice miast, by nie dopuścić do demonstracji przez zwolenników Solidarności.

Telegram protestacyjny

Jak podają dziennikarze zachodni, Wałęsa nawiązał do pociągnięcia władz PRL w telegramie protestacyjnym, wysłanym do marszałka Sejmu Stanisława Gucwy. Mówiąc o masowych zatrzymaniach robotników i intelektualistów, Wałęsa stwierdził, że to co się dzieje w Gdansk i w wielu miastach Polski, wymaga interwencji. W telegramie do marszałka Sejmu, Wałęsa sugeruje, że byłoby lepiej odwołać oficjalne obchody pierwszego maja, niż pędzić ludzi przez ulice obstawione oddziałami bezpieczeństwa. Tego ro-

uczestników demonstracji pierwszomajowych

Nie ma sprawiedliwości i wolności

W sobotę 27 kwietnia korespondentem zachodnim w Polsce przekazano oświadczenie przewodniczącego NSZZ Solidarność Lecha Wałęsy. Oto treść tego oświadczenia.

W Polsce nadal nie ma sprawiedliwości i wolności. Dlatego ludzie nadal muszą kontynuować swoją walkę o ideę rozwiązań już według ustanowionego przez władze prawa Solidarności.

Robotnicy są aresztowani za obronę prawa do zrzeszania się w najbardziej odpowiadających im związkach zawodowych. Za podważanie przez tychże robotników polityki ekonomicznej i polityki władz. Za wyrażanie przez tychże robotników sprzeciwu wobec wciąż rosnących cen.

Dziś Lech Wałęsa przypomniał, że 1 maja symbolizuje zorganizowaną walkę robotników o sprawiedliwość, chleb i wolność. To walka, która trwa.

W Polsce w tym roku nie możemy jeszcze świętować jej zwycięskiego końca. Dla nas wszystkich w Polsce nie

Ciąg dalszy str. 4

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMUSDyrektor Biura Reklamy **KRZYSZTOF DROZDŹ**

Współpracują

Zofia Boncza,

Magdalena i Marek Czyżycy,

Zbigniew Farmus,

Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,

Ewa i Michał Rejkowscy,

Janusz Pietrus i inni.

ADRES ECHA TYGODNIA

Tylko dla korespondencji

393 SHAW St

M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523UWAGA! dzwory przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kąciku handlowym
2 kolumny x 1 cal - \$ 10	3 miesiące - \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	i jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata: półroczna \$ 25, roczna \$ 50

PAMIĘĆ NAZIZMU I OBECNOŚĆ TOTALITARYZMU

Prezydent Ronald Reagan znalazł się w kłopotach. Mysłę, że bez przesady można powiedzieć iż w jednym z największych kłopotów swej prezydentury Idzie rzecz jasna o jego decyzję złożenia w dniu 5 maja wizyty na cmentarzu zachodnioniemieckim w Bitburg, na którym znajduje się 1962 grobów żołnierzy hitlerowskich, w tym 49 grobów esesmanów z osławionej Waffen SS. Decyzja ta spotkała się z szeroką międzynarodową krytyką, a w niektórych środowiskach wywołała dosłownie furję Oliwy do ognia dolewał fakt, że Reagan przyjmując zaproszenie do złożenia wienca w Bitburg odrzucił zaproszenie do złożenia wizyty w obozie koncentracyjnym w Dachau. Pod wpływem nacisków płynących głównie ze strony środowisk i organizacji żydowskich oraz organizacji weteranów Reagan zdecydował na włączenie do programu swej wizyty w RFN pobyt w obozie koncentracyjnym w Bergen-Belsen, jak również dopuścić możliwość, że podczas 10-15 minutowej wizyty na cmentarzu w Bitburg może nie dojść do złożenia przez niego wienca. Kilkakrotnie podkreślił jednak, że nie może być mowy o samym odwołaniu jego obecności na tym cmentarzu.

Dodatkowo na ciosy wystawiła Reagana nie tylko ta, jak myślę nierozważna decyzja, ale także niefortunne argumenty jakimi jej bronił. Rozpoczął bowiem obronę od stwierdzenia, że żołnierze walczący za Hitlera byli w tej samej mierze "ofiarami nazizmu" jak ludzie pomordowani

w obozach koncentracyjnych. Argument ten nigdy nie został powtórzony, ale krytykę wywołały także jego ostatnie uwagi iż jego obecność w Bitburg będzie dowodem "wielkiego pojednania" zachodzącego między USA i Niemcami. Zachodnimi i jednocześnie deklaracji "że nigdy więcej Holocaust nie może być powtórzony".

"Rozumiem co niektórzy ludzie czują" - powiedział prezydent. Ale w 40 lat po wojnie - dodał - wizyta ta będzie symbolem uznania dla Niemiec jako państwa demokratycznego i sojusznika w ramach NATO. "Czy nie powinniśmy spojrzeć tak na to i uznać tę niezwykłą rzecz jaką zaszła" - zapytał prezydent. "W ciągu tych 40 lat, od zakończenia wojny i od zakończenia tragedii Holocaustu staliśmy się przyjaciółmi i pozostając nimi możemy wykorzystując tę okazję stwierdzić bez ogródek że nie powinniśmy nigdy stać się wrogami, że nigdy nie wydarzy się coś podobnego do Holocaustu". Prezydent podkreślił także, że "wszyscy pochowani na cmentarzu spotkali się od dawna z najwyższą oceną w kategoriach dobra i zła, i jakkolwiek kara bądź sprawiedliwość została zastosowana, była ona dziełem tego, który jest nad nami". Atakując środki masowego przekazu za rozdmuchanie sprawy Reagan oświadczył, że "wypowiedział w tej mierze ostatnie słowo i uważa iż postępując tak jak postępuje pozostaje w zgodzie ze słusnością moralną i nie zamierza zmienić swego stanowiska".

Dokonczenie na str 9

● **Papież Jan Paweł II przyjął w Watykanie przywódcę Niemiec Wschodnich E Honeckera** Po godzinnej rozmowie odbyta bez tłumacza dotyczyła głównie problemów pokoju na świecie. E Honecker jest pierwszym przywódcą komunistycznych Niemiec przyjętym przez Papieża od czasu powstania NRD. Spotkanie Ojca Świętego Jana Pawła II z przywódcą NRD Honeckerem odbyło się obok oficjalnej wizyty Honeckera we Włoszech.

● **Izba Reprezentantów nie przyznała partyzantom nikaraguańskim 14 milionów dolarów pomocy medycznej i żywnościowej** Po raz czwarty od roku 1983 amerykańska Izba Reprezentantów odrzuciła przedstawiioną przez prezydenta Reagana propozycję pomocy partyzantom nikaraguańskim zwalczającym reżym komunistyczny w Nikaragui. Tym razem prezydent Reagan pragnął przekazać partyzantom pomoc medyczną, żywnościową oraz inną niemilitarną wartości 14 milionów dolarów. Wcześniej propozycja Reagana została przyjęta przez Senat. Prezydent Reagan nazwał poparcie dla partyzantów nikaraguańskich "jednym z największych moralnych obowiązków w powojennej historii". Spiker Thomas O'Neill powiedział, że uważa, że "oszukuje amerykańską opinię publiczną", określił partyzantów jako "rzeźników". Po porażce prezydent Reagan zapowiedział dalsze wnoszenie propozycji pomocy partyzantom nikaraguańskim na forum Kongresu.

● **Szwecja zaprzeczyła, że przeprowadzone przez nią w latach 1957-1972 tajne eksperymentalne eksplozje nuklearne miały na celu budowę szwedzkiej broni atomowej**

● **Po wydaleniu dwóch szpiegów sowieckich Wielka Brytania wydała trzech dyplomatów sowieckich** Akcja ta została podjęta w odpowiedzi na wydalenie z ZSRR trzech dyplomatów brytyjskich, których wydalenie było sowiecką odpowiedzią na usunięcie z Wielkiej Brytanii pierwszej dwójki. Wydalając ich W Brytania zapowiedziała, że nie będzie tolerowała więcej sowieckiej praktyki polegającej na rewanżowym wydaleniu i każdy rewanż sowiecki wywoła odpowiednią reakcję brytyjską.

● **W Jugosławii 70-letni Rajko Janković otrzymał karę 4 lat więzienia, a 58-letni Dragan Janković karę 18 miesięcy** za rozpowszechnianie wrożej propagandy i próby rekrutacji członków dla działającego za granicą ugrupowania czetnickiego.

● **USA wydały attache wojskowego ambasady sowieckiej, w Waszyngtonie, pułkownika S Gromowa**

● **Papież Jan Paweł II wzywał do zaprzestania "wendetty gwałtu" w Libanie** Ojciec Święty Jan Paweł II zaapelował w Watykanie do przywódców światowych o zakończenie "spirali wendetty gwałtu w Libanie" przynoszącej destrukcję i śmierć niewinnych. W ubiegłym tygodniu około 100 tysięcy chrześcijan w Sydonie i

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

okolicznych miejscowościach porzuciło swe domy w mieście przed atakującymi muzułmanami. W walkach chrześcijan z muzułmanami zginęło około 100 osób.

● **10 rocznica zakończenia wojny wietnamskiej przysparza problemów jej amerykańskim weteranom**, którzy załani powodzą informacją i analiz dotyczących tej wojny, a ukazujących się w środkach masowego przekazu zgłaszają się gremialnie do specjalnych ośrodków weteranów z prośbą o pomoc w leczeniu psychologicznych napięć. Szacuje się, że na około 3,5 miliona Amerykanów, którzy byli w armii amerykańskiej w Azji Południowo-Wschodniej w okresie wojny wietnamskiej, około 500 tysięcy cierpi na jakiś rodzaj psychicznych zaburzeń takich jak depresja, bezsensowność, poczucie bezsensu życia, usiłowanie samobójstwa i nieumiejętność przystosowania się do życia w pokoju, w rodzinie, w małżeństwie itp.

● **Izrael zaczął popierać Irak w wojnie iracko-iranskiej** Wraz z objęciem we wrześniu ubiegłego roku stanowiska premiera Izraela przez Szimona Peresa Izrael stopniowo zaczął popierać Irak w wojnie iracko-iranskiej. Od początku wojny, która rozpoczęła się we wrześniu 1980 roku Izrael popierał mearabski Iran sprzedając mu broń wartości 10 milionów dolarów. Transakcje te odbywały się na drodze nieoficjalnej, gdyż przywódca Iranu Khomeini nie uznawał prawa Izraela do istnienia. Większość broni była nabywana przez Iran na czarnych rynkach w Rzymie, Wiedniu i Londynie. Obecnie lewicowy rząd Peresa uważa, że mearabski, ale radykalny Iran stanowi większe zagrożenie dla Izraela niż arabski, ale umiarkowany Irak. Rząd izraelski obawia się, że zwycięstwo Iranu rozszerzyłoby rewolucję islamską na umiarkowane państwa arabskie, w tym i na Egipt, który mógłby wówczas zerwać układ pokojowy z Izraelem. Ponadto zdaniem rządu izraelskiego agenci irańscy buntują przeciwko Izraelowi muzułmańskich Szytów zamieszkujących graniczące z Izraelem południe Libanu.

● **Półowa ofiar gwałtów w USA nie zgłasza gwałtu policji** Raport amerykańskiego ministerstwa sprawiedliwości ujawnia, że na szacowane około 1,5 miliona gwałtów w USA w latach 1973-1982 około połowa ofiar zgłaszała się nie zgłosić przypadku gwałtu policji albo uważając, że gwałt jest sprawą osobistą, albo uważając, że zgłoszenie nic nie pomoże. Kobiety nie zgłaszające gwałtu obawiają się oszczerstwa, zniesławienia, uważają, że nie będą w stanie publicznie mówić o tym jak były zgwałcone bądź po prostu boją się zemsty gwałciciela czy jego kolegów. Raport wykazał także, że przeciętny wyrok za gwałt wynosi w USA 9-10 lat z czego przeciętnie gwałciciel odsiadytuje jedynie 3-4 lata.

● **Arcybiskup St Paul i Minneapolis odbiwa karę więzienia za jazdę po pijanemu** 63-letni John Roach, arcybiskup St Paul i Minneapolis oraz były przewodniczący Narodowego Kongresu Biskupów Katolickich od-

był karę 48 godzin więzienia za prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwym. Dodatkowo arcybiskup Roach zapłacił 400 dolarów grzywny i 45 dolarów kosztów sądowych. Podczas procesu arcybiskup Roach przyznał się do winy i zobowiązał się do niepowtorzenia incydentu.

● **Gazeta komsomolców skarży się na niekobiecy dziewczyny** Dziennik "Komsomolskaja Prawda" stwierdził, że postępuje w ZSRR zjawisko tracenia kobiecości przez młode dziewczyny. Zdaniem gazety świadczy to o tym, że słuszną w zasadzie ideą równości płci czasami wymyka się spod kontroli i przynosi niechciane i nieoczekiwane owoce. Gazeta podkreśla, że ma tu na myśli te rosnące przypadki młodych kobiet i dziewczyn, które w imię równości płci piją i palą jak mężczyźni i biją się jak chuligani. "Komsomolskaja Prawda" przytacza listy czytelników - mężczyzn w których skarżą się oni na niekulturalne i chamskie zachowanie oraz powszechne zjawisko zaniku kobiecości wśród dziewczyn i młodych kobiet. Jeden z czytelników pisze, że zauważył ostatnio zjawisko bojek dziewczyn o chłopca. Gazeta podsumowując listy pisze, że równość płci w knajpie i w boju jest możliwa, ale trzeba ją zwalczać, gdyż inaczej życie stanie się nudne i nieinteresujące.

● **Ile kosztuje podatnika brytyjskiego rodzina królewska?** Mniej niż 10 milionów dolarów rocznie, ale w roku bieżącym o 3 25% więcej niż w ubiegłym. Tyle bowiem wynosi podwyżka płacy przyznana przez królewską radę zaufanych w skład której wchodzi także premier M Thatcher. Zgodnie z podwyżką królowa Elżbieta II otrzyma 6 100 000 dolarów, królowa Matka 537 794, księżę Edynburga 300 395, księżniczka Małgorzata 182 170, księżę Andrzej i księżę Edward po 32 214, księżniczka Anna 187 164, księżniczka Gloucester - 73 769 i 533 142 podzielone równo pomiędzy Księcia Gloucester i księcia Kent oraz Księżniczkę Aleksandrę. Na liście nie ma następcy tronu księcia Karola, który nie otrzymuje żadnej płacy z rządu, lecz utrzymuje się ze swego olbrzymiego majątku. Jak co roku wraz z podaniem do wiadomości publicznej plac dla rodziny królewskiej rozległy się głosy domagające się zniesienia monarchii w Wielkiej Brytanii. Jej obrońcy powołują się najczęściej na tradycję oraz na olbrzymie sumy pieniędzy jakie przynosi przyciągając do kraju turystów.

● **Obraz malarza włoskiego Andrei Mantegna "Pokłon Trzech Króli" namalowany na początku XVI wieku został sprzedany na aukcji w Londynie za rekordową sumę 13,75 milionów dolarów** Obraz został nabyty przez Muzeum im Paula Getty w Kalifornii, a sprzedany przez Spencera Comptona - markiza Northampton, który potrzebował pieniędzy na remont swych dwóch posiadłości większych.

Dokonczenie ze str. 1

kich i złagodzenie praktyki opartej o obecne federalne prawo dotyczące przerywania ciąży. Zamierza też zwiększyć sumy na opiekę zdrowotną nad przewlekle chorymi.

Liberalowie - David Peterson obiecuje, że wprowadzi prawo zrownania płac bez względu na płeć we wszystkich sektorach, popiera również rozszerzenie pomocy dla szkół katolickich, zajmuje podobne do Millera stanowisko w sprawie przerywania ciąży, ale jest zdecydowanie przeciwny dodatkowym - poza ubezpieczeniem - opłatom za usługi lekarskie. Chciałby również wprowadzić ubezpieczenie dentystyczne i powszechny dostęp do żłobków i przedszkoli. Peterson pragnie stałego opodatkowania osób dużo zarabiających, wprowadzenia ulg podatkowych za stworzenie miejsc pracy w małych przedsiębiorstwach, obniżenia oprocentowania kredytu dla farmerów. Liberalowie skłonni są też wprowadzić sprzedaż napojów alkoholowych w sklepach spożywczych.

Nowi Demokraci - Bob Rae różni się zasadniczo od swych przeciwników w sprawie przerywania ciąży. Jego partia zamierza wprowadzić prywatne gabinety zabiegowe i zmienić ontaryjskie prawo aborcyjne. Popiera jak inni kandydaci żądania szkół katolickich i przeciwny jest podobnie jak liberalowie pobieraniu dodatkowych opłat medycznych. Jednym z jego głównych haseł jest zrownanie płac. Rae pragnie również stworzenia większej liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach, kładzie większy nacisk na ochronę środowiska, zwiększenie liczby spółdzielni mieszkaniowych, rozszerzenie niezbędnych dla rozwoju prowincji i jego miast robot publicznych.

Jesli chodzi o sprawy etniczne Miller obiecał, że zatrudni więcej reprezentantów mniejszości narodowych na decyzyjnych stanowiskach i w grupach doradczych. Również liberalowie i NDP opowiadają się za większym udziałem etników w życiu politycznym kraju.

Potrzeby społeczne Ontario znajdują odbicie w programach wszystkich tych partii. Stąd różnice programowe wydają się drugorzędne.

Ktokolwiek wygra te wybory, a wygląda na to, że znów wygra ją konserwatyści, będzie musiał szukać drog walki z bezrobociem, realizować aspiracje zawodowe kobiet, zreformować zasady pomocy dla szkół i klas pozostających bez funduszy publicznych.

Nawiasem mówiąc za wszystkie obietnice wyborcze zapłaci podatnik z własnej kieszeni co czyni wybór de-

cyją pewnego rodzaju zakupu. Torysi mają wydać 607 milionów w pierwszym roku, 1,7 miliarda w następnych 4 latach. Liberalowie obiecują nam wydatki rzędu 902 milionów w pierwszym roku, a 1,9 miliarda w ciągu kolejnych trzech lat. Nowi Demokraci twierdzą, że mieszczą się w sumie 600 milionów.

Konflikt interesów w świetle rewolucji oczekiwań

234 000 dolarów zarobiła firma ogłoszeniowa, która otrzymała od rządu federalnego ogłoszenia do rozmieszczenia w gazetach. Nie byłoby w tym nic dziwnego, zwłaszcza, iż przywykliśmy do dziwnych w swej treści potężnych ogłoszeń o zadziwiających hasłach typu "A w kacie" lub "wielokulturowość jest polityką". Są to właśnie ogłoszenia, którymi rząd zachęca do aprobaty swej działalności. Użyteczność owych publikacji jest znikoma, choć cieszą one wydawców gazet, pozwalając im przeżyć najgorsze finansowe tarapaty. Procz wydawców żyją z nich agenci. Tym razem rządowy kontrakt wywołał burzliwą debatę w parlamencie. Okazało się, że prezydentem wspomnianej firmy ogłoszeniowej jest szwagier ministra finansów Michaela Wilsona, a dyrektorem jego rodzona siostra. Dodac należy, że właśnie w resorcie Wilsona zapadają decyzje, komu pieniądze przyznać trzeba.

Opozycja określiła sytuację jako "konflikt interesów". Zarzut to poważny w świecie zachodniej demokracji i dyskredytujący polityka.

Mulroney bronił Wilsona i wybronił przed utratą stanowiska. Sprawa jednak jest zbyt ewidentna by jej za-

przeczyć. Mulroney odwoływał się więc do pewnego rodzaju aktów wiary, że konfliktu interesów nie ma, a przy okazji oskarżył prasową galerię o niewłaściwą percepcję.

Percepcja ma jednak swe źródła. Po wieloletnich rządach liberalów publiczność oczekuje od nowych rządów nowego stylu władzy. Korupcyjność jest znacznie bardziej irytująca, niż poprzednio.

Wilson jest człowiekiem cennym. W jego rękach spoczywają obecnie kluczowe dla gospodarki kanadyjskiej i dalszej popularności torysów sprawy. Dymisja Wilsona wniósłaby potworny chaos do przygotowywanego na najbliższe dni budżetu państwa. Trudno by się było spodziewać.

Zabrakło jednak zarówno Wilsonowi jak i Mulroneyowi w rozwiązaniu problemu ludzkiej i politycznej klasy A. Przejawia się ona w cywilnej odwadze przynajmniej do intencjonalnego czy nie zamierzonego błędu. Jest to tym bardziej karygodne, że konserwatyści mając tak potężny większościowy rząd nie muszą się obawiać po takiej "samokrytyce" paralizującego ataku opozycji. Mulroney wyłoniony "rewolucją oczekiwań" traci twarz. Jest to tym bardziej smutne, że po raz pierwszy od wielu lat polityka zagraniczna Kanady czyni ją bliższą wobec Amerykanów i bardziej odporną na sowieckie zabiegi, także militarnie silniejszą. Tym bardziej smutne, że program gospodarczy konserwatystów pozwala na swobodniejszy i naturalny rozwój rynku i produkcji. Personalne potknięcia mogą przesłonić te bardzo istotne dla nas byłych wschodnich Europejczyków walory nowego rządu. Opinia publiczna zareagowała bardzo szybko spadkiem popularności upragnionej partii. To jest cena i ostrzeżenie.

GRAFA

NOWI KANADYJSCY KARDYNAŁOWIE

Jan Paweł II mianował dwóch kardynałów kanadyjskich, 73-letniego arcybiskupa Quebec Louis Alberta Vachon, prymasa Kanady i 67-letniego arcybiskupa Edouarda Gaguona, który przewodniczył komisji pontyfikalnej do spraw rodziny w Rzymie 25 maja, gdy odbędą się oficjalne uroczystości. Kanada będzie miała największą w swej historii liczbę kardynałów - sześciu.

Papież mianował równocześnie 24 kardynałów, w tym wielu w krajach trzeciego świata.

Decyzja kanadyjska uważana jest za symptomatyczną. Vachon znany jest ze stanowiska, że kobiety powinny w kościele katolickim pełnić większą rolę. W 1983 roku podczas synodu biskupów w Rzymie zwrócił uwagę na istniejącą w kościelnych instytucjach męską supremację i "seksizm" - czyli ocenianie i awansowanie osoby w hierarchii uwzględniając jej płeć a nie inne cechy. Vachon nie chciałby - jak powiedział w wywiadzie prasowym - być uważany za feministę. Sądzi jednak, że kościół stwarza kobietom zbyt mało odpowiedzialnych funkcji. Na terenie swej archidiecezji Vachon popiera aspiracje kobiet, choć nie jest skłonny do uznania, że kobiety powinny pełnić funkcje kapłańskie.

PREMIER NA DWOCH POSADACH Z DWOCH PUNKTÓW WIDZENIA

Posel liberalny Sheila Copps ujawniła dokumenty, z których wynika, że Mulroney był członkiem rady nadzorczej prywatnej kompanii Labsea Inc. przez prawie 2 miesiące od chwili

gdy został premierem Kanady. Szefem firmy był były premier Nowej Fundlandii, torys, Frank Moores. Ostatnio został on mianowany naczelnym dyrektorem Air Canada.

Rewelacje pani Copps miały miejsce w dzień po tym, jak Mulroney zaatakował Turnera za to, iż jako premier zasiadał w radach nadzorczych. Zachowanie takie określił jako prowadzące do konfliktu interesów. Prasowy sekretarz Mulroneya przygotował oświadczenie, w którym stwierdza, że Mulroney nigdy nie brał udziału w posiedzeniach rady nadzorczej firmy i nie pobierał z tytułu swej funkcji żadnych opłat.

ZUNDEL DOCZekał SIĘ NAKAZU DEPORTACJI

Kilka tygodni temu przed sądem w Toronto toczyła się rozprawa przeciw wydawcy antysemitycznych pamfletów, obywatelowi RFN zamieszkującemu stale w Kanadzie Ernestowi Zundelowi. Zundel został uznany winnym wykroczenia przeciw paragrafowi 177 Kodeksu Karnego przez publikację sądu, o którym wiedział, że jest fałszywy i który mógł poczynić szkody społeczne. Twierdził on bowiem, że Holocaust - zagłada Żydów podczas II wojny światowej - nie miał miejsca.

W poniedziałek 29 kwietnia zapadła w wydziale imigracyjnym Kanady decyzja, że będzie on również z tego kraju deportowany.

Prawo kanadyjskie bowiem przewiduje deportację osoby, która posiada prawo stałego pobytu o ile dokona ona poważnego przestępstwa, za które otrzyma wyrok powyżej 6 miesięcy więzienia.

Wydawca zjawił się przed budynkiem imigracyjnego urzędu z twarzą wymalowaną na czarno dla podkreślenia, że jako biały nie uzyskał sprawiedliwości dla swej etnicznej grupy i dając do zrozumienia, że jako kolorowy miałby więcej szans. Trzeba tu dodać, że Zundel zgromadził wokół siebie pewną grupę niemieckich emigrantów, którzy dość otwarcie manifestują poparcie dla neonazistowskich idei.

Zundel wezwany został do biura imigracyjnego by odebrać nakaz deportacji. Zapowiedział reporterom, że nie spiesz się z wyjazdem.

Wydawca oczekuje bowiem rozprawy apelacyjnej, która zwykle odbywa się po kilku miesiącach. Dopiero gdy sąd wyższej instancji nie uchyli wyroku, Zundel go odsiedzi, może następnie wykonanie nakazu deportacyjnego. Czasem taka procedura trwa kilka lat.

Rzecznik spraw imigracyjnych oświadczył jednak, że w tym wypadku rozprawa apelacyjna powinna odbyć się jak najszybciej - w ciągu pół roku.

Rzecznik ministra imigracji pani Flory Mac Donald podkreślił, że decyzja zapadła w dniu obchodów pamięci Holocaustu w Ottawie.

ZALEGALIZOWAC PROSTYTUCJĘ RAPORT FRAZERA

Raport Frazera - przewodniczącego federalnej komisji do spraw prostytucji i pornografii przyniósł szereg zaleceń, które mają wielowiekową sprawdzoną tradycję. Raport zaleca dekryminalizację i legalizację pewnych form prostytucji jak również uczynienie z transakcji pomiędzy prostytutką a klientem czynu nie podlegającego represjom kry-

minalnego prawa. Frazer zaleca likwidację ulicznej prostytucji przez legalizację precederu w mieszkaniach.

Nie jest jasne jak komisja owe mieszkania rozumie. Czy jako tradycyjny dom publiczny, własnościowe mieszkanie czy dom czy też dopuszcza do uprawiania "najstarszego zawodu" w mieszkaniach wynajmowanych. Otwarte jest wciąż czy takie ustawienie problemu rzeczywiście ograniczy prostytucję uliczną i uczyni kobiety sprzedajne bardziej niezależnymi od сутenerów. Frazer twierdzi, że "złota książka telefoniczna" powinna być dlań dostępną jako forma reklamy usług.

Wiceprzewodnicząca kanadyjskiej organizacji walczącej o prawa prostytutek przyjęła raport z dużym uznaniem. Nazwała go pierwszym dokumentem, w którym rząd uznaje istnienie prostytutek i ich prawo do bezpiecznego prowadzenia interesu, a także traktuje jako osoby ludzkie. Raport Frazera mówi o wykroczeniach przeciw uprawiającym ten zawód kobietom, o przesładowaniach i szantazach ze strony сутenerów. Raport przedstawia też socjologiczny rysopis przeciętnego klienta - znanego mężczyzny w średnim wieku, na ogół niezadowolonego z form życia seksualnego w swym małżeństwie. Mężczyźni samotni poszukują w kontaktach z prostytutkami bezpieczeństwa, nie grożącego trwałym związkiem. Stosunku. Niektórzy z mężczyzn domagają się od prostytutek bardziej wyrafinowanych form seksu, do których nie chcą lub nie mogą zmuszać swych żon.

Mimo tego zachęcającego opisu raport Frazera stwierdza, że tylko 4 procent ogółu kanadyjskich mężczyzn skorzystało kiedykolwiek z usług prostytutek.

ODPRAWA MOWATA

Farley Mowat, znany pisarz kanadyjski został zatrzymany przez amerykańskie władze imigracyjne w momencie, gdy usiłował pojechać do Stanów na spotkanie autorskie w związku z wydaniem swej nowej książki. Amerykanie nie wpuszcili go jako osobę "non grata". W 68 roku miał on celować czy strzelać do przelatującego nad jego domem bombowca amerykańskiego B-52 przewożącego bronię jądrową. Wśród swych licznych książek napisał przychylną dla Sowietów "Syberię". Ma być on również członkiem jakiejś prosowieckiej organizacji - czemu zaprzecza.

Skonczyło się na tym, że władze USA zgodziły się udzielić mu wizy.

SPOTKANIE MILLERA Z PRASĄ ETNICZNĄ

28 kwietnia odbyło się w Toronto spotkanie premiera Ontario F. Millera z przedstawicielami prasy etnicznej. Premier Miller oświadczył, że zależy mu na tym, by w prowincji kwitła wielokulturowość i rozwijały się wszystkie grupy etniczne. Obiecał wszechstronną pomoc dla środowisk etnicznych i ich organizacji zapowiadając rozszerzenie usług w językach macierzystych dla osób nie posiadających odpowiedniej znajomości języka angielskiego bądź francuskiego. Premier obiecał także zwiększenie nominacji osób pochodzących ze środowisk etnicznych do różnego typu ciał publicznych i rządowych. Miller podkreślił, że zrobi wszystko by mniejszości etniczne nie spotykały się z dyskryminacją i by rosły w bogactwo i różnorodność naszego wielokulturowego dziedzictwa.

Plakat podziemia, wiosna 1985

WAŁĘSA

Ciąg dalszy ze str. 1

ma innej drogi, jak tylko trwać przy idei Solidarności

Walczyć aż do skutku o zalegalizowanie naszego związku. Walczyć o reformę państwa

Rośnie system represji

Dalej, warszawski korespondent UPI, przytaczając pierwszomajowe oświadczenie Wałęsy przypomina, iż w kolportowanych w całym kraju przez działaczy Solidarności ulotkach, wyraźnie się stwierdza, że celem tegorocznej demonstracji na 1 maja jest zadanie podniesienia zarobków oraz ograniczenie wzrostu cen żywności i energii

Depesza z Polski cytuje następnie dalsze słowa Lecha Wałęsy

Liczba aresztowanych ludzi za działalność związkową wzrosła do 150 osób. Wśród nich znajdują się wybrani przez robotników związkowi przywódcy i doradcy, Andrzej Gwiazda, Adam Michnik, Bogdan Lis, Władysław Frasyniuk

Wałęsa ponownie przypominał, że wprowadzeniu przez władzę stanu wojennego, oraz rozbiciu struktur legalnie działającej Solidarności, towarzyszyły propagandowe obietnice wojskowych, iż czynią to by rozwiązać ekonomiczne i socjalne problemy kraju. Mamy więc dzisiaj święte prawo i obowiązek pytać: Jakie problemy zostały rozwiązane? Czy kraj wynurza się z kryzysu? Czy wprowadzono reformę gospodarczą? Czy wykorzystano olbrzymie zasoby energii społecznej, ujawnione w latach 1980-81?

Na te pytania Lech Wałęsa odpowiedział sam

Nie, nic takiego nie zostało zrobione. Nie ma w naszym kraju sprawiedliwości, a system represji się rozrasta

Wypowiadają wojnę domową

W uzupełnieniu tekstu tego oświadczenia, przytaczamy też fragment wywiadu, którego Wałęsa udzielił niedawno niezależnemu piśmie *Solidarność*, wydawanemu w Gdańsku

Nasila się coraz bardziej kampania propagandowa przeciwko Solidarności i przekroczyła ostatnio granice wtyczonych przez generała Jaruzelskiego o linii walki i porozumienia. Jest to nie przebiegająca w środkach walka przeciw porozumieniu

Mamy do czynienia z terrorem. Wytoczono przeciwko nam najcięższe zarzuty, zdrady ojczyzny, szpiegostwa, sprzedajności

Kto nie jest z nami, ten jest obcym agentem

() to zmusza atakowanego do walki na śmierć i życie w obronie własnej, w obronie Solidarności, faktycznie wypowiada wojnę domową

ODEZWA TKK

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ Solidarność wzywa do przeprowadzenia niezależnych manifestacji w dniu 1 maja 1985 roku

75 lat po pierwszych manifestacjach majowych w Polsce, hasła tamtych robotniczych wystąpień są znowu aktualne

Zadamy podwyżkę płac dla wyrównania wzrostu cen, przestrzegania prawa do osmiodziesiętnego dnia pracy, zwolnienia wszystkich więźniów politycznych

Podpisano
Tymczasowa
Komisja Koordynacyjna
NSZZ Solidarność

UKŁAD WARSZAWSKI

Warszawa, piątek, 26 kwietnia Zebrali się tutaj przywódcy krajów bloku sowieckiego, by przedłużyć Układ Warszawski na 20 lat, z możliwością dalszego przedłużenia na lat 10. Przedłużony „układ obronny” miał wygasnąć 14 maja

Spotkanie było dyskretne

Zastosowano ostre środki bezpieczeństwa, na ulicach Warszawy roilo się od milicji i tajniaków. Nie doszły do nas informacje o żadnych otwartych protestach ze strony społeczeństwa polskiego

Jak się wydaje, Solidarność i cała demokratyczna opozycja w Polsce zachowały w sprawie przedłużenia układu postawę dyplomatycznej rezerwy

W okresie poprzedzającym odnowienie układu, sporo pisało się na Zachodzie o roznicach i tarcich wewnątrz sowieckiego bloku. Wyrażano nawet wątpliwości, czy w ogóle dojdzie do odnowienia Układu Warszawskiego w jego dotychczasowej formie

Moscovia locuta causa finita

Wskazywano na wyraźne sygnały, że Rumunia, NRD i Węgry chciały odnowić układ tylko na krótszy okres i zmodyfikować wynikające z niego zobowiązania krajów członkowskich. Stało się jednak oczywiście tak, jak sobie tego życzył Kreml

Do Warszawy przyjechał osobiście Michał S. Gorbaczow, nowy 54-letni pierwszy sekretarz KC KPZR. Do Układu Warszawskiego należy siedem krajów: Bułgaria, Czechosłowacja, Niemiecka Republika Demokratyczna, PRL, Rumunia, Węgry i ZSRR. Wśród sygnatariuszy Układu Warszawskiego była też Albania, która wystąpiła z układu w 1968, po inwazji Czechosłowacji przez połączone wojska sowieckie i sojusznicze

Po raz pierwszy kraje te podpisały Układ Warszawski w 1955, twierdząc, że jest to odpowiedź na powstanie Paktu Północno-Atlantyckiego

Najlepsza broń nie dla każdego

Komentatorzy podkreślają, że Moskwa bardzo selektywnie obdziela uzbrojeniem swoich sojuszników, członków Układu Warszawskiego. Najnowocześniejsza i najlepsza

bron z zasady pozostaje w rękach jednostek elitarnych, ściśle kontrolowanych przez Sowiety. Nie powierza się takiej broni ani Polakom ani Węgom

Mimo, że odnowienie układu przeszło gładko i zgodnie z życzeniami Kremla, stosunki między sojusznikami nie układają się idealnie, występują różnice interesów

Szczególnie Rumunia stara się prowadzić niezależną politykę zagraniczną i wojskową. Od szeregu lat Rumunia odmawia udziału swych jednostek wojskowych w czynnych manewrach wojsk Układu Warszawskiego

Bali się polskiego wojska

Robin Gedye, warszawski korespondent londyńskiego dziennika *The Daily Telegraph*, wraca do lat 1980-82 w Polsce. Twierdzi, że Sowiety niechętnie rozważały wtedy możliwość najazdu na Polskę, obawiając się nie tylko gorącego patriotyzmu Polaków, ale także sił zbrojnych PRL. Twierdzi, że nie było wtedy wcale pewne, w której stronie stanie wojsko PRL w krytycznej sytuacji

Sowiecka kontrola

Po co naprawdę potrzebny był Moskwie Układ Warszawski? Po pierwsze, zapewnia Sowiетom kontrolę i przewagę sił w krajach Europy Wschodniej, okupowanych przez Stalina po II Wojnie Światowej. Po drugie, pozbawia te satelickie kraje niezależnych sił obronnych, podporządkowując ich siły zbrojne wielkiej sowieckiej organizacji militarnej, posłusznej tylko rozkazom z Kremla

W siłach zbrojnych Układu Warszawskiego Sowiety mają 31 dywizji, pozostali sojusznicy 55 dywizji

Polska wdzięczność

Warszawa, sobota, 27 kwietnia Po załatwieniu sprawy przedłużenia Układu Warszawskiego na dalszych 20 lat, Gorbaczow zatrzymał się jeszcze w Warszawie na rozmowy z Jaruzelskim

Po odlocie Gorbaczowa do Moskwy, ogłoszono oficjalny komunikat (tłumaczymy z angielskiego)

„Strona radziecka ponownie potwierdziła swą solidarność z walką Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i polskiego świata pracy o pełne przezwycięzenie skutków kryzysu i umocnienie socjalizmu”

„Strona polska wyraziła wdzięczność za pomoc i poparcie ZSRR, który znacznie przyczynił się do pokonywania trudności w Polsce”

Spotkanie Gorbaczowa z Jaruzelskim przypadło na zakończenie natrętne obchodzonego przez władze PRL „miesiąca kultury radzieckiej”. Przez miesiąc, różnymi sposobami, m.in. w kinie, telewizji, prasie i radio miliony Polaków wprowadzano w stan znudzenia, obrzydzenia i zdenerwowania, nachalnym reklamowaniem Kraju Rad

Nie pozwolili na czystki

Warszawski korespondent dziennika *New York Times* Michael T. Kaufman pisze, iż, jak się wydaje, Jaruzelskiemu udaremnił w partii przeprowadzenie czystek aparatu władzy. Dyplomaci zachodni w Warszawie przypuszczają, że Jaruzelski mógł teraz prosić Gorbaczowa o pomoc w ukroceniu twardogłowych elementów w elicie władzy PRL. Niektórzy ludzie z otoczenia Jaruzelskiego informują zachodnich korespondentów, że to właśnie ci twardogłowi kryją się za takimi aktami jak zamordowanie pro-solidarnościowego duchownego, ks. Popiełuszki i że ci sami twardogłowi blokują zmiany w partii

Dyplomaci zachodni przypominają, że spotkanie Jaruzelskiego z Gorbaczowem odbyło się niemal dokładnie w rocznicę podobnego spotkania generała z Czernienką, poprzednikiem Gorbaczowa. Według polskich źródeł rządowych, pisze Michael T. Kaufman z *New York Times'a*, Jaruzelskiemu Moskwa przydzieliła wtedy trzy zadania: ukroczyć wpływ Kościoła w Polsce, zmodernizować wojsko i wciągnąć do partii więcej ludzi młodych

Amnestii nie będzie

Warszawa, 30 kwietnia Rzecznik rządu PRL Jerzy Urban oświadczył, że w Polsce 112 osób przetrzymywanych w więzieniach uznawanych jest za więźniów politycznych. Jak podali dziennikarze zachodni, do liczby tej Urban włączył czterech funkcjonariuszy MSW, skazanych za zamordowanie ks. Jerzego Popiełuszki

108 przetrzymywanych w więzieniach nie zostało jeszcze, jak powiedział Urban, postawionych przed sądem

Występując na konferencji prasowej Urban zapowiedział, że władze PRL nie ogłoszą amnestii dla przeciwników

ników rządu z okazji nadchodzącej czterdziestej rocznicy zakończenia Drugiej Wojny światowej w Europie

Prof. Geremek usunięty z PAN

Urban potwierdził, że **Bronisław Geremek**, doradca Solidarności, został usunięty ze stanowiska profesora Polskiej Akademii Nauk. Według Urbana, usunięto go za działalność na szkodę państwa.

Dziennikarze zachodni łączą to ze spotkaniem prof. Geremka z brytyjskim ministrem spraw zagranicznych Geoffreyem Howe, Minister odwiedził Warszawę z początkiem kwietnia i spotkał się wtedy m.in. z prof. Geremkiem.

"Agenci obcego mocarstwa"

Nawiązując do zatrzymania przez władze Czesława Bieleckiego, Urban powiedział, że prowadzi się w stosunku do niego śledztwo pod zarzutem utrzymywania kontaktów z agentami obcego mocarstwa.

NAGRODA DLA DANUTY

Agencje zachodnie donoszą, że żona Lecha Wałęsy Danuta, przyjechała w piątek 26 kwietnia do Włoch do Brescii, aby przyjąć nagrodę przyznaną jej przez organizację kobiet włoskich.

Nagrodę przyznała jej w ubiegłym roku grupa kobiet włoskich - wyborców, za jej charakter i oddanie rodzinie i społeczeństwu.

MAREK EDELMAN DO PREZ. REAGANA

W sprawie wizyty Reagana na cmentarzu żołnierzy niemieckich, na którym pogrzebani są też SS-mani, z publicznym oświadczeniem wystąpił przywódca powstania w getcie warszawskim, Marek Edelman, zamieszkały w Warszawie.

Zwracając się do prezydenta przypomina, że podczas II wojny światowej Stany Zjednoczone walczyły wspólnie z innymi narodami przeciwko totalitaryzmowi, o wolność, równość.

Edelman pisze m.in. "Ja sam stałem oko w oko z esesmanami, którzy w imię szalonych idei zgładzili wiele tysięcy bezbronnnych ludzi - starców, dzieci, kobiet, morderców".

SOLIDARNOŚĆ ZA GRANICĄ APELUJE

Biuro Koordynacyjne Solidarności za Granicą, z siedzibą w Brukseli, dnia 26 kwietnia zaapelowało do związków zawodowych wolnego świata o wystąpienie w obronie więzionych działaczy Solidarności, Władysława Frasymy, Adama Michnika i Bogdanę Lisę.

Wkrótce mają oni stanąć przed sądem.

Biuro zwraca się do związków zawodowych o zaapelowanie do rządów o akcje podejmowane w PRL przeciw działaczom związkowym. Represje stosowane przez władze warszawskie wobec Lisę, Frasymy i Michnika stanowią jeszcze jedno jaskrawe pogwałcenie międzynarodowych układów, podpisanych przez władze PRL.

Biuro apeluje też do Parlamentu Europejskiego w Strasburgu o zajęcie stanowiska w sprawie ostatnich wydarzeń w Polsce. W oświadczeniu apeluje się do całej spo-

łeczności międzynarodowej o wyrażenie solidarności z polskim światem pracy i jego walką o prawo do legalnego zrzeszania się.

Nowi polscy kardynałowie

Ojciec Święty Jan Paweł II zapowiedział mianowanie dwu nowych polskich kardynałów. Będą nimi arcybiskupi **Andrzej Maria Deskur** i **Henryk Gulbinowicz**.

Po raz pierwszy w historii - będzie więc jednocześnie pięciu kardynałów Polaków. Nazwiska dwu nowych członków kolegium kardynalskiego, a także innych, ogłosił 28, ujawnił Papież na audiencji generalnej w Watykanie 24 kwietnia.

W ten sposób liczba kardynałów poniżej lat 80, to znaczy uprawnionych do udziału w konklawe, wzrosła do 120. Jest to maksimum ustalone przez Papieża Pawła VI.

Nowi kardynałowie otrzymają swoje kapelusze - symbol kardynalskiej godności - na konsystorzu w Rzymie, w maju. Będzie to trzeci konsystorz obecnego pontyfikatu.

Pełne zrozumienie dla morderców kapłana

Pismo podziemne *Wola* na podstawie sobie tylko znanych źródeł, informuje o wystąpieniu ambasadora PRL w Moskwie, jednego z czołowych działaczy PZPR, Stanisława Kociołka, na spotkaniu z moskiewskim aktywnym partyjnym. Zwracając się do aktywistów, Kociołek miał powiedzieć o mordercach ks. Jerzego Popiełuszki: "Chciałem wyrazić pełne zrozumienie dla pracowników MSW, których żarliwość i zapal ideowy stały się w rozdzierającym konflikcie z bezsilnością władzy w zwalczaniu kontrrewolucji w Polsce".

WYROK UTRZYMANY

Agencje prasowe podały, że Sąd Najwyższy w Warszawie utrzymał w mocy wyroki sądu torunskiego, skazujące czterech funkcjonariuszy MSW za udział w zamordowaniu ks. Jerzego Popiełuszki. W Toruniu zapadły wyroki skazujące na więzienie od 14 do 25 lat.

PRAWO JAKO PAŁA

Projekty dwóch nowych ustaw, o szczególnej odpowiedzialności karnej, oraz o zmianie niektórych przepisów prawa karnego i prawa o wykroczeniach, prowadzą do dalszego wzrostu represyjności polskiego prawa karnego.

Stanie się ono bardziej sztywne, rygorystyczne, co w konsekwencji znacznie ograniczy swobodę sędziów w ustalaniu wysokości kar i ich zakresu, a także nieuchronnie doprowadzi do zwiększenia liczby pensjonariuszy zakładów karnych.

Projekty proponowanych ustaw zostały skrytykowane przez środowisko prawnicze. Na przykład w Poznaniu, 22 lutego minister sprawiedliwości Lech Domeradzki, podczas spotkania, które zapowiadało się jako rutynowa nasładowka, musiał wysłuchać krytycznych uwag ze strony prawników i naukowców. Sędzia Sądu Wojewódzkiego w Poznaniu Eugeniusz Wandycz, wytknął projektowi ustawy w sprawie zaostreżenia odpowiedzialności karnej za niektóre przestępstwa, wiele zasadniczych wad. Jego wypowiedź wywołała prawdziwą burzę na sali.

Poparli go następnie profesorowie prawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, m.in. prof. Aleksander Ratajczak. Obaj profesorowie powiedzieli, że fakt niekonsultowania projektu ze środowiskiem prawniczym został odebrany przez to środowisko jako wyraz braku zaufania władz. Przy zasięganiu opinii nie można pominąć głosu fińców, tak jak to się stało w wypadku tego projektu.

Minister sprawiedliwości niewiele miał do powiedzenia. Zmuszony był nawet przyznać, iż zdaje sobie sprawę, że nowa ustawa nie zapobiegnie przestępczości, ale w sytuacji, w której notuje się jej gwałtowny wzrost, jest to jego zdaniem jedyny sposób.

To nieprawda

Podobne argumenty znajdujemy w uzasadnieniu projektu ustawy o szczególnej odpowiedzialności karnej. Czytamy w nim m.in.: "Początek lat osiemdziesiątych charakteryzując się wzrostem przestępczości, do której zaliczyć należy przede wszystkim przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu oraz przestępstwa o charakterze spekulacyjnym. Ta sytuacja wymaga zmiany zasad odpowiedzialności karnej i postępowania karnego".

Czy tak jest w rzeczywistości? Czy rzeczywiście, na początku lat osiemdziesiątych Polacy odkryli w sobie szczególne upodobanie do łamania prawa?

Gdyby oprócz się tylko na tym, co pisze prasa i pokazuje telewizja, istotnie można by odnieść wrażenie niesłychanego rozwydrzenia. Jednakże w świetle danych statystycznych tak wcale nie jest. Wystarczy podać współczynnik przestępstw na 100 tys. mieszkańców.

Jesli chodzi o zabójstwa, to na przykład przez 5 lat, w roku 80, współczynnik ten wynosił 1,6, w 1983 - 1,3 - zatem zmalał. Podobna tendencja występuje w wypadku czynów chuliganskich. Przed 13 laty, współczynnik tych przestępstw na 100 tys. mieszkańców, wynosił 16,6. Pięć lat temu, w 1980 - zmalał, a w 1983 wzrósł do 16,8. Są to wszystkie dane za *Gazetą Prawniczą*.

Jesli przestępczość nie rośnie, to po co podwyższanie kar? Wydaje się, że władze liczą się z możliwością dalszego spadku poziomu życia i reakcji społecznych na tym tle.

Pod pretekstem walki ze zwiększoną falą przestępczości, władze PRL zamierzają wprowadzić do prawa karnego obostrzenia w nadziei, że ułatwi im to trzymanie w karbach coraz bardziej niezadowolone rzesze ludzi.

Zakaz przedterminowego zwolnienia

Projekt nowej ustawy, zaostreżającej kodeks karny, przewiduje obligatoryjne zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec sprawców zbrodni, a więc przestępstw, zagrożonych karą powyżej trzech lat pozbawienia wolności, oraz recydywistów. Na to ostatnie miano zasłużą sobie z pewnością działacze Solidarności, zwolnieni na mocy ubiegłorocznej amnestii, która - jak pamiętamy - nie była połączona z abolicją.

Po drugie, projekt wspomnianej ustawy przewiduje zakaz stosowania przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty kary pozbawienia wolności w stosunku do recydywistów i znów działaczy Solidarności, niedawni więźniowie polityczni, w wypadku ich ponownego skazania padną ofiarą tej praktyki. Będą musieli odsiedzieć karę do ostatniego dnia.

Po trzecie, projekt ustawy o szczególnej odpowiedzialności karnej, zakłada rozszerzenie postępowania w trybie

przyspieszonym, w którym sędzi się uczestników niezależnych demonstracji. W trybie tym byłyby również rozpoznawane sprawy osób, uznanych za uchylające się od pracy. Maksymalna kara wzrosłaby do trzech lat, lub grzywny do pół miliona złotych.

W trybie przyspieszonym, sprawca odpowiada w ciągu 48 godzin, a sąd orzeka jednoosobowo.

Wymyślili nowe przestępstwo

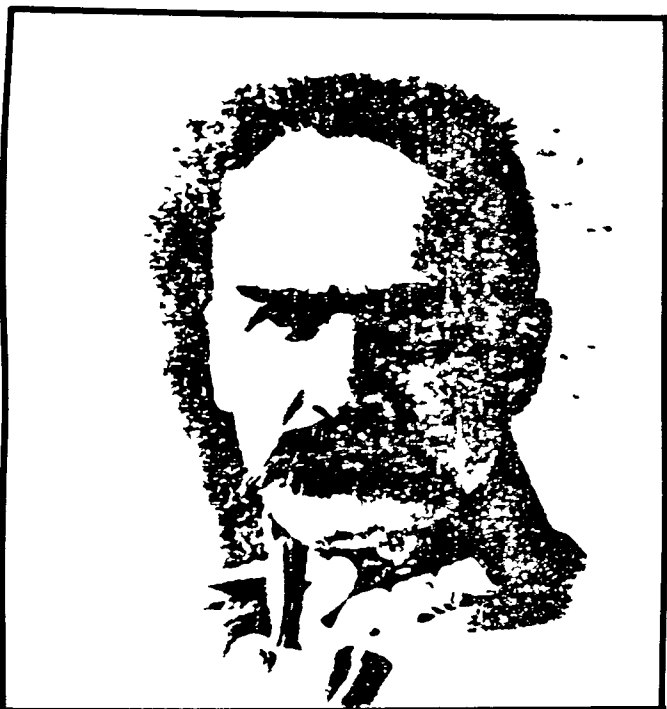
Projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów prawa karnego i prawa o wykroczeniach, oprócz podwyższenia kar i grzywn, zakłada między innymi wprowadzenie do kodeksu wykroczeń jeszcze jednego wykroczenia: **uczestnictwa w nielegalnym zgromadzeniu**. Dotychczas karane było nie samo uczestnictwo, lecz nierozróżnienie się na wezwanie właściwego organu.

Inna proponowana zmiana w kodeksie wykroczeń przewiduje wprowadzenie kary aresztu za naruszanie przepisów o zgromadzeniach.

Jakie wnioski ogólne nasuwają się na podstawie tego niepełnego przeglądu projektów dwóch ustaw? Samo założenie, które przyswiera proponowanym zmianom jest fałszywe. Surowość prawa wcale nie wzmaga dyscypliny społecznej, lecz odwrotnie - prowadzi do dewaluacji prawa. Coraz wyższe kary, podobnie jak w przypadku inflacji pieniężnej, są coraz mniej warte, bo okazują się nieskuteczne.

Kara, której surowość jest systematycznie podwyższana, przestaje pełnić swą podstawową funkcję odstraszania. W Polsce społeczne i rządowe pojmowanie prawa, to dwie różne rzeczy.

Władze PRL, sądząc po zmianach w prawie, które wprowadziły, utożsamiają prawo z siłą, karą i kontrolą. Społeczeństwo natomiast pragnie prawa, które w swej treści wywodzi się z europejskiej tradycji liberalno-demokratycznej i które gwarantuje wolność osobistą. Projekt ustawy o szczególnej odpowiedzialności karnej, oraz o zmianie niektórych przepisów prawa karnego i prawa o wykroczeniach, pogłębi jeszcze bardziej istniejący rozdział między prawem, jakiego pragnie społeczeństwo, a prawem, które wprowadziła władza.

Józef Piłsudski miał powiedzieć kiedyś, że Polakami nie da się rządzić za pomocą rewolweru - natomiast nic nie mówił na temat przejęcia rządów za pomocą tego symbolicznego przedmiotu. Po ustąpieniu ze stanowiska Naczelnika Państwa, Marszałek Józef Piłsudski wycofuje się z życia publicznego osiadając w Sulejówku koło Rembertowa. Posiadał tam niewielki sad odkupiony od konduktora kolejowego, w którym w czynie społecznym Komitet Żołnierski wybudował skromny dworek. Emeryturę otrzymywaną z racji uprzednio piastowanych funkcji w wysokości 1000 złotych przeznacza na potrzeby Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, sam utrzymując się z honorariów autorskich otrzymywanych za zamieszczane artykuły w prasie bądź też wpływające z racji odczytów. Odsunięcie się z życia politycznego nie oznaczało bynajmniej rezygnacji z odegrania dominującej roli na arenie państwowej w przyszłości. Funkcja Naczelnika Państwa jaką uzyskał Józef Piłsudski (27 XI 1918) w drugim tygodniu po przyjeździe z Magdeburga, pochodziła z nadania Rady regencyjnej, później wprawdzie potwierdzona przez Sejm, nosiła znamiona otrzymania przez organ zwierzchni. Choć formalnie była dożywotnia, kompetencje jej władzy w kwestiach militarnych nie były wyraźnie określone, wprost przeciwnie, Konstytucja Marcowa (1921) powodowała dalsze możliwości dowolnych interpretacji czy wręcz chaosu w zakresie kompetencji posiadaczy pewnych funkcji (Prezydent R P versus Naczelnik Państwa). Co gorsze, funkcja Naczelnika Państwa nie immunizowała w sposób ujęty prawnie przed atakami niekiedy wręcz niewybrednymi jak w lipcu 1920 czy później w 1925. Rozpatrując sprawę z punktu widzenia ambicji jednostki, która się uważała za wskrzesiciela bytu państwowego rzeczywiście oferowany zakres władzy nie licował z wkładem włożonym w proces restauracji państwa. Z chwilą zawarcia Traktatu Ryskiego znaczenie Naczelnika Państwa jako "persona militari" malało gdyż było oczywiste, że przechodząc na tory pokojowe, kraj będzie rządzony przez cywilów zgromadzonych w Sejmie i Senacie, o których J Piłsudski nigdy nie miał zbyt wysokiego mniemania z tej choćby racji, że jak twierdził "20 senatorów służyło w wojsku, a teraz gremialnie chcą decydować o sprawach obronności kraju".

Kult Wodza wzrasta

Gdzieś już w drugim roku dobrowolnego podwarszawskiego zesłania, zaczynają powstawać w skromnym dworku plany powrotu do władzy. Sytuacja jest sprzyjająca. Rządy, w których rej wodzą stronnictwa prawicowe (narodowe i włosciańskie) rzeczywiście są nieudolne, skorumpowane nie mając poparcia w masach, dziś, że są w stanie się utrzymać na barkach samych tylko uczestniczących w rządzie partii.

Armia, która według założeń piastujących władzę miała w czasie pokoju być "wielkim niemową", widząc zagrożenie swej pozycji jako całości, a szczególnie na odcinku personalnym tych oficerów, którzy byli związani z J Piłsudskim, a w szczególności z I Brygadą zaczyna tracić cierpliwość. "Składamy Ci Komendancie nie tylko nasze serca, ale wierne w zwycięskich bojach zaprawione szable" nie jest pustą przechwałką generała G Orlicz-Dreszera, ale deklaracja dokonania zmian za wszelką cenę z przelewem krwi bratobójczej włącznie.

Nie tylko w armii, ale w szerokich warstwach społeczeństwa zaczyna wzrastać znaczenie autorytetu J Piłsudskiego graniczące w niektórych kręgach wręcz z kultem. Jedni widzą w nim potencjalnego kontynuatora tradycji PPS, która namiętnie zwalcza prawicowe gabinety, inni zwycięskiego wodza Legionów i wojen o wskrzeszenie państwa, jeszcze inni nieskalanego korupcją wodzącego

PRZEWROT MAJOWY

skromny osobisty tryb życia fundatora państwa o takie XX-wieczne wydanie mitycznego Piasta-Kołodzieja rezydującego w głęsi niepodal stolicy, w którym mają się dziać wedle przeważającej opinii ogołu rzeczy straszne. Sam J Piłsudski był na tyle postacią barwną, wielopłaszczyznową a i kontrowersyjną, że przy pewnej swobodzie interpretacyjnej i pewnym nagięciu faktów stwarzał pozwykę do kultywowania kilku różnorodnych (i niekiedy nawzajem się wykluczających) mitów o własnej osobie. W tej sytuacji "pielgrzymi" wywodzący się z kręgów bliższych czy dalszych akolitów Marszałka odwiedzają sulejowską pustelnię z łada powodu lub bez.

Niestety nie jest to ten sam prężny i zdecydowany człowiek czynu z okresu Bezdany, Legionów czy choćby 1920 roku. W tym czasie jest to schorowany, zestarzały ponad wiek człowiek, który ze swych dawnych wielkich cech charakteru zachował głównie pewność siebie i upor. Przekonany o absolutnym kulcie swej osoby w armii na widok każdego munduru dzieli się uwagami odnośnie przygotowania akcji wojskowej (pisze o tym w pamiętnikach płk Romeyko, któremu zwierzał się gen. T Kutrzeba będący w okresie poprzedzającym zamach z-cą Szefa Sztabu Generalnego, podczas wizyty prywatnej w Sulejówku, Komendant przyjął T Kutrzebę razem z gen. G Orlicz-Dreszerem motorem zamachu i zaczął referować plany akcji wojskowej zupełnie zaskoczonym i nie wtajemniczonym gościowi).

Z tego stanu mogło sobie zdawać sprawę tylko najbliższe otoczenie Komendanta, dla ogołu był ciągle najpopularniejszą osobą w II Rzeczypospolitej, może kontrowersyjną, lecz w skali w jakiej strona przeciwna nie była w stanie znaleźć personalnej przeciwwagi.

Zaprzysiężenie rządu Witosa

10 maja 1926 zaprzysiężono nowy rząd pod przewodnictwem Wincentego Witosa. Chrzescijanska Jedność i Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast" były jego partyjnymi filarami. Rozpoczyna się natychmiast walka prasowa. J Piłsudski udziela krytycznego wywiadu "Kurierowi Porannemu" którego nakład rząd nakazuje skonfiskować, natomiast Premier W Witos kontratakuje w podobnie zjadliwy sposób w "Nowym Kurierze Polskim" - ta odpowiedź jest naturalnie poza cenzurą.

Atmosfera w stolicy jest coraz bardziej napięta, zgromadzenia, wiece, otwarta sprzedaż skonfiskowanego "Kuriera Porannego" są dominującymi wydarzeniami. Dochodzą jeszcze plotki o planowanym zamachu na Marszałka i prawdziwie wieści o ruchach wojsk, 7 pułk ułanów z Minska Mazowieckiego pod dowództwem ppłk. K Stamirowskiego pod pretekstem ćwiczeń opuszcza koszarę udając się do Sulejówki, podobnie czyni 22 pułk piechoty z Siedlec (dowodzony przez ppłk. Krok-Paszkowski). Inne jednostki wojskowe, których kadra oficerska była wtajemniczona i opowiadała się po stronie J Piłsudskiego to I pułk szwoleżerów, 36 pułk piechoty (obydwa z Warszawy), 13 p p z Pułtuską i 11 pułk ułanów (Garwolin).

Prezydent żąda kapitulacji

J Piłsudski decyduje się jechać do Belwederu z zadaniami ustąpienia W Witosa. W samej intencji peregrynacji nie ma nic dziwnego, wszakże jeździł tą trasą przedtem. Po raz pierwszy jednak jedzie w tak liczny bo aż dwa pułki liczącym towarzystwie. Liczebność oraz charakter tego "entourage" ma być ostatecznym argumentem w dyskusji z rządem. W razie gdyby rząd nie chciał kapitulować Marszałek liczy także na inne rozwiązanie. Kawalkada wchodzi na Pragę od strony wschodniej kierując się na most Poniatowski. Wyłot mostu od strony zachodniej obsadzony jest przez kombinowane oddziały pro-rządowe pod dowództwem majora M Porwita. Na moście dochodzi do dramatycznej rozmowy między J Piłsudskim a Prezydentem R P S Wojciechowskim. J Piłsudski zakładał, że Prezydent, którego znał jeszcze z czasów aktywnej dzia-

łalności w PPS poprze jego stanowisko w sporze z W Witosem. Stało się jednak inaczej, wychodząc z podobudek legalistycznych Prezydent sprzeciwił się ostro tego typu demonstracjom zbrojnym i zażądał kapitulacji. J Piłsudski usiłuje jeszcze oddziaływać psychologicznie na żołnierzy strony przeciwnej, zwracając się z pytaniem "Będziecie do mnie strzelac dzieci?" Nie otrzymując żadnej odpowiedzi, wycofuje się z mostu w samą porę, gdyż w kilka minut później grupa przybyłych z nim oficerów z płk. B Wieniawą-Długoszewskim zostaje aresztowana. W ten sposób demonstracja mogłaby się skończyć przed jej rozpoczęciem, bo w zmienionej scenarii, wątpliwe czy osiągnęłaby zamierzony cel. Niewątpliwie gen. G Orlicz-Dreszer poprowadziłby na odsiecz podległe mu oddziały, lecz cała akcja byłaby przeprowadzana pod hasłem uwolnienia Marszałka, a nie odsunięcia rządu (przynajmniej we wstępnej fazie).

Mimo to jednostkom wojskowym związanym spiskiem udaje się przedostać na zachodni brzeg Wisły mostem kolejowym i mostem Kierbedzia. W samej stolicy przewaga jest po stronie konspiratorów wykorzystujących zaskoczenie.

Rząd, którego Ministrem Spraw Wojskowych jest gen. Malczewski, ściąga pobliskie jednostki, na których lojalność może liczyć (71 p p z Ostrowi Mazowieckiej, 10 p p z Kutna) oraz alarmuje Dowództwo Okręgu Korpusów w zachodniej części kraju, gdzie zwolennicy przewrotu nie mają poparcia. W Poznaniu dowódca O K jest gen. K Sosnkowski, były szef sztabu I Brygady, dawna "prawa ręka" Marszałka. Z nie wyjaśnionych przyczyn nie jest poinformowany o przygotowaniach spisku co odczytuje jako votum nieufności, stojąc dodatkowo wobec dylematu wierności przysiędze a dawną przyjaźnią, wybiera wyjście honorowe usiłując popełnić samobójstwo. Jest w ten sposób wyłączony z rozgrywek i życia polityczno-wojskowego na dłuższy czas niżby tego wymagała rekonwalescencja. W II Rzeczypospolitej aż do upadku we wrześniu 1939 nie odegrał żadnej roli, dopiero w czasie ewidentnej klęski wrześniowej zostaje dowódcą Frontu Południowego.

W ten sposób siły wojskowe Wielkopolski stają się podporą militarną rządu. W podobny sposób opowiadają się Śląskie D O K (gen. Szeptycki) i Pomorskie (gen. Hubischa). Początkowo nawet we Lwowskim D O K (gen. W Sikorski) usiłowano organizować wyprawę w sukurs rządowi, jednak gen. W Sikorski uznał, że ważniejsze od personalnych rozgrywek prowadzonych odrębnie w stolicy, jest czuwanie nad spokojem na kresach i ostatecznie nie wziął udziału w akcji.

Atak i kontruderzenie

Teoretycznie większość jednostek wojskowych opowiedziała się po stronie rządu (90). Za J Piłsudskim 25. W samej stolicy przewaga liczbowa była po stronie spiskowców, których popierało "gross" mieszkanców miasta. Newralgicznym punktem, od opanowania którego zależało powodzenie całej akcji, był transport kolejowy. Od tego zależało, jakie jednostki przybędą wcześniej do Warszawy. Dzięki opanowaniu na początku zamachu budynku Ministerstwa Komunikacji przez grupę J Grędzińskiego oraz pozytywnemu stosunkowi kolejarzy sympatyzujących z ideologią PPS i widzących w Marszałku jej kontynuatora, strona rządowa była pozbawiona centralnego kierowania nadciągającymi transportami (dodatkowo Związek Kolejarzy ogłosił strajk i bojkot poleceń rządu). Ponadto kilka stacji rozdzielczych znajdowało się w miastach, gdzie garnizony stanęły po stronie zamachowców (Częstochowa obsadzona przez 7 Dywizję Piechoty gen. Wroblewskiego, Kielce przez 3 Dywizję Piechoty Legionów czy także Lublin). W samej stolicy zamachowcy opanowali most Kierbedzia i kolejowy kierując swe siły na stronę lewobrzeżną, wkrótce Koszary Szwoleżerów, Ministerstwo Spraw Wojskowych oraz kilka innych budynków rządowych zostało zajętych przez "piłsudczyków". Dostęp do miasta via most kolejowy flankują oddziały rządowe w Cytadeli (płk. I Modelski), które dopiero nazajutrz przechodzą na stronę spiskowców. Od rana 13 maja "piłsudczyki" atakują z wysokości przyczółków mostowych w kierunku zachodnim (w stronę dworca zachodniego, gdzie przybywają pociągi rządowe) oraz południowym zajmując Śródmieście dochodząc do Czerniakowa. Kontruderzenie od strony zachodniej oddziałów rządowych (55,56 pułki wielkopolskie oraz 10 p p) wrzyna się aż po Ogrod Saski, ale tu zostają zatrzymane. Niebo nad stolicą opanowane jest przez lotnictwo gen. W Zagorskiego, jednego z filarów obrony.

Dokonczenie na str. 12

50 ROCZNICA ZGONU MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Pięćdziesiąt lat temu 12 maja 1935 roku o godzinie 20 45 serce Marszałka J. Piłsudskiego przestało bić. Zmarł w Belwederze w Warszawie.

Ostatniego namaszczenia olejami świętymi udzielił Mu ksiądz Władysław Kornilowicz. Gdy przybył do łoża umierającego, Marszałek był już nieprzytomny, w pewnym momencie podczas namaszczenia, spojrzał sekunde przytomniej, poznał ks. Kornilowicza, poczym dwukrotnie lekko westchnął i skończył.

Prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Moscicki wydał specjalne Orędzie, którego treść dla przypomnienia w całości przytaczam:

**"DO OBYWATELI RZECZYPOSPOLITEJ
MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI
ZYCIE ZAKOŃCZYŁ"**

Wielkim trudem Swego życia budował siłę w narodzie, geniuszem umysłu, twardym wysiłkiem woli państwo wskrzesił.

Prowadził je ku odrodzeniu mocy własnej, ku wyzwoleniu sił, na których przyszłe losy Polski się oprą. Za ogrom Jego pracy dane Mu było oglądać państwo nasze jako twór żywy, do życia zdolny, do życia przygotowany, a armię naszą - sławą zwycięskich sztandarów okrytą. Ten największy na przestrzeni całej naszej historii Człowiek z głębi dziejów minionych moc Swego ducha czerpał, a nadludzkim wyężeniem myśli drogi przyszłe odgadywał. Nie siebie tam już widział, bo dawno odczuwał, że siły Jego fizyczne ostatnie posunięcia znaczą. Szukał i do samodzielnej pracy zaprawiał ludzi, na których ciężar odpowiedzialności z kolei miałby spocząć.

Przekazał narodowi dziedzictwo myśli o honor i potęgę państwa dbałej. Ten Jego testament nam żyjącym przekazany przyjął i udziwnął mamy. Niech żaloba i ból pogłębią w nas zrozumienie naszej - całego Narodu - odpowiedzialności przed Jego Duchem i przed przyszłymi pokoleniami.

Prezydent Rzeczypospolitej
(-) I MOSCICKI

Warszawa - Zamek, dnia 12 maja 1935 r."

Śmierć Marszałka wywołała wstrząsające wrażenie w Kraju, za granicą, a specjalnie w wojsku. Uroczystości pogrzebowe były potężną manifestacją żałobną płynącą z serc całego Narodu, z serc olbrzymich tłumów oddających posmiertny hołd Zmarłemu w Warszawie oraz wzdłuż linii kolejowej, którą jechał specjalny pociąg ze zwłokami Marszałka do Krakowa. W starej stolicy Polski, zebrały się setki tysięcy ludzi przybyłych z całego kraju, by oddać ostatni hołd budowniczemu Polski.

Doczesne szczątki Marszałka spoczęły na wieki wśród grobów królewskich na Wawelu, początkowo w krypcie Św. Leonarda w otoczeniu grobów Jana III Sobieskiego, Kosciuszki i księcia Józefa Poniatowskiego, przeniesione później na stałe do krypty Srebrnych Dzwonów. I tam do dziś dnia spoczywają - Jak wielkim Człowiekiem był Pierwszy Marszałek Polski niech świadczy fakt, że w czasie II wojny światowej i okupacji, Niemcy nie osmilieli się ruszyć trumny, gdzie była złożona, ani nie ruszyli jej dzisiejsze władze PRL.

Trumna Marszałka stale jest pokryta wiankami białych

czerwonych kwiatów.

Symbol Polski Wolnej i Niepodległej spoczywa na Wawelu.

ZBIGNIEW J. GIERA

W niedzielę 12 MAJA br. oddamy hołd Marszałkowi
Program uroczystości jest następujący:

NIEDZIELA 12 MAJA

godz. 11 30 Msza Św. w kościele Matki Boskiej
1996, Davenport Rd.

godz. 15 00 - uroczyste otwarcie Wystawy
poswieconej Marszałkowi

godz. 15 30 - uroczysta Akademia na górnej sali
SPK, 206 Beverley Str.

Wystawa zostanie zamknięta w czwartek dnia
16 maja.

Osoby, które posiadają książki, fotografie, dokumenty itp. związane z Marszałkiem Piłsudskim, są proszone o wypożyczenie ich na okres wystawy. Odbiór eksponatów będzie potwierdzony pisemnie. W tej sprawie proszę skontaktować się z Przewodniczącym Komitetu Z. J. Giera - 81 Kildonan Dr. Scarborough, Ont. M1N 3B9, - Tel. 691-8789.

Po zamknięciu wystawy, eksponaty zostaną zwrócone właścicielom.

Zbigniew J. Giera
Przewodniczący Komitetu

Nasz Czytelnik Pan Michał Nędra z Montrealu nadesłał oryginał odezwy wydanej przez torontorską Polonię przed 50 laty w związku ze śmiercią Marszałka Piłsudskiego.

Pięćdziesiąt Rocznica Zgonu
Pierwszego Marszałka Polski
Józefa Piłsudskiego

1967 1935
Uroczysta Akademia

pod protektóratem
Kongresu Polonii Kanadyjskiej
Okręg Toronto

Niedziela, dnia 12 maja 1985r., godz. 1530,
m. SPK, 206 Beverley Str., Toronto, Ontario

Wystawa

poswiecona Marszałkowi Piłsudskiemu
oskłonem pokoju na parterze
Domu SPK, Kolo Nr 20

Uroczyste otwarcie wystawy -
Niedziela, 12 maja, godz. 1500

Wystawa będzie otwarta w niedzielę,
12 maja w godzinach 1500 - 1900
a w czwartek dnia 16 maja w godzinach
1800 - 2200

Osobom, które zechciały Taskawie wy-
razyc swoje osobiste pamiatki jako ekspozycje
na wystawę, serdecznie dziękujemy,

Odezwa do Polonji Miasta Toronto i Okolicy

RODACY I RODACZKI!

**Marszałek JÓZEF PIŁSUDSKI, wódz
naczelný sił zbrojnych naszego narodu,
obronca Warszawy z r. 1920 nie żyje!**

**Cała Polska pokryła się kirem żałoby, oddając cześć
WODZOWI I BUDOWNICZEMU POLSKI.**

Wkrótce spocznie ciało jego na Wawelu obok szczątków naszych mężów zasłużonych,
w których ślady kroczył nasz nowoczesny Bohater i Ojciec odrodzonej Polski.

W tej chwili i my na obczyźnie zamieszkali Polacy i Polki przyłączmy się do ogólnej narodowej manifestacji, stając gremialnie do apelu, by oddać zmarłemu cześć przez złożenie wieńca u stóp Pomnika Nieznanego Żołnierza przed ratuszem miasta Toronto.

Komitet zawiązany celem urządzenia tej manifestacji wzywa wszystkich Rodaków i Rodaczki miasta Toronto i okolicy, by się zbrali

w sobotę dnia 18-go maja b. r., o godz. 6.30 wieczorem.

W DOMU WETERANÓW ARMJI POLSKIEJ

583 Adelaide St. W.

skąd wyruszy pochód ulicami Bathurst i Queen do Pomnika.

W defiladzie biorą udział wszystkie organizacje polskie, oraz weterani angielscy. Zaproszono również Władze Miejskie do współudziału, to też spodziewamy się, że Polonja tutejsza stawia się jak jeden mąż, by w tak uroczystej chwili zmanifestować naszą solidarność narodową i w ten sposób godnie uczcić zmarłego Twórcę Odrodzonej Ojczyzny.

CZEŚĆ ZMARŁEMU!

KOMITET

W drugiej połowie XIX w Galicji na skutek nieuprzedmiotowienia i przeludnienia pałącym problemem stawała się sprawa chłopstwa. Ta najliczniejsza warstwa do tej pory słabo uswiadomiona społecznie, a także narodowoscio (vide rzez szlachty dokonana przez chłopów pod przywództwem Szeli z polecenia Wiednia) przestawała być bezwolną plastyczną masą w rękach dworu, plebanii, karczm i Wiednia. Przyczynił się do tego w dużej mierze ruch oświatowy rozwijający się szczególnie od 1875 kiedy to ks. Stojałowski wykupił dwutygodnik "Wieniec" i "Pszczółka". Działalność ks. Stojałowskiego nie ograniczała się do szerzenia oświaty, jako znakomity agitator i organizator współtworzył pielgrzymki i zjazdy, których wyłączną klientelą było chłopstwo, coraz bardziej uswiadamiające sobie swą siłę i znaczenie poprzez chodzące liczbę w jakiej tam występowało (Zjazd z okazji 200-lecia odsieczy wiedeńskiej zgromadził 12 tysięcy chłopów we wrześniu 1883 w Krakowie). Dużą rolę także odgrywa założony w 1886 "Przegląd Społeczny" redagowany przez B. M. Wysłouchow. Już 6 lat później chłopcy zdecydowali się w wyborach popierać własnych kandydatów, podobnie jak w 1894 (ks. Stojałowski odbył dwie kampanie wyborcze spędził w więzieniu, zamknięty rewolucyjnie z nakazu Namiestnika Galicji H. Badeniego). Dla co bardziej swiadomych chłopów stało się jasne, że tylko reprezentacja w postaci organizacji politycznej będzie w stanie wywalczyć ulżenie doli chłopów.

Powstanie Stronnictwa Ludowego

Już w 1893 powstaje Związek Stronnictwa Chłopskiego - jednak opanowany przez czynniki konserwatywno-klerykalne nie odegra żadnej roli. W dwa lata później na Zjeździe Polskiego Towarzystwa Demokratycznego w Rzeszowie (27 VII 1895) powstaje Stronnictwo Ludowe. W 1896 ks. Stojałowski zakłada Stronnictwo Chrześcijańsko-Ludowe, charakteryzujące się początkowo walką z konserwą zarówno świecką, jak i klerykalną (apogeum tej walki przypada na 1896 kiedy to założyciela obłożono klątwą papieską). Późniejsze lata przynoszą przejście na stanowiska ugody z konserwatystami jak i z rządem, co doprowadziło najpierw do spadku popularności, a później zaś do śmierci politycznej i fizycznej jej twórcy. Stronnictwo Ludowe w programie z lutego 1903 nie tylko rozszerzyło swą nazwę dodając przymiotnik "Polskie", a przede wszystkim sam program. Oryginalny założycielski z 1895 był nader umiarkowany, krytykował nędzę i zacofanie w Galicji, ten z 1903 wyróżniał się postępowym ideologicznym. Postulowano 4-przymiotnikowe prawo wyborcze, domagano się rozszerzenia kompetencji Sejmu Krajowego, uprzedmiotowienia kraju, ochrony ziemi przed przechodzeniem w obce ręce, propagowano rozwój oświaty. W tym czasie przewodniczącym Stronnictwa zostaje H. Rewakowicz redaktor "Kuriera Lwowskiego". Po jego śmierci (1907) funkcje te obejmuje J. Stapinski. Po początkowych sukcesach wyborczych (18 mandatów w 1907), co w jakiejś mierze należy przypisać radykalizowaniu programu stronnictwa, przechodzi na pozycję bardziej ugodowej. Posłowie jego wchodzi do zdominowanego przez konserwatywnie ziemianstwo Koła Polskiego. Wywołuje to niezadowolenie wśród części członków, którzy pod przewodnictwem B. Wysłoucha i J. Dąbskiego występują z PSL tworząc PSL - Niezawisłych Ludowców. Także prawe skrzydło stronnictwa dwa lata później odrywa się od partii tworząc PSL - Piast, na czele którego stają J. Bojko i W. Witos (do którego także trafiają członkowie PSL-Niezawisłych Ludowców). W zasadniczym trzonie partii znowu zaczynają dominować wpływy radykalne, co objawia się nawet w przybraniu nazwy (PSL-Lewica), oraz głoszeniu postulatów o niepodległości państwa polskiego. W 1914 niepodległości państwa polskiego "Stojąc na

najwyższe prawo narodu polskiego do budowy niepodległości Polski Ludowej, powinno to być punktem wyjścia wszelkich dążeń i praw ludu". Początkowo PSL "Piast" opowiadała się za koncepcją federacyjną z monarchią habsburską, jako trzeci człon po Austrii i Węgrzech, z chwilą wybuchu wojny światowej partycypuje w Naczelnym Komitecie Narodowym, później w miarę rozwoju wypadków wojennych partia przechodzi powoli na stanowiska stricte niepodległościowe. Z chwilą zajęcia ziem Królestwa Polskiego przez wojska państw centralnych, następuje zjednoczenie ruchu ludowego w warunkach dość kontrolowanej przez administrację wojskową legalności, powstaje wówczas PSL - "Wyzwolenie" założone na zjeździe w Warszawie 4-6 XII 1915, grupujące członków stronnictwa Ludowego "Zaranie", Związku Chłopskiego i Związku Ludowego Polskiego.

Rozłamy wewnątrz partii

W miarę upływu lat wojny członkowie PSL-Wyzwolenie angażowali się czynnie walcząc zarówno w Legionach jak i Polskiej Organizacji Wojskowej. W 1916 PSL-Wyzwolenie wysunęło postulat reformy rolnej, sugerując ograniczenie własności ziemskiej do 150 morg (później przewidziano do 300), w programie z grudnia tegoż roku nie określa się górnej granicy. Także PSL-Piast prezentujący interesy średnio zamożnego i

później na Kongresie PSL-Wyzwolenie na skutek przyjęcia uchwały o reformie bez odszkodowań, część członków przeszła do Partii Pracy. W 1926 grupa członków PSL-Wyzwolenie łączy się ze Związkiem Chłopskim formując Stronnictwo Chłopskie. Zmach majowy zastał ruch ludowy po obydwu stronach barykady. Z jednej strony PSL-Piast i jej przewodniczący W. Witos stanowili jeden z członów ówczesnego rządu (W. Witos był po raz trzeci premierem). Z drugiej strony PSL-"Wyzwolenie" spodziewając się, że Piłsudski przeprowadzi reformy społeczne, a w szczególności rolną, której realizacja następcza wiele problemów wobec cichego oporu klas posiadających, poparła zamach, jednak rozczarowanie przyszło już rok później.

Historyczne zmiany

W 1927 następuje rozłam w PSL-Piast - część członków z J. Bojko opowiada się za rządem Ławy opozycji gdzie grupują się posłowie z PSL-"Piast" i PSL-"Wyzwolenie" stają się bazą do zadzierzgnięcia wspólnych więzów owocujących w postaci ścisłej współpracy. W 1929 obydwie partie wchodzi w skład "Centrolewu". We wrześniu 1930 zostają aresztowani przewodniczący PSL-Piast W. Witos oraz W. Kiernik, a także K. Baginski i J. Putek z PSL-Wyzwolenie. W wyniku procesu w Brześciu zostają skazani na kary od 1,5 do 3 lat. W wyborach 1930 Blok "Centrolewu" zdo-

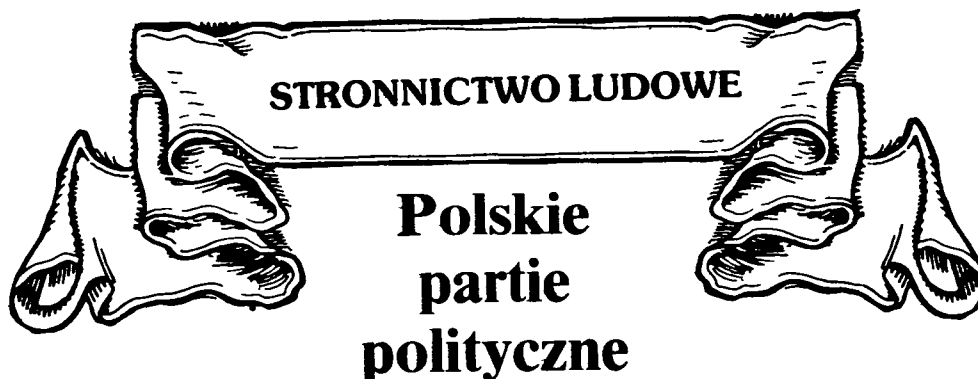
ład R. P. na emigracji w Londynie. Od 1940 zaczyna powstawać podziemna struktura wojskowa stronnictwa ("Straz Chłopska"), która przerodzi się w Bataliony Chłopskie (dowódca płk F. Kaminski - liczebność 150 tysięcy w chwili scalenia z Armią Krajową). Bataliony Chłopskie jako pierwsza formacja wojskowa rozpoczynają akcje militarne na większą skalę (grudzień 1942 walka w obronie wysiedlanych na Zamojszczyźnie, bitwy pod Wojdą, Różą, Zaborecznem, które w końcu zmusiły Niemców do zaniechania swej akcji wysiedlania). Pod koniec 1943 w stronnictwie powstała grupa "Wola Ludu" będąca wbrew nazwie wolą wiązania się komunistami infiltrującymi ruch ludowy - kierowali tym W. Kowalski i A. Korzycki. Wkrótce "Wola Ludu" wejdzie w skład PKWN gdzie będzie usurpować sobie prawo reprezentowania ludności wiejskiej, jako Stronnictwo Ludowe.

Dla PSL-Roch walka z okupantem nie skończyła się z chwilą wyparcia Niemców, Rosjanie oraz lokalne marionetki nie zezwalały przez ponad rok na legalizację Stronnictwa, dochodzi do tego dopiero 22 VII 1945, mimo iż wcześniej, w czerwcu, w Moskwie zostaje ustalone w rozmowach grupy S. Mikołajczyka z przedstawicielami Rządu Tymczasowego, że zostanie reaktywowane Stronnictwo i jego członkowie wejdą w skład Tymczasowego Rządu Jedności Narodu. Prezesem odnowionej PSL zostaje ciężko chory już w tym czasie W. Witos (zmarł 31 X 45). We wrześniu do PSL przyłączają się grupy działaczy Stronnictwa Ludowego z S. Banczykiem pociągając za sobą ogniwa terenowe. Wywołuje to otwartą walkę z rządzącą w kraju PPR. Komunisty czując własną słabość usiłują wciągnąć PSL do Bloku wyborczego (PPR, PPS, SD i SL) jednak Stronnictwo odrzuca te umizgi. W referendum (czerwiec 1946), którego wyniki zostają sfałszowane, dwie trzecie wyborców opowiada się zgodnie z linią polityczną PSL (za utrzymaniem dwuizbowego Sejmu oraz za przemianami gospodarczo-społecznymi i utrzymaniem granicy na Odrze i Nysie). W czerwcu 1946 część skomunizowanych działaczy PSL z Rekiem i Drzewieckim, tworzy PSL - Nowe Wyzwolenie. W atmosferze terroru poprzedzającego kampanię wyborczą (aresztowano około 100 tysięcy członków oraz 1962 działaczy i 162 kandydatów na posłów) przy unieważnieniu list wyborczych PSL w okręgach zamieszkałych przez 1/3 ludności partii "Blok" oznajmiają, że odniosły zwycięstwo. Na skutek niemożności skontrolowania komisji wyborczych, z których tylko 4% posiadało przedstawicieli PSL (w okręgach tych padło 68% głosów własnie na PSL). Oficjalnie ogłoszono w końcu stycznia 1947, że PSL zdobyła 6% mandatów (opuszczono więc jedną cyfrę) 28 z 444. Po wyborach grupa oportunistów z C. Wycechem, J. Niecką i K. Banachem przystąpiła do współpracy z "Blokami". Ucieczka w październiku 1947 S. Mikołajczyka na zachód otworzyła bramy stronnictwa do całkowitego przejścia stronnictwa przez komunistów.

1949 - rokiem zjednoczenia

W listopadzie 1949 (27 XI) PSL łączy się z Stronnictwem Ludowym tworząc Zjednoczone Stronnictwo Ludowe. Partia ta nigdy nie reprezentowała interesów ludu wiejskiego, była wyłącznie transmisją poleceń komunistów na wieś. Nie sprzeciwiała się kolektywizacji rolnictwa, choć nawet dla części komunistów (grupa Gomułki) było oczywiste, że jest to sprzeczne nie tylko z wolą ludności wiejskiej, lecz z racją bytu narodowego. Nic dziwnego, że po 1956 kiedy to zezwala kontrola komunistów na wsi ZSL nie odegrała większej roli. Ożywienie autentycznego ruchu ludowego na wsi na masową skalę nastąpiło dopiero jesienią 1980 kiedy to powstał Związek Rolników Indywidualnych "Solidarność Wiejska" (zalegalizowany w kwietniu 1981). Odrodzenie to nie trwało zbyt długo w warunkach legalnych, wprowadzenie stanu wojennego zmusiło wielu działaczy do przejścia do działalności konspiracyjnej.

K S W

zamożnego chłopstwa pod wpływem radykalnych nastrojów na wsi w kwietniu 1918 domagał się reformy rolnej, oraz ograniczenia wielkiej własności ziemskiej do 200 hektarów i rozparcelowania nadwyżek między chłopów. Po odzyskaniu niepodległości stronnictwa ludowe czynnie uczestniczą w dwóch kolejnych gabinetach I. Daszyńskiego i J. Moraczewskiego. W styczniu 1919 w pierwszych wyborach po odzyskaniu niepodległości PSL-Piast uzyskała 46 mandatów, a PSL-Wyzwolenie 49 (w późniejszych wyborach PSL-Piast w 1922 - 70, 1928 - 21, 1930 w Bloku Centrolewu łącznie 15, PSL-Wyzwolenie 1922 - 48, 1928 - 40). W 1919 doszło do połączenia klubów poselskich PSL-Piast i PSL-Wyzwolenie jednak już wkrótce doszło do rozłamu. Okres wojny 1920 charakteryzuje się wzrostem wpływów stronnictw ludowych, których szeregowi członkowie nie tylko stanowią najliczniejszą grupę żołnierzy, lecz także przywódcy partii jak W. Witos obejmują najwyższe cywilne stanowiska w państwie zostając I lipca Przewodniczącym Rady Obrony Państwa, a 24 dni później Premierem nowego rządu, który zrywa z kunktatorsko-pacyfistyczną polityką gabinetu Grabskiego nawołując do poniesienia wszelkich wysiłków w celu uratowania zagrożonego bytu państwowego. W tym czasie zostaje uchwalona ustawa w Sejmie dotycząca ziemi dla wszystkich chłopów żołnierzy (później okazało się, że nadziały ziemi są tylko na kresach gdzie tylko niektorzy gołtowi byli się przeniesić). Po zakończeniu działań wojennych, w latach 20-tych, PSL-Piast zaczęła skłaniać się w stronę prawicy (umowa w Lanckoronie 1923) tworząc z konserwatystami wspólne gabinety (rządy Chjeno-Piasta), co powodowało rozłamy wewnątrz partii (maj, grudzień 1923), w wyniku których 14 posłów i 3 senatorów utworzyło PSL-"Jedność Ludowa" (połączona później z PSL-Wyzwolenie). W 1924 powstała niezależna Partia Chłopska. W rok

był zaledwie 15 mandatów na skutek kontrybucji rządowej za pomocą legalnych i częściej nielegalnych środków. Po wyborach kluby poselskie PSL-"Piast" PSL-Wyzwolenie i Stronnictwo Chłopskie łączy się we wspólny klub poselski. Jest to preludium do zjednoczenia ruchu ludowego, które następuje 15 III 1931 przewodniczącym zostaje W. Witos, który od maja 1932 do maja 1939 przebywa na emigracji (Czechosłowacja) nie chcąc zaakceptować wyroku sądowego (1,5 roku), w kraju przewodniczącym zostaje M. Rataj. W połowie lat 30-tych Stronnictwo Ludowe coraz aktywniej działa w opozycji, uczestniczy w bojkocie wyborów w 1935, rozpoczyna też własne obchody jak "Święto Ludowe" czy też obchody "Czynu Chłopskiego". Zjazdy te potrafią zgromadzić dziesiątki tysięcy chłopów (Nowosielec 15 VIII 1936 - 150 tysięcy) mogącymi nacalnie przekonać się, że stanowią siłę nie tylko liczebną w państwie. Rok następny przynosi masowy strajk chłopski organizowany pod auspicjami Stronnictwa Ludowego, w partii część działaczy opowiada się za współpracą z lewicą (M. Rataj, J. Grudziński), część zaś jak S. Kot czy S. Mikołajczyk dąży do porozumienia z Centrum. W lecie 1939 w obliczu zagrożenia bytu państwowego S. L. zwraca się do Premiera R. P. S. Sławoja-Składkowskiego z propozycją utworzenia rządu koalicyjnego, w odpowiedzi usłyszała, że "obecny gabinet nie będzie się dzielił ani władzą ani przyszłymi sukcesami wojennymi". Skutki tej megalomanii nie dały na siebie długo czekać, po upadku państwa we wrześniu 1939 już miesiąc później reaktywuje się w warunkach konspiracyjnych Stronnictwo Ludowe "Roch". W lutym 1940 powstaje Centralne Kierownictwo Ruchu Ludowego, na czele którego stają M. Rataj (rozstrzelany miesiąc później) J. Grudziński, J. Niecko, S. Osiecki. Stronnictwo Ludowe jest jednym z czterech, na których opiera się

Dokonczenie ze str. 2

PAMIĘĆ NAZIZMU I OBECNOŚĆ TOTALITARYZMU

W obronie Reagana wystąpił kilkakrotnie kanclerz Niemiec Zachodnich H Kohl, który oświadczył, że złożenie wienca przez Reagana będzie "oznaczac pojednanie po stronie grobow" i że "40 lat wydaje się być odpowiednim momentem dla uczynienia tego kroku przez prezydenta Reagana i przede mną". Broniąc wizyty Reagana w Bitburg przed atakami opozycji w Bundestagu (były kanclerz W Brandt oświadczył, że na cmentarzu pochowani są żołnierze, którzy dokonali masakry żołnierzy amerykańskich) kanclerz Kohl powiedział, że "32 esesmanów z liczby 49 pochowanych w Bitburg miało mniej niż 25 lat w chwili gdy ponieśli śmierć w barbarzyńskiej wojnie" dodając, że "wielu esesmanów nie miało możliwości uniknięcia wcielenia do Waffen SS". Pośrednio w obronie prezydenta Reagana wypowiedział się także burmistrz Bitburg T Hallet, który oświadczył, że sam poprosił prezydenta Reagana o odwołanie wizyty w Bitburg jeśli będzie trwało w związku z tą wizytą obrazanie pamięci pochowanych na cmentarzu żołnierzy. Sondaz przeprowadzony przez telewizję zachodnioniemiecką wykazał, że pomimo pojawienia się ostrych kontrowersji i antagonizmu wokół wizyty Reagana w Bitburg, 72% narodu niemieckiego popiera jego decyzję.

Zapowiedz wizyty Reagana w Bitburg wywołała najrozno-

rodniejsze reakcje krytyczne

W liście do prezydenta Reagana Elie Wiesel podkreślił w imieniu Amerykańskiej Rady Pamięci Holocaustu, że "zrównanie śmierci nazistowskich żołnierzy walczących za Hitlera z ofiarami zamordowanymi przez Hitlera w obozach koncentracyjnych" jest niedopuszczalne.

Sama kilkudziesięcioosobowa Rada mianowana w większości przez Reagana zapowiedziała w przypadku dojścia wizyty do skutku podanie się do dymisji.

82 amerykańskich senatorów wezwało prezydenta do zmiany decyzji, a 257 amerykańskich kongresmenów wystosowało list do kanclerza Kohla prosząc go o odwołanie wizyty (Kohl odmówił, a według źródeł dobrze poinformowanych wcześniej odmówił tego samego prezydentowi Reaganowi w rozmowie telefonicznej).

Sondaz opinii publicznej przeprowadzony przez "Newsweek" wykazał, że 55% Amerykanów sprzeciwia się wizycie Reagana w Bitburg, a 36% popiera jego decyzję.

Z ostrym i niewybrednym atakiem na prezydenta Reagana wystąpiły środki masowego przekazu w bloku komunistycznym.

Premier Wielkiej Brytanii M Thatcher powiedziała w parlamencie, że sympatyzuje z tymi, którzy uważają że złożenie wien- ców na cmentarzu żołnierzy hit-

lerowskich w Bitburg przez prezydenta Reagana obraza uczucia Premier Kanady B Mulroney uznał decyzję prezydenta Reagana za "nierozsądną" pomimo jej widocznych intencji pojednawczych.

Ostre głosy krytyki zostały wypowiedziane przez najwyższe osobistości Izraela.

II

Decyzję Reagana o złożeniu wizyty na cmentarzu żołnierzy hitlerowskich w Bitburg uważam za ciężki błąd polityczny i propagandowy. Konsekwencje tego błędu zaciągną nie tylko na II kadencji Reagana, ale rzucą poważne rysy na percepcję jego osobowości politycznej i miejsca w historii. Powstający już stereotyp Reagana - nazisty będzie ciążył jak zmora na amerykańskim życiu politycznym i na amerykańskiej polityce zagranicznej. Propaganda komunistyczna i ośrodki antyamerykańskie będą jeszcze długo czerpały olbrzymie korzyści z wizyty Reagana na cmentarzu w Bitburg.

Moralna ocena decyzji Reagana jest skazana na ambiwalencję.

My Polacy powinniśmy rozumieć tę ambiwalencję bardzo dobrze.

Z jednej strony jako naród najechnany przez hitlerowców i bardzo ciężko przez nich doświadczony mamy obowiązek i tu na emigracji powiedzieć Reaganowi "Nie".

Z drugiej strony jako naród chrześcijański z żywą tradycją i doktryną wybaczenia mamy prawo powiedzieć Reaganowi "Tak", tak jak mieli prawo w roku 1966 biskupi polscy zwró-

cic się z listem do biskupów niemieckich ze słowami "Przebaczymy i prosimy o przebaczenie", bądź tak jak Papież Jan Paweł II przebaczył Ali Agce.

Łatwo nam także zrozumieć inną intencję wizyty w Bitburg, tj potwierdzenie, że nie wszyscy żołnierze hitlerowcy byli zadowolonymi mordercami i urodzonymi sadystami.

Wizyta ta nie może jednak oznaczać zapomnienia przeszłości i faktu, że naród niemiecki dwukrotnie w XX wieku rzucił świat w szalenstwo wojny pociągającej bezpośrednio i pośrednio (zwycięstwo bolszewizmu w czasie I wojny światowej w Rosji) miliony ofiar ludzkich.

Pamięć przeszłości nie może także oznaczać personalnej odpowiedzialności dzieci niemieckich za winy ich dziadków i rodziców.

III

W całej tej sprawie wizyty prezydenta Reagana zauważyłem jednak pewną skądinąd starą i upraszczającą tendencję - sprowadzanie kontrowersji do opozycji Reagan plus Kohl z jednej strony a Żydzi i ich grupy nacisku z drugiej.

Chcę tutaj podkreślić z naciskiem że nazizm, faszyzm i II wojna światowa to nie tylko Holocaust i nie tylko kwestia żydowska czy konflikt Żydzi-Niemcy.

Wiek XX obok holocaustu żydowskiego pełny był i niestety nadal jest holocaustów narodów i społeczeństw ujarzmionych przez totalitaryzm komunistyczny i liczba osób zakatowanych w tych drugich holocaustach przewyższa łącznie znacznie

6-milionową liczbę Żydów zamordowanych przez hitlerowców.

Wtedy kiedy delegacje zagraniczne bądź wewnętrzne składają wieniec na cmentarzach żołnierzy poległych w walce o komunizm trzeba pamiętać, że składa się faktycznie wieniec te na cmentarzach nie żołnierzy przynoszących wyzwolenie lecz okupację i nie żołnierzy przynoszących wolności osobiste i prawa człowieka lecz holocausty jakich w XX wieku nie doznał nikt inny - nawet nieszczęśliwy i tragiczny naród żydowski.

Pamięć nazizmu i żydowskiego holocaustu będzie miała tym większy sens profilaktyczny, humanistyczny i polityczny im bardziej będzie nam ona unaoczniać obecność totalitaryzmu i holocausty przeprowadzone i przeprowadzane przez jego różne postacie głównie zaś komunizm na narodach ujarzmionych, mniejszościach etnicznych i własnych obywatelach.

Prezydent Reagan jest jednym z najbardziej zasłużonych polityków XX wieku w walce o świat uwolniony od zmory totalitaryzmu i jego holocaustów. Boli to, że podejmuje nierozważną decyzję, ale wszyscy ci, którzy krytykują Reagana za stosunek do pewnego przeszłego już fragmentu XX-wiecznej historii powinni jednocześnie pamiętać o tym, że prawdziwą pamięcią Holocaustu i prawdziwym uczczeniem jego ofiar jest walka o to by nigdy żaden holocaust się nie powtórzył i że prezydent Reagan stoi w pierwszym szeregu tej walki w obecnym świecie.

ZBIGNIEW FARMUS

Blok Wschodni

● W ZSRR amnestia z okazji 40 rocznicy zakończenia II wojny światowej. Władze sowieckie ogłosiły częściową amnestię z okazji 40 rocznicy zakończenia II wojny światowej. Amnestia nie dotyczy więźniów politycznych i więźniów skazanych za przestępstwa ciężkie oraz korupcję. Zgodnie z praktyką władze sowieckie nie ujawniły ile osób skorzysta z amnestii.

● Demonstracja przed gmachem Komitetu Centralnego w Pekinie. Około 70 byłych czerwonych gwardzistów urządziło siedzącą demonstrację przed gmachem Komitetu Centralnego Chinskiej Partii Komunistycznej w Pekinie domagając się prawa powrotu z zesłania na wieś do życia w mieście. Pomimo potępienia "rewolucji kulturalnej" władze nie wydały zgody na powrót do miast ludzi zesłanych na wieś w jej okresie, obawiając się wzrostu bezrobocia i innych problemów. Milicja nie pozwalała gromadzić się przechodniom wokół demonstrantów. Nie jest znane jak zakończyła się demonstracja i czy była skuteczna.

● Uroczystości 10 rocznicy zakończenia wojny wietnamskiej były obchodzone niezwykle uroczysto jako święto wyzwolenia Wietnamu Południowego i zjednoczenia Wietnamu Południowego z Południowym w całym Wietnamie. Centralna uroczystość miała miejsce w Sajgonie, obec-

nie Ho Shi Minh. Najwyżsi przywódcy partyni i państwowi odebrali tutaj defiladę wojskową Wietnam okupujący od 1979 roku Kambodżę mającą czwartą co do liczebności armię na świecie.

● Afgański system prawny został przekształcony przez popieraną przez ZSRR reżym komunistyczny w "zorganizowany terror" - oświadczył zbiegły z Afganistanu do Indii 45-letni Jusuf Azim - sędzia afgańskiego Sądu Najwyższego. Azim oświadczył, że uciekł do Indii, by ocalić życie przed służbą bezpieczeństwa, która wykryła, że używał wpływu dla ratowania życia więźniów politycznych. Azim podkreślił, że władza stworzyła system sądów rewolucyjnych działających obok sądów zwykłych i skazujących ludzi na śmierć bądź więzienie z pogwałceniem wszelkich zasad i przepisów prawnych.

● Od października 1983 wydalonych zostało z Komunistycznej Partii Chin około 60 000 członków. Zdaniem przewodniczącego partii Hu Jao-banga jest to dopiero połowa liczby. Czystkę w partii zapoczątkował Teng Siao-ping pragnący oczyścić ją z maoistów. Czystka dotyczy głównie funkcjonariuszy partii wszystkich szczebli KPChRL jest najliczebniejszą partią komunistyczną na świecie. Ma ona około 40 milionów członków.

● Schron przeciwlotniczy hotelem? Władze miejskie Pekinu przekształciły 170 podziemnych schronów przeciwlotniczych w turystyczne hotele by choć w części rozwiązać największą bolączkę chinskiego turysty - brak miejsc noclegowych w Pekinie.

● Gorbaczow w starej tona-

cji. Przywódca ZSRR M Gorbaczow powiedział w swym wystąpieniu na plenarnym posiedzeniu Komitetu Centralnego, że "pewne ośrodki w USA nadal chcą zdobyć pozycję dominującą, zwłaszcza militarną. Powiedzieliśmy już stronie amerykańskiej nieraz i nadal powtarzamy,

że te ambitne plany są bezna- dzienne". Komitet Centralny wybrał trzech zaufanych Gorbaczowa członkami biura politycznego. Są to szef KGB - W Chebrikow, oraz J Ligaczew i M Ryzkow. Minister obrony narodowej S Sokołow został wybrany zastępcą członka biura politycznego.

TransCanPol

ENTERPRISES LTD.

393 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO M6R 2N1
TEL. (416) 535-9944, 535-9956

PACZKI DO POLSKI

PACZKI MORSKIE — DOSTAWA 6-8 TYGODNI

PACZKI LOTNICZE — DOSTAWA 6-21 DNI

● Paczki są dostarczane do domu adresata, niezależnie od miejsca zamieszkania

● Odbiorca nie ponosi żadnych opłat

● Każdy wysyłający otrzymuje potwierdzenie odbioru

● Wszystkie paczki są ubezpieczone

UWAGA! Informujemy Państwa, że nie zaszły żadne zmiany w przepisach - przyjmujemy paczki z odzieżą używaną i bez ograniczenia wagi

NAJSZYBCIEJ ★ NAJTANIEJ ✓ NAJPEWNIER

TransCanPol

Przyjmujemy zlecenia osobiste, listowne i telefoniczne od poniedziałku do soboty w godzinach od 9 rano do 7 wieczór

393 RONCESVALLES AVE. TEL. 535 - 9944

Specjalny serwis - odbiór paczek z domu

Przyjmujemy zlecenia na owoce cytrusowe, kawę herbatę i inne produkty żywnościowe

JUBILEUSZ 75-LECIA ZHP

Drodzy Harcerze i Harcerki
Młodzieży Polonijna!

Wielką radością napawa mnie zawsze widok modlącej się i dziękującej Bogu młodzieży. Wasza modlitwa dzięki czynna z okazji 75 lecia założenia Związku Harcerstwa Polskiego świadczy zaś o tym iż w Bogu widzicie źródło także i tego dobra, które staracie się tworzyć realizując ideały harcerskie. Godną czołową postawę czujności wobec grożących złem aby wzrastać w dobrem wyraża harcerskie zawołanie CZUWAJ! Niech ono przypomina Wam zawsze to zadanie, które jest zadaniem głęboko chrześcijańskim.

Polecam Was Bogu i Matce Najświętszej a zadatkami łask niebieskich niech będzie moje prymasowskie błogosławieństwo.

Józef Kardynał GLEMP
Prymas Polski

Drogi Harcerki i Harcerze!

Pragnę na rozpoczęcie Waszego Jubileuszowego Roku 75 lecia istnienia ZHP przesłać moje pozdrowienia i wyrazy łączności.

Rozpoczynacie uroczystości jubileuszowe od spotkania modlitewnego od Mszy św. Będziecie się modlili za tych, którzy zakładali Harcerstwo Polskie i za wszystkich, którzy swoją pracą i służbą przyczynili się do wzrostu i rozwoju

ZHP a którzy już odeszli od nas i są u Pana. Szczególnie jednak będziecie się modlili za tych Waszych rówieśników z Zoski i Parasola, którzy polegali w Powstaniu Warszawskim. Słowa pieśni, którą na pewno i Wy śpiewacie. Wszyscy co nasze Polskę oddamy wypełnili oni całkowicie. Oddali oni Polskę dosłownie wszystko co mieli bo własne życie, więcej oddać nie mogli.

Będziecie się również modlili za Was samych, by Bog Wam błogosławił w wypełnianiu harcerskich zobowiązań, czyli w służbie Bogu, Ojczyźnie i bliźnim.

Harcerstwo jest organizacją formacyjną. Pragnie ukształtować pełnego wartościowego świadomego swej godności i zadań człowieka. Kształtowanie zaś człowieka zaczyna się od poznania siebie i poznania celu życia, zrozumienie sensu istnienia. Jest to szczególnie ważne w waszych warunkach. Musicie bowiem sami sobie odpowiedzieć, dlaczego mimo że urodziłem się w innym kraju, w innym środowisku, ubieram harcerski mundur i w nim przychodzę modlić się za tych, którzy ten sam mundur nosili i to w Kraju, tak geograficznie odległym, jakim jest Polska, od dali życie za wolność swojej Ojczyzny. Poprzez mundur, który nosicie, ową Kraj Ojczyznę Waszych Ojców staje się i waszym Krajem. Waszą Ojczyzną nie z urodzenia, jedynie ale z wyboru. W konsekwencji służba Ojczyźnie to również służba Polsce oraz kultywowanie tych wszystkich wartości, które określamy mianem Polskości. Stąd nie spełnienie swego zadania służby bez nawrotu do korzeni, z których ZHP wyrosło i w oparciu o które dziś jeszcze się rozwija.

Formowanie człowieka sięga jeszcze głębiej, bo sięga do samej istoty człowieczeństwa. Człowiek został stworzony na obraz Boży. Nie może więc człowiek

zrozumieć siebie, swojego człowieczeństwa bez odniesienia do Boga. Ojciec Święty często powtarza, że człowiek nie może w pełni zrozumieć samego siebie bez Chrystusa. Człowiek bowiem od Boga wyszedł i do Boga zmierza i dla tego w oparciu o Boga objawienie człowieka może w pełni rozwinąć swoją osobowość.

Chyba ta myśl leży u podstaw harcerskiego wychowania, które oparte jest o umiłowanie przyrody. Obserwacja przyrody celowości w przyrodzie, obcowanie z jej pięknem, skierowuje myśl ku Stworcy, piękna prowadzi do coraz pełniejszego poznania Boga. Im pełniej będzie zaś poznanie Boga, tym pełniejsze będzie również poznanie nas samych, naszej godności i naszego celu, jakim jest służba Bogu w bliźnich.

Wiemy, że życie nie jest pasmem niekończących się przyjemności materialnych i zmysłowych. Na życie składa się również wysiłek, ofiara, cierpienie, trud. Sami dobrze wiecie, że przyjemność nie jest czymś co trwa stale, bo oparta jest na przeżyciach fizycznych bądź materialnych, a wszystko co fizyczne i materialne kończy się. Dlatego ludzie szukający jedynie przyjemności, zwłaszcza młodzi ludzie, są często smutni, nie umieją się cieszyć radością, bowiem jest przeciwnie duchowym. Można cieszyć się mimo trudności i mimo nawet cierpienia. Młodzież Zoski i Parasola była młodzieżą pełną radości mimo że żyli w fizycznym niedostatku, w ciągłym niebezpieczeństwie mimo że musieli wyrzec się tylu rzeczy, które nam się wydają niezbędne do pełnego zadowolenia. Byli mocni duchem, dlatego też byli pełni radości, którą promieniowali na wszystkich.

Jezeli twórca Skautingu w założeniach wychowawczych nakazywał wy-

rzeczenie się niektórych przyjemności, to chyba nie jedynie dlatego, że były to rzeczy złe, ale dlatego, by hartować i kształtować wolę, by nie ulegać zachciankom, by nie uzależniać się od rzeczy materialnych, by nie szukać jedynej przyjemności w korzyściach materialnych, ale aby poprzez materialne wyrzeczenie zdobywać moc ducha i prawdziwą radość, bo tylko wówczas można zrealizować ideał służby Bogu. Ojczyźnie i drugiemu człowiekowi. Pokolenie Zoski i Parasola to właśnie nie rozumiało. Zrozumiało to również współczesne pokolenie Waszych rówieśników w Polsce. Zrozumieli oni, że wierność ideałom, wierność służbie Bogu i Polsce wymaga wielu ofiar, wymaga właściwie ciągłych ofiar, ale ofiary te nie prowadzą do smutku i rozpacz, ale są źródłem radości, bo płyną z mocy duchowych, z życia zgodnego z przyjętym ideałem.

Człowiek poddaje się rozpacz, wówczas gdy traci cel i nie widzi sensu swojego życia. Wtedy oddaje się na pastwę zniewalających i niszczących życie namiętności. Narkomania jest tego najwymowniejszym dowodem. Człowiek silny duchowo realizujący w życiu swój ideał, nie boi się trudów, nie boi się ofiar, chociaż byłaby to ofiara z życia, jaką była ofiara ks. Popieluszki. Gdyby stał na materialnych korzyściach, wówczas na pewno przestraszyłby się przemocy. Nie dał się on zastraszyć, bo wierząc w Boga, miał moc ducha.

Jestecie wszyscy pełni entuzjazmu i podziwu dla Ojca Świętego, dla Jego osobowości, służby ludzkości, zrozumienia człowieka. Przyjmijcie więc wskazania i nauczanie, które przekazuje. Przyjmijcie i to nauczanie, kilka krotkrotnie powtarzane młodzieży polskiej, że nie jest łatwo być dzisiaj Polakiem, że

wymaga to hartu ducha, że kosztuje to wiele, ale ponieważ nie jest łatwo, tym bardziej warto. Tylko to co kosztuje, ma wielką wartość, a tylko to co ma wartość, to się ceni. Im trudniej jest być Polakiem, tym bardziej warto, im trudniej jest być w dzisiejszym świecie wierzącym, tym bardziej warto, bo tylko to co wiele kosztuje, ma wielką wartość.

Rozpoczynając Rok Jubileuszowy modlitewnym skupieniem na Mszy świętej, która też jest pamiątką ofiary samego Boga, który przyszedł, służył i dał życie za wielu, prosicie Boga, byście mogli zrozumieć, kim jesteście, dokąd w swoim człowieczeństwie zmierzacie i byście mogli, mimo trudności i przeciwności, realizować harcerski ideał służby Bogu, Ojczyźnie i braciom. Realizacja tego ideału będzie wiele kosztowała, ale dlatego warto, ten ideał, przyjął tym bardziej warto.

Niech Wam Bog błogosławi w realizacji harcerskich ideałów.

BISKUP
SZCZEPAN WESOŁY

KOMUNIKAT

Polish Canadian Action Group, Grupa Solidarności i Niepodległość zawiadamia, że zostało otwarte Biuro przy 192 Garden Avenue, Toronto, M6R 1H7
TEL 588-1659

Biuro czynne w każdy wtorek od godz. 11 do 18
Informacje, przyjmowanie członków, składki, sprzedaż znaczków (Buttons), nalepek itp.
Wstęp do naszej organizacji
Poprzyj działalność niepodległościową

PCAG

LISTY

Szanowna Redakcjo,
Drodzy Czytelnicy,

Zbliża się pierwsza rocznica strajku głodowego, prowadzonego w dniach 22 maja - 29 czerwca przed konsulem polskim w Toronto przez trojkę walczących o połączenie swych rodzin Polaków.

Ostatnia rodzina przyjechała w koncu stycznia bieżącego roku.

Wielu z Państwa zapomniało już pewno o strajku - w naszej, strajkujących, pamięci, pozostanie on jednak na zawsze. Pozostanie w dwóch wymiarach - tym smutnym, fizycznym i tym najpiękniejszym - duchowym. Niezależnie od indywidualnej oceny zasadności akcji strajkowej, okazalście nam Państwo gorącą sympatię, zrozumienie i pomoc. Pomoc, bez której akcja nasza nie zakończyłaby się sukcesem - rząd polski wykazał bowiem w stosunku do nas zadziwiającą "stanowczość" (przy okazji jeszcze kilka innych zalet).

Za tę pomoc, za serce i solidarność, chciałabym jak najserdeczniej podziękować całej Polonii i wszystkim wspierającym nas osobom. Pomagaliście nam Państwo "z potrzeby serca", z dużej ludzkiej życzliwości. Jestem szczęśliwa, że w drugiej swojej odczytanie mogę być wśród takich, jak Państwo, ludzi.

Dziękuję z całego serca.

Zauważę, że nie mogę wymienić nazwisk wszystkich ludzi, którzy okazali nam pomoc i serce. Chciałabym jednak szczególnie serdecznie podziękować Leszkowi Pruskiemu, który był koordynatorem i duszą całego strajku, i do którego żywym ogromnym szacunek i zaufanie, Panom Jesse Flisowi i Jerzemu Burskiemu (nie tylko z racji pełnionych przez nich funkcji), klerykowi Jasiowi Zurkowskiemu za codzienne modlitwy podtrzymujące nas na duchu oraz całej rodzinie państwa Łabczyńskich za szczególnie serdeczną nad nami opiekę.

Przy okazji chciałabym nawiązać do problemu sprowadzania rodzin z Polski. Proszę mi wierzyć, że zarówno w moim, jak i wielu innych przypadkach strajk był jedyne skuteczną metodą, do której sięgnęłam, gdy inne zawiodły. Chciałabym, aby wszyscy mieszkający w Kanadzie Polacy wypracowali za pośrednictwem organizacji polonijnych takie rozwiązania, aby tragedie, jak ta, którą przeszedłam, nie musiały się powtarzać. W imieniu cierpiących jeszcze rozłąkę rodzin polskich serdecznie wszystkich o to proszę.

Grazyna TRZESICKA
z rodziną

LIST ZE SZWECJI

"a teraz, kochani, trochę z polityki. Wyobraźcie sobie, że w Wielki Czwartek w dzienniku telewizyjnym pokazali "biedną" starszą panią, która zebrała cały transport żywności i odzieży, żeby zawieźć do Polski. Nie dostała zezwolenia, a pan konsul powiedział, że w Polsce jest wszystkiego w bród i nie potrzeba żadnych darów. Na pytanie, co ma z tym wszystkim zrobić - pan konsul odpowiedział: rozdzielić wśród Szwedów. Był tak chamski i bezczelny, że poczerwieniałam ze wstydu, że mówimy tym samym językiem. Następnego dnia dostałam z Polski najnowszą "Politykę", w której ni mniej ni więcej jest artykuł o starzych ludziach, którzy chodzą po barach mlecznych i wydają resztki z talerzy, ale są i ci "zamozniejsi", których stuc na kupno talerza zupy co drugi dzień, ale jedzą ją bardzo wolno, bo stwarza to złudzenie dłuższej sytości. Czy człowiek może się nie skrecać ze złości, jak to słyszy i widzi."

Droga Redakcjo!

Jako stały czytelnik E T chciałbym poprosić o głos w sprawie wywiadu pt "Polska w oczach kanadyjskiego handlowca polskiego pochodzenia", który delikatnie mówiąc wyprowadził mnie z równowagi.

Pragnę skoncentrować się na jednej wypowiedzi Pana A P "to co zauważyłem to bardzo słaby poziom wiedzy ogólnej o Kanadzie. Na przykład nie wiedzą, kto to jest Gretzky, dzieci przynosiły mi obrazki Indian na koniach i pytały, czy jest ich dużo w Kanadzie".

Ha! Drogi Panie, wielka szkoda, że nie porozmawiał Pan z młodzieżą polską, która mogła Szanownego Pana wyprowadzić z błędów. Kogo należy pytać o wiedzę o krajach obcych? W tym wypadku jednak ja, Szanownemu Panu odpowiem.

1. Nie Gretzky (u b świetny sportowiec), chipsy, football amerykański, Mister "T", gdańskie samochody czy wrestling są wykładnikami wiadomości o innych krajach w podręcznikach polskich!

2. Dzieci polskie natomiast są rozmiłowane w czytaniu książek o Indianach, które ja jako młody chłopak również czytałem i nie wałęsałem jak bezprzytomne w minikomputerowe gry, a tabliczkę mnożenia mają w głowie!

Konia z rzedem stawiam, iż w konkursie wiedzy o krajach obcych pomiędzy uczniami szkół średnich Polski i Kanady, ci drudzy ponieśliby tak sromotną porażkę, że zaczęliby wątpić w poziom własnego szkolnictwa.

Aby jednak być sprawiedliwym, zasługują na pochwałę fakty, o których wspomina Pan w końcowej fazie swojego wystąpienia. Jednak te dwa, wyżej zacytowane zdania, szkodzą niezmiernie wcale.

ciekawemu dialogowi oraz Polakom. Doskonale wiem, jakie wady i zalety mają Polacy, bo sam NIM jestem, ale uważam, że w tym wypadku "troszeczkę" Pan przesadził. Polacy nie gęsi i swój język mają!

Proponuję aby nadal pozostał Szanowny Pan w biznesie.

Z pozowaniem
PIOTR BARANOWSKI

Do Parafii Kościoła
Św. Teresy
w Toronto

Zwracamy się z uprzejmą prośbą do parafii polonijnej. Jeśli jest możliwe, sponsorowanie bardzo prosimy. Jestem z żoną i z dzieckiem w Republice Federalnej Niemiec od 13.12.83 roku. Jestem zdecydowany emigrować do Kanady, ale to tylko odbywa się na zasadzie sponsorstwa. Jestem z zawodu mechanik samochodowy, posiadam prawo jazdy drugiej klasy. Jestem instruktorem wychowania fizycznego. Byłem sportowcem w Polsce, obecnie nadal sportem się zajmuję. Moja żona jest z zawodu cukiernikiem. Jesteśmy katolikami. Moja data urodzenia - 29.03.1942, żony - 21.10.1953. Syn urodzony 6.09.1977. W imieniu własnym, żony i syna łaskawie proszę o przychylne załatwienie mojej prośby.

Łączę serdeczne pozdrowienia
STANISŁAW KAZMIEROWSKI
Schramberger str. 33
7730 US - Schwenningen
West German

KURSY PRZYGOTOWUJĄCE DO KANADYJSKIEGO OBYWATELSTWA

będą prowadzone przez Wydział Oświaty m. Toronto

Zgłoszenia przyjmuje

p. APOLONIA ANIELEWICZ

TEL. 535-3777

lub Ośrodek Pomocy Polakom Imigrantom

206 Beverley St.,

Tel. 979-9634 (39).

KONSTYTUCJA 3 MAJA

Nie jest to żadna okrągła rocznica Konstytucji 3 Maja, ale, jak co roku, wszędzie się coś na temat pisze. Pokolenie powojenne - wychowane w PRL - ma mętne pojęcie o tym wydarzeniu, w szkole wysuwano na pierwszy plan Powstanie Kosciuszki, II i III rozbiór, zagładę Rzeczypospolitej, a sama Konstytucja była jakby wydarzeniem marginesowym, w ogóle przypominanie tej rocznicy uchodziło za prowokację, gdyż oczywiście, jedynym postępowym świętem był 1 Maja.

Może jest to jedna z przyczyn, że rocznica Konstytucji 3 Maja zaznaczyła się w świadomości historycznej społeczeństwa polskiego w XIX i XX wieku.

W okresie napoleońskim obraz Konstytucji zaczął się już zacierać. Tradycja Powstania Kosciuszki i jego społeczny radykalizm bardziej pasował do nowych prądów ideologicznych, roznieśionych po Europie przez wojska Napoleona. W okresie Królestwa Kongresowego studenci obchodzili rocznicę Konstytucji, ale działało się to na pograniczu legalności. Natomiast Wielka Emigracja po Powstaniu Listopadowym otwarcie nawiązywała do jej programu, przecież oficjalna nazwa obozu Czynnych w imię Konstytucji. Po Powstaniu Styczniowym do Konstytucji 3 Maja nawiązywała historiografia szkoły warszawskiej z Kalinką, Smolenskim i Askenazym, akcentując wszystkie elementy, które służyły umocnieniu idei niepodległościowej. Obchody 125 rocznicy Konstytucji 3 Maja w 1916 r. stały się w Kongresowce silnym czynnikiem jednoczącym społeczeństwo. W okresie międzywojennym dzień 3 maja był w Polsce wolny od pracy. Tuż po II wojnie światowej, w latach 1945-47 były jeszcze próby obchodzenia rocznicy 3 Maja, ale potem zrobiło się to podejrzane. I rzecz charakterystyczna: Konstytucja 3 Maja, która jako symbol pewnych postaw od tak dawna funkcjonuje w naszej - Polaków - świadomości historycznej, jako dokument źródłowy jest niemal nieznana. Tekst jej w Polsce został wydany właściwie w 1916 roku, a potem w 1946. Podobno wyszły jeszcze dwie edycje w 1982 r., ale może były tylko w przygotowaniu. Przypomnijmy pokrótce - za najcenniejsze osiągnięcie Konstytucji 3 Maja uważam fakt, że dawała ona Rzeczypospolitej nowoczesny, nie tylko jak na owe czasy, sprawny system parlamentarny. Sejm miał składać się z dwu izb - izby poselskiej i senatu - ale wobec zlikwidowania "Liberum veto" na rzecz głosowania większościowego oraz odebrania prawa wyborczego szlachcie bezrolnej - władza w Sejmie przesunęła się z rąk magnacji w ręce szlachty średniej, zainteresowanej wzmocnieniem państwa. Wprowadzenie dziedziczości tronu znosiło anarchizujący ustroj wolne elekcje. Władza ustawodawcza należeć miała odtąd do Sejmu "zawsze gotowego". Władza wykonawcza - do króla stojącego na czele Straży Praw. Ministrów Straży Praw wybranych przez króla zatwierdzał Sejm, przed którym byli oni odpowiedzialni. Sejmowi przysługiwało prawo uchwalenia wotum nieufności dla ministrów i dymisjonowania ich większością 2/3 głosów poselskich i wreszcie sądownictwo ich przed sądem sejmowym. Odpowiedzialność ministrów przed parlamentem była nowością po raz pierwszy na świecie wprowadzoną właśnie w Polsce. Konstytucja ograniczała władzę wykonawczą króla w myśl zasad, które znacznie później określono nazwą burzujnej monarchii parlamentarnej. Król przestawał być trzecim stanem i stawał się dziedzicznym prezydentem. Dotychczas prawo zwolnienia Sejmu przysługiwało tylko królowi - teraz Sejm mógł być zwołany również przez marszałka Sejmu i to nawet wbrew woli

Dokroczenie na str 16

SAP

International Trade Corp.

2446 Cawthra Rd., Bl. 4, Unit 10
Mississauga, Ontario, L5A 3K6
Tel. (416) 896-0170 Telex 06-961420

NAJWIĘKSZY W KANADZIE PUNKT PRZYJĘCIA

PACZEK DO POLSKI

- PRZESYŁAMY PACZKI MORSKIE I LOTNICZE
- PRZYJMUJEMY ZLECENIA NA:

owoce cytrusowe
paczki żywnościowe
artykuły techniczne
świeże kwiaty
dolary do rąk odbiorcy

- ☐ Gotowe paczki przyjmujemy przy naszym centralnym magazynie, co gwarantuje najszybsze ich odejście z Kanady
- ☐ Wszystkie przesyłki ubezpieczamy do pełnej zadeklarowanej wartości, na co wydajemy pisemne pokwitowania
- ☐ Wszystkie przesyłki dostarczamy do domu odbiorcy
- ☐ Odbiorca nie ponosi dodatkowych kosztów
- ☐ Odbieramy paczki z domów
- ☐ Gwarantujemy najniższe w Ameryce Południowej ceny na paczki na zlecenie. Jeżeli po zamówieniu u nas paczki stwierdzisz, że inna amerykańska lub kanadyjska firma ma niższe ceny niż nasza

WYPŁACAMY RÓŻNICĘ

NOWOŚĆ

Sprawdzamy do Kanady artykuły europejskie wybrane z katalogów.
Kupuj w Europie bez wyjazdu z Kanady!

Czartery do Polski

BEZPOŚREDNIE — NAJTAŃSZE
POŁĄCZENIA DO WARSZAWY
CENA OD \$750

Oficjalny przedstawiciel
★ KONTA ★ PACZKI ★ BONY DOLAROWE
★ SAMOCHODY ★ LEKI ★ MASZyny
ROLNICZE ITP

VANCOUVER — \$262
EDMONTON, CALGARY — \$199
SASKATOON — \$189
WINNIPEG — \$139
HALIFAX — \$139

Income Tax szybko, fachowo, tanio

PO SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE
PROSIMY ZGŁASZAC SIĘ DO

EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONGESVALLES AVE (416) 536 3554
TORONTO ONTARIO M6R 2S5 (416) 536-6991

Prezentujemy CAROUSEL CLASSICS

Nową firmę kanadyjską sprzedającą wysokiej jakości naczynia do gotowania, chińską porcelanę, kryształ, zastawy stołowe oraz noże kuchenne poprzez dyplomowanych konsultantów. Oferujemy dogodne ceny oraz nadzwyczajne gwarancje. Więcej informacji udziela Krzysztof KANIA
TEL (416) 621-9772

EMPLOYMENT

Rapidly Expanding Company has openings for part-time & fulltime employment. Call Mr. Kris Kania for appointment.

PHONE (416) 621-9772

GODZINY OTWARCIA

Pomiedziak - zamknięte
Od wtorku do piątku - 10 AM do 6 PM
Sobota - 10 AM do 4 PM

OWOCE CYTRUSOWE

Ananas \$ 2.80 za sztukę
Pomarańcze, cytryny, grejpfruty w dowolnych ilościach w cenie \$ 2.00 za kg + \$ 3.50 od paczki
Najmniejsza paczka 5 kg

PACZKI SPOŻYWCZE

# 211 Sznoka konserwowa 454 g	6 szt	\$ 20.00 + \$ 3.50
# 212 Sznoka konserwowa 454 g	12 szt	\$ 38.00 + \$ 3.50
# 213 Sznoka konserwowa 454 g	4 szt	\$ 26.00 + \$ 3.50
Herbata	500 g	
Czekolada z orzechami 100 g	5 szt	
Czekolada z bakaliami 100 g	5 szt	
# 214 Sznoka konserwowa 454 g	2 szt	\$ 28.50 + \$ 3.50
Sardynki w oliwie 125 g	2 szt	
Herbata	500 g	
Kawa ziarnista	500 g	
Czekolada do picia	500 g	
Czekolada z orzechami	5 szt	
Czekolada mleczna	5 szt	
Rodzynki	500 g	
Figi suszone	250 g	
# 219 Kawa ziarnista	1 kg	\$ 17.00 + \$ 3.50
Herbata sypka	500 g	
Czekolada do picia	500 g	
Pieprz	200 g	
# 235 Czekolada z orzechami 100 g	10 szt	\$ 22.00 + \$ 3.50
Czekolada z bakaliami 100 g	10 szt	
Czekolada mleczna 100 g	5 szt	
# 425 Kawa ziarnista	3 kg	\$ 18.00 + \$ 3.50
# 426 Kawa ziarnista	2 kg	\$ 12.00 + \$ 3.50
# 827 Herbata sypka	2 kg	\$ 13.00 + \$ 3.50
# 851 Poledwica wędzona	1 kg	\$ 26.00 + \$ 3.50
Sznoka wędzona	1 kg	
Sznoka gotowana	1 kg	

ŚWIEŻE KWIATY NA RÓŻNE OKAZJE

Bukiet goździków 15 szt \$ 28.00
Doręczenie na dokładnie wyznaczonej dacie dopłata \$ 5.00

PRZESYŁKA PIENIĘDZY

Do \$ 100.00 opłata \$ 11.00
za każde następne rozpoczęcie \$ 100.00 opłata \$ 5.00

Zlecenia prosimy przysyłać na nasz adres podając dokładny adres odbiorcy i nadawcy (wraz z nr telefonu) numer zamawianego zestawu oraz załączając czek lub Money Order płatny dla SAP International Trade Corp.

Fotoreportaż ANDRZEJ STAWIC

Zryw

Las tak stał się
drzewo samo. To
drgnął i zaczął się
Scisle mówiąc - w
tomnił sobie, że n
nego pnia. Kłoc p
Ale to był pocałun
potłuczeń

Ile kon uci
Jakie kon powin
pracę - siłę, zdrow
Jak długo kon w
długo

Dokonczenie ze str. 6

rządowej, zdecydowanego bombardować wszelkie obiekty
 opanowane przez spiskowców. W kilka miesięcy później
aresztowany przez oficerów z otoczenia Marszałka, gen.
 Zagorski zniknął. W do dziś nie wyjaśniony sposób
 Koszary Szwolężerów i budynek Min. Spraw Wojskowych
 zostają odbite przez wojska rządowe, chwilowo przeważa
 ga przechyla się na ich stronę. 14 maja przybywa z dawna
 oczekiwana 1 Dywizja Legionowa z Wilna (dowódca E. Rydz-
 Smigły) natomiast gross transportów wielkopolskich,
 wobec faktu, że garnizon w Łodzi (10 Dywizja Piechoty,
 gen. Małachowski) opowiada się za Piłsudskim, musi być
 dowiezionych określną drogą do stolicy. Podobnie opoz-
 ystom, którzy w sobotę kolejarzy byli transporty śląskie i

pomorskie. Dojeżdżają natomiast oddziały spiskowców z
 Lubelskiego i Kieleckiego DOK. Ofensywa spiskowców
 w mieście przesuwana się na południe, opanowano most Po-
 niatowski, Plac 3 Krzyży, zdobyto gmach Sejmu, Bel-
 weder. Rząd wraz z wojskiem wycofuje się w stronę Wila-
 nowa. Tu po dramatycznych obradach następuje rozwią-
 zanie rządu wobec faktu, że niektórzy ministrowie na
 własną rękę wycofują się z tego przedsięwzięcia. M. Rataj
 jako Marszałek Sejmu wobec rezygnacji S. Wojciechow-
 skiego przejmuje ster władzy z pozwoleniem wszczęcia
 pertraktacji z J. Piłsudskim. Mimo braku przewagi licz-
 bnej przewrót zakończył się zwycięstwem spiskowców. Wykorzystano czynnik zasko-

czenia, ponadto spiskowcy działali bardziej zdecydowa-
 nie "Ad hoc" organizowane akcje wojsk pro-rządowych
 były torpedowane przez brak centralnego dowodzenia,
 łączności i transportu. Dużego poparcia spiskowcom udzieliła ludność cywilna
 stolicy, choć wkrótce gdy opadła fala euforii i nie nadeszły
 spodziewane zmiany na lepsze nastąpiło wygasnięcie en-
 tuzjizmu. Warszawski "vox populi" wkrótce przestał
 sympatyzować z którąkolwiek ze stron, dowodem czego
 było ukute określenie przewrotu jako "napad bandytów na
 jaskinię idiotów".

**KRZYSZTOF
SOJKA-WILMAŃSKI**

Polski

4

IEGO

ka drzewa

...i gęsty, ze konia nie dało się wepchnąć. Staczali ścięte
moment. Jeden z kłoców, dotychczas nieruchomy nagle
...z coraz większym impetem - wprost na ludzi
...na starszego z Makarow. I w tym momencie wozak uprzy-
...koczy. Rzucił się na ziemię i przytulił do jakiegoś powalo-
...edł górą, "ledwie - jak mówi wozak - mnie pocałował"
...wardy i bolesny, wywiezli go z lasu koniem. Długo się lizał z

e? Orientacyjnie - trzy razy tyle ile sam wazy
nec cechy? Chyba takie jak człowiek biorący się za ciężką
pryt
ma przy zrywce? Najczęściej kilka lat, - pięć - to już bardzo

ENTERPRISES LTD.
1570 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6P 1A4
Tel 531-8786

PACZKI DO POLSKI
PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5—8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA DO 21 DNI

Paczki dostarczamy w Polsce do odbiorcy
bez żadnych ograniczeń i dodatkowych opłat

Oferujemy również:

- ★ przesyłkę pieniędzy z dostawą do rąk odbiorców w Polsce
 - ★ wysyłkę lekarstw
 - ★ pomarańcze, cytryny, grejpfruty i ananasy
 - ★ wysyłkę lodówek, zamrazarek, pralek i innych artykułów technicznych
 - ★ szeroki wybór paczek żywnościowych
- Odbieramy paczki z domów • Pomagamy pakować • Udzielamy informacji celnych Prosimy o wcześniejsze pobieranie druków

MONTREAL

KOMUNIKAT NR 26 Komitetu "POMOC POLSCE Żywność i Lek" przy KPK-O W Montrealu

W związku z prowadzoną przez nas akcją, już od początku listopada ub r, uczczenia s p ks Jerzego Popiełuszki, dopiero teraz możemy podać do ogólnej wiadomości wyniki działalności naszego Komitetu od początku, tj od lutego 1981 r do końca grudnia 1984 r

W tym okresie przekazaliśmy (w 1981 r) do Zarządu KPK w Toronto za nasz udział w przesyłkach zbiorowych z całej Kanady -

\$128,820 00
Sam, z Montrealu, wysłaliśmy w tym okresie 49 przesyłek ogólnej wartości -

\$2,435,757 00
Wydaliśmy na akcje i kampanie zbiorowe -

14,460 00
a na koszty administracyjne za-
ledwie -

3,807 00
Gotówka pozostała w banku na dzień 31 grudnia 1984 r wynosiła -

24,207 00
Razem -

\$2,607,051 00
Wobec tego, że datki w gotówce w ciągu ostatnich dwóch lat znacznie zmalały i wyniosły trochę ponad 25% sumy zebranej w ciągu czterech lat, wydatkowaliśmy je głównie na zakup najpotrzebniejszych w Polsce leków i pomocy lekarskich, na odżywki dietetyczne dla dzieci i - na prośbę ks Bpa Domina, przewodniczącego Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski, na wyprawki dla noworodków. Musieliśmy też

opłacać niezbędny transport lokalny i materiały opakunkowe. Reszta zawartości tych przesyłek to dary otrzymane w naturze, głównie odzież i obuwie oraz trochę leków i żywności.

Odbiór każdej naszej przesyłki jest potwierdzany nie tylko dziękczynnymi teleksami przez ks Bpa Domina, ale również przez biskupów Diecezji, do których nasze przesyłki są kierowane i przez proboszczów Parafii, na które Diecezje rozdzielają nasze dary.

Dziękczynne listy od Ośrodków Leków Komisji Charytatywnej, do których są kierowane nasze paczki medyczne, mówiące o tym, jak bardzo są cenne, bo tak potrzebne, są często aż zenujące.

Głównymi ofiarami w 1984 r jak i w dwóch poprzednich latach, były Siostry zakonne, Les Soeurs de l'Assomption de la Sainte Vierge z Nicolet, P Q, które przekazały na naszą akcję tym razem \$20,000 00, oraz niezawodny p John M Hallward. Otrzymaliśmy bowiem od

niego w gotówce \$23,820 00, a dzięki interwencji jego i zabiegom jego rodziny, dary w naturze wartości \$141,300 00, w tym leki i materiały opatrunkowe - wartości \$46,000 00.

Bardzo aktywne stowarzyszenie Polaków w (mieście) Quebec zasiała naszą akcję darami w naturze. Jest to głównie odzież i obuwie dla dzieci oraz wyprawki dla noworodków, zakupione nie tylko przez Polaków, ale i przez Franco-Kanadyjczyków.

A oto lista ofiarodawców pochodzenia polskiego, którzy w ub roku złożyli datki w gotówce na pomoc rodakom w kraju, (poza datkami na specjalną akcję uczczenia s p ks Jerzego Popiełuszki, których listę podajemy w sprawozdaniach z tej akcji)

Dr Adamkiewicz Lidia	30 00
Alexandrowicz Halina	20 00
Andrzejkiewicz F	100 00
Antosch Alfred	10 00
Babinski Witold	25 00
Baranowski Eugeniusz	5 00
Baryga Anna	10 00
Basik Jan	20 00
Bellert Irena	10 00
Berger Helena (Toronto)	30 00
Berger Jan & Dorothy	50 00
Dr Berse Kazimierz	20 00
Dr Biniacki Krzysztof	100 00
Dr Biniacki Krzysztof	3 50
Bisping Jozef i Gabriela	25 00
Boczek Michael	10 00
Bogajewicz Ireneusz	30 00
Bozanic Helena	50 00
Brychcy Anna	20 00
Brychcy Władysław	10 00
Buckiewicz Tadeusz	25 00
Bystrycki Antoni	20 00
Brochocki Phyllida i Jerzy	1 200 00
Celichowski Z	25 00
Club de Ski MontCalm (Dorota Tyszkiewicz)	118 00
Dr Combs George (Grzybiszewski) USA	25 00
Cracovie Restaurant	15 00
Dr Cybulski Aleksandra	25 00
Dr Czernic St i Alicja (Que)	100 00
Dembinski M J	20 00
De Corvin John	25 00
De Roussan Wanda	5 00
Dr Domaradzki Maria	500 00
Dombrowski Irene	150 00
Dydyski C Z	10 00
Dziedzic Maria	100 00
Federacja Kobiet Polskich	25 00
Fedorowicz Victor	60 00
Galecki G K (St Julie)	10 00
Gładkowski Władysław	50 00
Godlewski K J M	50 00
Gryfeler Ignacy	10 00
Gulinski Jan	10 00
Dr Gutkowski Jerzy	11 00
Halinski Pawel	15 00
Hezko B	20 00
Holy Rosary Society of St Mary's Church (Zofia Chromik)	50 00

Hubisz Maria	100 00
Idziak Stefan i Krystyna	25 00
Ilinski Grzegorz (Greenfield Park)	5 00
Jakubowicz A	10 00
Jakubowski Stefan	20 00
Jakubowska Zofia	20 00
Jankowski Bogusław	50 00
Jankowski Peter	25 00
Jarochocka Marie Anne	10 00
Jaskiewicz A i P	50 00
Jastrzebski Kazimierz	100 00
Jaworski Gustave	35 00
Jozwikowski Jozef i Janina	20 00
Justewicz Maria Teresa	50 00
Juszkiewicz Henryk	20 00
Kaczynska Wincentyna	10 00
Kalina Bebie Gertrude	70 00
Dr Kielczewski Jerzy	15 00
Kielczewska Maria	25 00
Kirste Matthew	20 00
Kisielewska Jadwiga	100 00
Klink Zbigniew	10 00

Klis Jozef	15 00
Kmiecinska Zofia	5 00
Kmita Czesław	40 00
Knur Stanisław	30 00
Kolesowa Galina	10 00
Kowalczyk Zygmunt	25 00
Kowalczyk Irma	50 00
Kozarski Stefan i Maria	5 00
Kozinski Henry	20 00
Dr Kozłowski Franciszek	50 00
Krakowska Christine	100 00
Krzyszowska Olga (Toronto)	25 00
Krzywoszański M	10 00
Kubacki Maksymilian	100 00
Kurcwal Seweryn	20 00
Kwiatkowski Roman	100 00
Lach Walter	50 00
Lewandowski Bolesław	100 00
Łozowik Edmund	15 00
Ludwik Stan	50 00
Makowski Wacław	10 00
Malczuk Ryszard	150 00
Malkiewicz John	5 00
Dr Marczyk Krystyna	15 00
Marczynski Andre	25 00
Marie Ann Delcatesen	15 00
Markiewicz Jadwiga	30 00
Marynska Szpakowska Janina	20 00
Maslon S	20 00
Maslukiewicz Eugenia	50 00
Meissner S T (Cambridge)	30 00
Michalik Jozef	100 00
Michaliszyn Casimir	50 00
Michałowski Olgierd	20 00
Mikolajewski Edward	50 00
Milej Kazimierz i Janina	100 00
Molnar Frank	10 00
Morawski Zygmunt	20 00
Munio Stanisław i Wanda	30 00
Munro C R O	15 00
Muszyński Klemens	15 00
Nawojski Mieczysław	20 00
Nieczyporowski J (Mississauga)	100 00
Nitowska Krystyna	21 00
Nowakowski Andrzej i Anna (USA)	30 00
Nowakowski Michael	10 00
Obuchowicz Casimir	35 00
Ochman Czesław	90 00
Olczak Stanisław	20 00
Olechowski Mariusz i Maria	20 00
Ołowiecka Janina	25 00
Ołowiecka Stanisława	25 00
Orłowski Francis	75 00
O'Rourke Elisabeth	50 00
Osicki Jan	10 00
Padzinska Maria	5 00
Dr Pagacz Alexis	100 00
Parizeau Alicja	150 00
Dr Pater Krystyna	25 00
Pawlikowska Myszka	15 00
Petrusewicz Stanisław i Irena	20 00
Pieniążek Izabela	80 00
Pietron S J	50 00
Pietruska Frank i Helena	20 00
Poddubnik Ryszard	50 00
Pol Kazimiera	10 00
Polish War Veterans Society	200 00

ciąg dalszy nastąpi

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

PANI, nie płać, przyjmij wszelką pracę na terenie Montrealu - może być opieką nad małym dzieckiem, prowadzenie domu, przyjmowanie telefonów w gabinecie lekarskim itp.
Oczekuję propozycji -
TEL (514) 932-1775 - Montreal
w godz 14-16 - pon - piątek

A-12

TATRA TRAVEL SERVICE LTD PEKAO DEALER - Właśc E STASIAK

DOLARY do rąk odbiorcy na konta walutowe kupony do wyboru, mieszkania samochody
Materiały budowlane, maszyny rolnicze
Wszystkie wyjazdy drogą lotniczą i morską Wakacje na południe sprawy pasz portowe, wizowe, sprowadzanie rodzin
AGENT PODRÓŻY NA WSZYSTKIE LINIE LOTNICZE ŚWIATA

3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

POLONIJNA KASA KRFODYTOWA

65 Sherbrooke Str E. Suite 103
Tel 845-3534

Oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie

Poniedziałek - środa
10 00 a m - 3 00 p m

Czwartek
10 00 a m - 20 00 p m

Piątek - 10 00 a m - 20 00 p m

GABINET DENTYSTYCZNY

Christine E. Marczyk, D.D.S.
Barbara B. Marczyk, D.D.S.

Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty Tel. (514) 934-0181

POLISH INTERPRETERS, TRANSLATORS and TUTORS (Canada) Reg'd

POLSKIE
BIURO TŁUMACZY

oraz
POLISH PROFESSIONAL
PERSONNEL (Canada) Reg'd

POLSKIE BIURO
ZATRUDNIENIA KADR

WYKWAŁIFIKOWANYCH

(w siedzibie Biura Podróży
YUL TRAVEL Ltd.)

465 St Francois Xavier Street
Montreal, Quebec, H2Y 2T1

TEL (514) 845-5184, soboty
i wieczory - (514) 287-1668

prowadzi solidnie
NINA PIASKOWSKA

Wykonujemy

• Tłumaczenia pod przysięgą - specjalizacja teksty prawne

• Legalizacja dokumentów

• Poswiadczenie podpisu

• Załatwianie wszelkich formalności

• Poszukiwanie pracy oraz negocjowanie kontraktów dot zatrudnienia

• Sporządzanie testamentów, aktów notarialnych, etc

• Tłumaczenia dyplomów, indeksów, matur książeczek zeglarskich etc

• Załatwiamy wszystko od A do Z" w sprawach podróży, tj bilety lotnicze, morskie, wynajmowanie samochodów - car rental, etc

W związku z gwałtownym wzrostem zainteresowania montrealskich Czytelników Echem Tygodnia zorganizowaliśmy nowy punkt sprzedaży

ECHA TYGODNIA W MONTREALU

Casse Croute chez Therese
5409 Cote St. Luc (koło Elmcliffe)

150 m na zachód od Decarie

Tel. 481 - 6766

Restauracja CASSE CROUTE

specjalizuje się w kuchni polskiej, podaje - wśród innych dan - pierogi, znakomite desery - także torty

Mozna przynieść własne wino
Dostawa do domu - "delivery" (tylko dla Polaków w starszym wieku)

LONDON

Życie polonijne w London znacząco ożywiło się w ostatnim okresie. W miesiącach marca i kwietnia było kilka imprez i uroczystości cieszących się dużym poparciem i uznaniem Polonii (zarówno tej starszej jak i najnowszej). Opiszę tylko dwa wydarzenia

W dniu 3 marca br odbyło się Bierzmowanie w polskim kościele pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej. Do tego sakramentu przystąpiło 36 osób. Ksiądz biskup John M Scherlock był zachwycony przygotowaniem młodych Polaków do tego sakramentu. Stwierdził, że była to najlepiej przygotowana grupa w diecezji. Było to wynikiem kilkumiesięcznego trudu Siostry Urszulanek Kingi Lewickiej i Urszuli Bruzik.

W Niedzielę Palmową (31 marca) została przedstawiona w sali parafialnej Męka Paska. Mimo burzy i ulew zjawiał się komplet widowni by razem z 40 aktorami przeżyć ostatnie godziny życia Jezusa Chrystusa. Jeszcze w okresie Bożego Narodzenia ksiądz wikary Zbigniew Rodzinka zmobilizował parafian do tego ambitnego zadania i właśnie ksiądz Zbyszekowi należy się najwyższe uznanie za inicjatywę wycieczki i trafny dobór postaci. Trudno jest przedstawić zmagania ludzi urodzonych poza Polską z opanowaniem trudnego

tekstu i wczuciem się w swoją rolę. Przedstawienie trwało dwie i pół godziny więc tego tekstu było bardzo dużo. Innym ważnym elementem takiego przedstawienia jest wzmocnienie znajomości i przyjaźni wśród Polonii, gdyż w skład grających na scenie wchodziłi doradzi reprezentujący najnowsze i najstarsze fale emigracji.

Na osobne uznanie zasługuje przygotowanie dekoracji przez dwoje młodych utalentowanych artystów Annę Blicharz i Romana Kuczmę. Większość rekwizytów wykonał Pan M Rzeźnik. Premiera wypadła bardzo pomyślnie. Drugie przedstawienie również przy komplecie widzów miało miejsce podczas tradycyjnego spotkania parafian, zwanego święconką w dniu 14 kwietnia. Po tym był jeszcze wyjazd na gościnny występ w hali Domu Polskiego w Sarni w dniu 21 kwietnia.

Ostatnim aspektem tej notatki jest głos w dyskusji niektórych kręgów Polonii nad rolą i zadaniami polskich księży w Kanadzie. Mój komentarz będzie stanowił tylko podanie dobrego przykładu Księdza Zbyszek Rodzinka jak należy podejść do Polonii, jak można wyrobić sobie ogólne zaufanie i przyczynić się do rozwoju polskości oraz katolicyzmu na obczyźnie.

STANISŁAW SKONIECZNY

Historyczny film polski

"Pan Wołodyjowski"

wg powieści H Sienkiewicza

TYLKO DWA RAZY.

Niedziela 5 maja br godz 2 30 p.m i niedziela 12 maja godz 2:30 p.m.

Kino "Outremont" - 1248 West Bernard, Montreal, TEL. 277-4145

Przesprowadz biletów w kasie kina "Outremont, "Tatra" Travel Service, 3628 Saint Lawrence, Tel 849-3451, Restauracja "Chez Therese, 5409 Cote St Luc Rd

Informacji udziela tel 481 - 6766

1

Trudno jest zilustrować słowami muzykę. Trudno tym bardziej, im bardziej jest się przekonany o doskonałości i niepowtarzalności utworu. Jak często trzeba zapisywać szkic pomysłu, chropowaty jeszcze, pełen błędów i niedomowień. Niedomowień pięknych i podniecających jak zagadkowe uśmiechy dwóch kobiet siedzących przy stole i patrzących sobie w oczy. W rezultacie rośnie sterta nie do końca zapisanych kartek i zawieszonych w powietrzu nad stołem spojrzeń, często tylko utkwionych w jeden, nic nieznaczący punkt na białej ścianie.

Nie ma Powiesci, jest opowiadanie lub tylko jego szkic, bądź też tylko fragment, rozmazany po drodze rozważań i snu przed zasnięciem, wyobrażeń wieczornych o sposobie zapisania denerwująco pustych kartek papieru. Słowa przeciskają się z trudem przez wąską koncówkę obgryzane go wiecznie długopisu, zaś ołówek jest mniej bezpieczny i się tępi.

2

Trudno jest pozbierać strzępki pomysłów porzucanych i ukrytych w wieczornych fałdach pościeli, gdzie jednocześnie zasypia spokojnie, wbrew swojemu charakterowi, zmora Nieobecności Czasu. Zasypia także Kobieta opancerzona, ale wrażliwa na ból i chłód, ciężka na poduszce, ale lekka zwieźnością przescieradła przesuwającego w promieniach lampki nocnej, wystawionej wraz z wiatrem do przedpokoju kolejnej, może drugiej, może siódmej Rzeczywistości.

3

Skąd ta wrażliwość (?) Słowo wężem się stało, wschodząc i penetrującym, to piłką wesolą i kolorową i odbijając się od ścian zawędrowało pod płaszcz skorzany i rękawice ściągając w pospiechu obłapia i sciska, jednocześnie wyzwalając i tamując odwagę, zatrzymaną gdzieś wśród warg, między szeptem a jawą.

Rozmowa

Potem skok nagły do knajpki na rogu, by z przyjacielem się spotkać. Dawno nie widziany celuje z dubelówki i o Krzyżu Pańskim, co to go dzwigać musi, mówi a oczy mu czerwienieją bo wypił za dużo.

Przyjaciół ma trzy pasje w życiu. Pierwszą jest żona, drugą kochanka żony, trzecią zaś jego kochanka, ale żeby było sprawiedliwie, pogubił się wśród niezliczonych Rzeczywistości, które w końcu wloką się za każdym z nas wielozłonowym ogonem nie spełnionych i nie wykonanych zamierzeń i decyzji.

4

Krople deszczu, nieważkie jakby, podobne bankom mydlanym z odbicią w nich niepokojącą, bo nie zakłóconą czernią bekszykowej nocy, rozbijają się o twarz, zmywając pozostałości całodniowej maski jutrzejszego milionera.

Wzdłuż ściany, równając krok z rytmem serca i muzyki, płynące z głośno grającego radia u sąsiada, Przyjaciół przemierza życie swoje, mijając po drodze nieme dziwki z szumiącymi na wietrze słonecznym rękoma, czekające na wybawienie z im rzekomo przypisanego uczestnictwa w zabawie. Nawroty w rogach pokoju, gdzie w jednym stoi kanapa, a w drugim telewizor włączony, z wiecznie trwającym teleturniejem "Ile dasz za czyjs ogon", stają się coraz szybsze aż w końcu pozostaje smuga szara, zabarwiona tylko tęcią szybkości na brzegach. Tęcią, która zdaje się też rozmywać a gdzie to i po co, tak szybko, wzdłuż ściany, stawia krok za krokiem, pewnie jest pijany.

Przeobrażenie

Wir ustaje, na podłodze leży kokon w kształcie czterolistnej konczyny, osłizgły jakis, fizjologiczny w drganiach swoich a nabrzmiałe żyły pulsują rubinowym światłem, biologicznie rozpoznawalnym przez martwe drewno szuflady z zamkami.

Proza poetycka

POZIOMY

niętym w niej kontem bankowym. Błona twardnieje, staje się nieprzejrzysta zakrywając poczwarkę, z której później powstaje wazka srebrnoskrzydła, kochanka Ziemi zapłodnionej gwałtem i wymiotami przyjaciela pod barem na rogu.

Mówię do Ciebie monologiem od lat nieprzerwanym monotonnym i trwałym. Opowiedziałem Tobie to byś posiadała skromną wrażliwość i duszę grajka, przyjaciela się do francuskiego pochodzenia. Grajka, który wśród salw i wybuchów na harmonii gra zapomnianą i smutną muzykę dziwnieśnawieckiego Montparnasse. Weź tę wrażliwość, daję ci ją z ust prosto, nie pogryzioną, trzymaną dotąd jak język za zębami. Wiem, jutro praca, potem spotkanie, potem łóżko i spać. Weź tę duszę - Kochanko Ziemi jednopłciowej i bezgrzesznej Kurtyna.

5

Jakże trudne jest długie czekanie na powroty. Rytm, bezustannie wybijany palcami na stole potężniejszy, w huk przechodzi ogromny i budzi to pijanego Przyjaciela z barku na rogu, który jakby zapomniał i o kochankach swoich i o żonie, której wrażliwość, wzięta z innej Rzeczywistości, przeczuwa i śmierć i narodziny. Ochryple słowa mieszają się z szeptem kołyszących się jeszcze, zanim zamrą w martwym bezzruchu, ścian.

Poranek rzeski ustaje nadszpodziewanie. Przyjaciół już wymyty, ogolony, nowa koszula i krawat, z dystansem, śladu nie ma po wczorajszym zmęczonym swetrze, wazka z niego gdzieś uleciała, maseczka - a jakże - pasuje, a i mój grajek z Montparnasse przykucał gdzieś tam w kącie we mnie, chyba blisko kolan, bo drzą wzruszeniem poranka.

Widzę też Ciebie, przez kilometry ścian i korytarzy, powieloną jakby - ta sama twarz w tysiącach odbić - jak wstajesz, ledwie przetarwszy oczy i przestraszona, zawstydzona brakiem makijażu przedko stawiasz czajnik z wodą na kuchni. Teraz parę kresków tuszu, szybko puder i szminka, nie - szminka potem, wcześniej herbata lub kawa, grzanki, nie - może kanapka z szynką i ogórek, ogórek na czczo niezdrowy, więc jednak grzanka. Jedną, z masłem i dżemem, masło twarde, ale rozpuszcza się na gorącym chlebie i ścieka przez palce na podłogę. Sprzątniesz wieczorem. Jeszcze tylko herbata, parzy, rzut oka na zegarek, jak zwykle późno, gdzie są klucze, ach - tu są i dzwoniąc zamkniętas drzwi.

Korytarz niezmienny od lat, te same przepalają się żarówki, na czerwono oświetlone wyjście awaryjne, rudawy dywan. Czy zabralas ze sobą wrażliwość?

W windzie zawieszona mętna perfum i zdawkowych uśmiechów na dzień dobry. Dobrze i to.

Przyjaciół wraca od schodów klucze do samochodu zapodziały się gdzieś na jego drodze, wzdłuż ściany. Kleka, poprawia okulary zsuwające mu się z nosa skutkiem pokornej pozycji. Oto są wreszcie, lecz dziwne jakies, jakby z galaretki, którą tak uwielbiają dzieci, wyjęte. Miękkie z początku, twardnieją pod strumieniem zimnej wody, przyjaciel biegnie do schodów i trzask drzwi, obraz faluje i już, z głowy na dziś.

6

Mówię do Ciebie tym monologiem od lat nieprzerwanym. Siedzisz opodal na kanapie, kołysząc głową, ja na fotelu, zaplecione ręce, głowa zwieszona, głos bezbarwny i zduszony brodą ugniatającą płuca. Mówię do Ciebie z daleka i głośno, bo boisz się sytuacji, w której usta nasze, zmęczone podawaniem sobie słów na chciwych językach, wszeptują wrażliwością i wiary, nie zasną przytulone do siebie, a dłoń moja, nie odrzucona spocznie na talu twojej, nagej i gładkiej.

Coż może wiedzieć o kochance mojej - Kochance Ziemi, przyjaciel mojej, który z pętlą krawatu tak dobrze dopasowaną do szyi jego twardej i rozmiarów kołnierzyka siedzi za kierownicą swojego nowego samochodu. Wazki szerokoskrzydłej nie ma już na pewno, liniejąca powłoka kokonu utopiona została w kłozecie, a jadącej limuzyny nie zatrzyma nawet wysoki okrzyk jednego z gauchos grających sambę na podworku u Kowalskich.

7

Dialog dwóch monologów

Przyjaciół posiadał wczoraj czarną kobietę tańczyła w świetle wystawy, ciało mając giętkie jakies i zalotne poszła ze mną, a kiedy wychodziłem po godzinie, wyciągnęła rękę po pieniądze wiesz, ja jestem człowiekiem uczciwym, płacę kiedy każą i nie targuję się nigdy czy to znaczy, że jestem przez to mniej zaradny zresztą przepiłem w barze ha, wziąłem go z marszu a co chodź, pokażę tobie tę

wystawę może ona tam tańczy co wieczór.

Ja konwencją ledwie przyjętą jest to, co mówisz ja i moja Kochanka Ziemi nie potrzebujemy konwencji konwencja i Rzeczywistość, Rzeczywistość i konwencja - co to napręza, co tym kręci konwencja i Rzeczywistość Rzeczywistość i konwencja co wokół szumi, co szelesci ściany powstają i się kruszą, w Afryce znów panuje susza, w barze na rogu pełno wódki, marynarz przysiadł się do stołu, umizgi zaczął do rozwodki, rozwódka spluwa do rosółu, zając z niedzwiedziem idą w tany, niech żyje świat poprzebiejany.

8

Trudna lub prawie niemożliwa jest komunikacja pomiędzy różnymi poziomami Rzeczywistości. Bowiem istnieje tylko jedna Rzeczywistość, rozwarstwiona, wielopoziomowa i szalenie, kolorowo i bezbarwna, zwyczajnie i nienormalnie, zroznicowana.

Ja i Ty - Kochanko Ziemi, istniejemy na wszystkich i niezliczonych poziomach, tak samo jak istnieje Przyjaciół i dziwka tańcząca niesmiertelną sambę, istniejemy inaczej, może bardziej szczęśliwie, może mniej, może nawet jesteśmy ze sobą na kilku poziomach tej Rzeczywistości, a może nienawidzimy się na kilku innych.

Ważne jest jednak tylko to, że teraz mogę mówić do Ciebie - Kochanko Ziemi.

Rzeczywistość przypomina do złudzenia budowę atomu, tylko niezliczona jest ilość powłok elektronowych, a jądro stanowi Wrażliwość, którą podaję Twoim chłodnym wargom, o której mówię do Ciebie - Kochanko Ziemi - monologiem od lat nieprzerwanym, monotonnym i bezbarwnym, to znów wzruszonym dźwiękiem harmonii i salw armatnich, i smutną postacią grajka z Montparnasse, który zapadł gdzieś we mnie, w Tobie, w nas wszystkich, którego dusza i wrażliwość zlały się w jedno jądro Rzeczywistości.

Siedzisz opodal na kanapie głową, ja na fotelu z nogami pod brodą.

Słuchaj teraz właśnie, bo czasu już niewiele zostało, jeszcze parę lat i skończy się monolog. Nie skończy go ja, w którym monolog ten się narodził, skończy go Rzeczywistość, której wrażliwości przyjąć nie chcesz.

Więc jeśli kiedykolwiek będziesz chciała dowiedzieć się czegoś o niej, zadzwon. Znasz numer mojego telefonu, który przecież jak świat jest wielki.

MAREK CZYŻYCKI

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OSRODEK POMOCY **BIURO POMOCY**
POLSKIM IMIGRANTOM **SPOŁECZNEJ**
206 Beverley Str 226 Roncesvalles Ave
TEL 979-9634 TEL 533-9471

KOMISJA EMIGRACYJNA KPK OKRĘG TORONTO

w sprawach sponsorowania i poradach
emigracyjnych przyjmuje
we wtorki w godz od 12 - 19
192 Garden Ave Toronto, Ont.
TEL 588 - 1659

TAX cash back IRONIX J.&L. SULMIERSKI

Największa polska firma podatkowa
Gwarantuje :

- \$ - Bezbłędne obliczenia na własnych komputerach
- \$ - Wykorzystanie wszystkich ulg podatkowych (income tax)
- \$ - Bezkonkurencyjne ceny obsługi
- Całoroczne porady finansowe
- Dogodne lokalizacje

2290 Bloor st W (koło Runnymede)
tel 769-4558 otw 10 00 do 19 30

Również: Hurtowe wypełnianie formularzy dla księgowych i specjalistów podatkowych

Dokonczenie ze str 11

krola Senat (będący ogniskiem wpływów magnackich) ograniczono liczebnie na rzecz dwukrotnie liczniejszej izby poselskiej, co miało znaczenie przy głosowaniu w izbach połączonych. Senat stracił też prawo inicjatywy ustawodawczej, a jego prawo weta wobec uchwał izby poselskiej zostało ograniczone

Konstytucja 3 Maja nie znosiła politycznego panowania klasy szlacheckiej, nadawała mu jednak nowe cechy. Tworzyła się burżuazyjno-szlachecka monarchia konstytucyjna. Sami twórcy Konstytucji 3 Maja mieli świadomość, że wprowadzona przez nich reforma ustroju może po latach okazać się niewystarczająca - i w tym celu wprowadzili pewien środek prawny, unikalny na skalę światową. Oto co 25 lat miał być zwoływany Sejm konstytucyjny dla dokonywania niezbędnych zmian w ustawie zasadniczej. Stwarzało to możliwość stopniowego reformowania ustroju. I to trzeba zapisać jako osiągnięcie polskiej myśli politycznej.

Tyle o samej Konstytucji, o zjawiskach jakie były u podłoża Konstytucji 3 Maja i o genezie będziemy kontynuować w przyszłym roku. Z okazji już okrągłej 195 rocznicy Konstytucji 3 Maja

(erew)

**POLSKIE BIURO
POMOCY SOCJALNEJ**
zostało przeniesione do lokalu przy ulicy 226 Roncesvalles Ave
TEL 533-9471
Godziny przyjęć
Poniedziałek, wtorek, czwartek,
piątek od 10-00 rano do 4 00 po poł

128-130

**UPRZEJMIE INFORMUJEMY
NASZYCH CZYTELNIKÓW, ŻE
ZOSTAŁ OTWARTY NOWY PUNKT SPRZEDAŻY
GAZETY W MISSISSAUGA
JEST NIM "LOTTERY PLACE" W BUDYNKU
KNOB HILL FARMS W MISSISSAUGA
przy Dixie Mall
OTWARTY DO 9 30 p m**

JAK UTRZYMAĆ 95% TWOJEGO DOCHODU INWESTYCYJNEGO PO PODATKU

AGF Preferred Income Fund to prowadzony przez profesjonalistów, racjonalnie urozmaicony portfel najwyższej ocenianych udziałów korporacji kanadyjskich

ZMAKSYMALIZUJ TWOJ DOCHÓD INWESTYCYJNY PO ZAPŁACENIU PODATKU

Poprzez wykorzystanie możliwości podzielenia podatku na wybrane przez ciebie udziały, Preferred Fund może zmaksymalizować twój dochód inwestycyjny. Możesz uchronić od podatku aż do 95% twojego dochodu inwestycyjnego - w zależności od poziomu twoich dochodów i tabeli taksacyjnej. To wszystko dzięki Preferred Fund.

REGULARNE MIESIĘCZNE DYWIDENDY

Preferred Fund zapewnia ci regularny, miesięczny dochód z dywidend, rok po roku. Regularny miesięczny dochód, doskonały zwrot popodatkowy i spokój ducha. To są właśnie korzyści, które zawdzięczać możesz AGF.

AGF PREFERRED INCOME FUND

Tak, jestem zainteresowany ofertą
Nazwisko
Adres
Kod pocztowy
Nr telefonu

WYTNIJ KUPON I WYŚLIJ NA
ADRES
ANDREW SLEDZ
TP & ASSOCIATES LTD
194 Wilson Avenue Suite G 8
Toronto Ont M5M 3A7
TEL. praca 482-0175 dom 624-5411
Akceptujemy międzymiastowe rozmo-
wy Collect

131 184

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762 - 9523

Konta depozytowe .. .	7%	rocznie
Specjalne konta depozytowe.	6 1/2 %	rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)		
3-miesięczne certyfikaty	8 1/2 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty ...	8 1/2 %	rocznie
1-roczne certyfikaty	9%	rocznie
3-letnie certyfikaty	9 1/2 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	10%	rocznie
non-redeemable. ...	9%	rocznie
RRSP i RHOSP	14%	rocznie
Pozyczki personalne .. .	13 1/2 %	rocznie
Hipoteki		

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz
SOBOTY od 10 do 12 30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej
nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

KOMUNIKAT

Bezpłatne kursy dzienne języka angielskiego dla dorosłych
Kościół św. Leo, 277 Royal York Rd - zajęcia codziennie od poniedziałku do piątku od 9 - 14 30
Opieka nad dziećmi

KURS WIECZOROWY

Szkoła św. Marka - 45 Cloverhill Rd - wtorki i czwartki od 19 30 do 21 30

TEL. 232 - 1664

PISMO ŚWIĘTE

nowy przekład,
do nabycia
Polski Kościół Baptystów,
2611 Dundas St W, Toronto,
Ont M6P 1X8

Wykład Pisma Świętego
każdej niedzieli o 11-tej
Nowo przybyłym Pismo Św
wysyłamy bezpłatnie

TEL 239-3305 lub

239 - 3895

PISMO ŚWIĘTE

INCOME TAX SERVICE MARIAN WAWRZYNIAK

1694 Queen Str. West (koło Roncesvalles)

TEL. Toronto 534 - 6034 lub 766 - 5552

Jesli należy Ci się zwrot podatku Income Tax PRZYJDZ DO NAS
OTRZYMASZ GOTÓWKĘ NATYCHMIAST !

H&R BLOCK

THE INCOME TAX PEOPLE

ANNA DUBISKA

EATON'S
Don Mills,
447 - 3331 wew 218
For year - round service
District Office
2388 Eglinton Ave East
Scarborough, Ontario
M1K 2P3

THE INCOME TAX PEOPLE
Fachowo wypełnia
zeznania podatkowe
Opłaty od \$10 00 wzywz
Zapewniamy Klientom załat-
wianie spornych spraw z Urzę-
dem Podatkowym bez dodat-
kowych opłat przez cały rok

**CASH BACK PROGRAM -
WYPŁACAMY GOTÓWKĄ
ZWROTY PODATKU**

KENMARK CONSULTANTS INCOME TAX

wypełniamy w Twoim domu

FINANCIAL COUNSELLING

Obniżamy podatki, podwyższamy dochód

TEL. 769-9440, 275-3544

KAZIMIERZ ROMANOWSKI

MARK GORLEWSKI

ANDRZEJ SIKORSKI INCOME TAX SERVICE

TEL. 298 - 4757

Tanio i dokładnie wypełnia zeznania
podatkowe. Bezpłatne porady,
odbór z Twojego domu

PIOTR CHWALISZ INCOME TAX SERVICE

TEL 530 - 0305

Fachowe wykonanie zeznań podatkowych
SOLIDNIE - SZYBKO - TANIO

PORADNIA "ZAUFANIE"

Dziecko wybitnie zdolne

Panstwo Krystyna i Stefan S. piszą

"Nasz syn ma 8 lat (3 lata w Kanadzie) i jest bardzo zdolny, czyta i pisze znakomicie. Naszym zdaniem powinien przeskoczyć do następnej klasy. Nauczyciele odmawiają. Czujemy się dyskryminowani, bo nie mówimy dobrze po angielsku"

Nasza odpowiedź

Szkoda, że nie podają Państwo powodów, dla których nauczyciele nie zgadzają się na przeniesienie dziecka Państwa do wyższej klasy. Rzuciłyby one snop światła na całą sprawę. Tymczasem więc musimy trochę się pogłowić.

Problem tzw. przyspieszenia (acceleration) dziecka w jego nauce szkolnej nie jest tak prosty, jak mogłoby się z pozoru wydawać. Nie każde dziecko uważane przez rodziców za wybitnie zdolne rzeczywiście jest wybitnie zdolne (rodzice widzą swe dziecko często niestety jednostronnie i z punktu widzenia własnych ambicji). Nie każde dziecko "obiektywnie" uznane za wybitnie zdolne może przeżyć bez żadnych problemów do wyższej klasy. Trzeba wziąć pod uwagę jego dojrzałość emocjonalną i społeczną. A także inne czynniki.

INTELEGENCJA

W rozumieniu władz szkolnych (school boards) dziecko wybitnie zdolne to nie więcej niż dziecko **wybitnie inteligentne**, zwykle należące do górných 5-3% populacji. Zgodnie z tym założeniem, aby zidentyfikować dziecko jako wybitnie zdolne (gifted) nie wystarczy świadectwo jego rodziców, przypuszczenia nauczycieli, a nawet oceny szkolne. Zarówno w Stanach Zjednoczonych jak i w Kanadzie stosuje się w tym celu rozmaite testy inteligencji, przeważnie całą ich baterię, by zminimalizować ryzyko błędów. Dopiero gdy dziecko dobrze w owych testach wypada, uznane zostaje przez specjalną komisję kwalifikacyjną kuratorium szkolnego zwaną IPRC (Identification, Placement and Review Committee, pisałam o niej w poprzedniej rubryce "Poradni") za wybitnie zdolne i nabywa prawa do specjalnego programu nauczania.

Sama sprawność w czytaniu i pisanii nie mówi nam niestety wiele o inteligencji dziecka. Znałam 7-letnie dziecko, które sprawnie przeczytało "Krzyżaków", ale niestety nic nie mogło na ten temat powiedzieć, bo po prostu nic nie zrozumiało. Sprawnie czytanie wynikać może po prostu ze sprawnej pracy analizatora wzrokowego. Dopiero poziom rozumienia tego, co dziecko czyta jest jednym ze wskaźników inteligencji. Sprawnie pisanie (szczególnie pod dyktando lub kopiowanie) także żadną miarą nie może być uznane za miarę inteligencji. Znałam dziecko uposledzone umysłowo, które poziomem "spelowania" przekraczało swych normalnie rozwijających się rówieśników o cały rok. Tu bowiem przydatna jest dobra pamięć mechaniczna i

sprawnosć manualna. Oczywiście, znacznie więcej o inteligencji dziecka można powiedzieć analizując treść tego, co pisze. Szczególnie gdy jest to jego całkowicie samodzielny wytwór.

RODZICE

Rodzice mają na ogół bardzo subiektywny sposób patrzenia na dziecko. Często uosabia ono dla nich ich własne nie zrealizowane plany, marzenia i aspiracje. "Ja nie zdobyłem wyższego wykształcenia, ale moje dziecko musi być doktorem". W ten sposób nie pozwala się dziecku na spontaniczny i nieskrępowany rozwój zgodnie z własnymi możliwościami, czyniąc z niego narzędzie zaspokajania rodzicielskich ambicji. Warto zdac sobie z tego sprawę, że w rodzinie emigranckiej, w której rodzice często musieli przyjąć pracę poniżej swego wykształcenia i aspiracji, by przetrwać w nowym świecie, tego typu nacisk na dziecko może być szczególnie silny. Zastanówmy się więc czasem, czy nie wkładamy na barki dziecka zbyt ciężkiego brzemienia naszych nie zaspokojonych ambicji i zawodowych frustracji. Brzemienia, którego nie jest ono w stanie udźwignąć.

Rodzice nie mają przy tym zwykłe szerszych możliwości porównania funkcjonowania własnego dziecka ze zdolnościami jego rówieśników. To, co robią, ogranicza się na ogół do porównania własnego dziecka do reszty swoich dzieci lub do dzieci rodziny czy przyjaciół, wyniki owych porównań są zresztą często dość mylące. Otrzymałam kiedyś prośbę o przebadanie dziecka w "Junior Kindergarten", ponieważ rodzice uważali, że powinno być ono przesunięte do klasy pierwszej. Wyniki badania psychologicznego wskazały, że dziecko całkowicie normalnie rozwijające się, o przeciętnej inteligencji. Dlaczego rodzice uważali je za wybitnie zdolne? Otóż dziecko to było najmłodsze w rodzinie i miało troje rodzeństwa, z których każde miało poważne trudności w nauce szkolnej. Tak więc siłą rzeczy, dziecko po prostu normalnie mogło wydawać się wybitnie zdolne. W porównaniu. Oczywiście jak łatwo się domyslać, matce trudno było ten fakt wytłumaczyć. "Co? Moje dziecko jest TYLKO przeciętne?"

DOJRZAŁOŚĆ EMOCJONALNA I SPOŁECZNA

Niesłuchanie ważnym czynnikiem wpływającym na decyzję o "przyspieszeniu" dziecka w tutejszym systemie kształcenia jest jego poziom dojrzałości emocjonalnej i społecznej.

Dziecko wybitnie zdolne niekoniecznie musi rozwijać się w sposób harmonijny. Inteligencja nie musi iść w parze ze zdolnością do znoszenia stresu i frustracji, umiejętnością nawiązywania kontaktów społecznych, umiejętnością organizowania pracy czy sprawnością fizyczną. Dziecko wybitnie zdolne jest przy tym zwykle bardzo wrażliwe emocjonalnie. Odczuwa kpiny, drwiny, i zarty z własnej osoby bardziej dotkliwie niż

inni. A jakże łatwo może stać się ich przedmiotem! Słabo gra w soccer czy baseball - gapi! Płacze, jak uderzy go krążek od hokeja? - mazga!

Warto przy tym wziąć pod uwagę spójność grupy klasowej, do której "nowy" ma zostać włączony. Oraz to, czy koledzy nie będą mu po prostu owego przeniesienia zazdrościć i z tego powodu nie zatrują mu życia.

Trzeba też wyobrazić sobie nasze przedwczesnie intelektualnie dojrzałe dziecko w wieku dorastania. Ponieważ jest młodsze, prawdopodobnie wejdzie w ten wiek nieco później niż jego rówieśnicy z klasy. Jest to szczególnie niebezpieczne, szczególnie dla chłopców. Wszyscy rówieśnicy są rośniejsi, silniejsi, mają męski głos i początkujący zarost, gdy tymczasem ono wciąż "Coż z tego, że uczę się lepiej niż inni, gdy wciąż jestem dzieckiem, a oni dorastają". Rodzi się negatywny obraz własnej osoby, brak pewności siebie, a nawet trudności w nauce, wywołane poczuciem emocjonalnego nieprzystosowania.

SZKOŁA

Decyzja jest więc niesłychanie trudna. Musi brać pod uwagę wszystkie czynniki. Te "za" i te "przeciw". Wymaga ona odpowiedzi na trudne pytanie: co jest dla nas ważniejsze: dobre przystosowanie społeczne naszego dziecka czy jego intelektualne wzloty? Nie zawsze można to mieć równocześnie. Na pytanie to musimy sobie odpowiedzieć zgodnie z naszym własnym systemem wartości i w oparciu o naszą wiedzę o dziecku. Warto zresztą tę wiedzę o dziecku poszerzyć, starając się o uzyskanie jego obiektywnej diagnozy psychologicznej od psychologa szkolnego (usługi jego są bezpłatne, trzeba jednak czasem długo czekać na swoje miejsce w kolejce - o ile - o paradoksie - dziecko nie sprawia nauczycielowi dużych problemów).

Jeśli więc już decyzja została dokonana, a nasze dziecko zidentyfikowane jako wybitnie zdolne, warto jeszcze przyjrzeć się programom oferowanym przez dwa konkurencyjne "Boardy" - publiczny i katolicki dla dzieci wybitnie zdolnych. Jeden telefon

do każdego z owych boardów i rozmowa z "konsultantem dla dzieci wybitnie zdolnych" (consultant for the gifted) pozwoli nam uzyskać więcej informacji na temat owych specjalnych programów.

Niektóre kuratoria oferują całodniowe programy dla dzieci wybitnie zdolnych (przeważnie dopiero na poziomie High School). Większość jednak ma do dyspozycji połączowe (w wymiarze tygodniowym) specjalne zajęcia rozwijające umiejętność myślenia, krytycznej analizy, twórczego planowania oraz wykonywania projektów i eksperymentów. Zajęcia te odbywają się we własnej szkole dziecka lub w szkole, do której dziecko jest przewożone na czas trwania zajęć.

Warto wiedzieć przy tym, że nie wszystkie dzieci wybitnie zdolne dobrze znoszą sytuację, w której otoczone są przez dzieci, które są również wybitnie zdolne. Część z nich tak doskonale przyzwyczaiła się do roli "najlepszego" w swojej klasie, że obecność innych, którzy także są "najlepsi" powoduje daleko idącą frustrację.

Zdarza się również, że dzieci źle znoszą atmosferę ostrego współzawodnictwa, która towarzyszy owym zajęciom dla "przyszłych geniuszy" i fakt, że dłuższa nieobecność w szkole może powodować ogromne i niemożliwe do odrobienia zaległości w owym bardzo już wysrubowanym programie.

Trzeba także wziąć pod uwagę to, że dzieci o uzdolnieniach humanistycznych (np. pisarskich) funkcjonują na owych zajęciach gorzej niż dzieci o uzdolnieniach matematyczno-przyrodniczych, z myślą o których programy te są przygotowywane.

Wiele polskich dzieci bierze udział w zajęciach dla dzieci wybitnie zdolnych. Baniere językową (a nawet dwie) pokonują na ogół łatwo. Ich przyszłość zależy od nas, rodziców. Nie bądźmy niesmiali, domagajmy się od władz szkolnego specjalnego statusu dla naszych dzieci, gdy jesteśmy przekonani o naszej racji.

Pamiętajmy jednak o **wszystkich** "za" i "przeciw". Nie dajmy się ponieść myśleniu życzeniowemu i własnym nie zrealizowanym ambicjom.

Dr. ZOFIA BOŃCZA

MODA

Wystawy sklepowe w Toronto można podzielić na te z odzieżą w pastelowych kolorach i te z odzieżą w ostrych, czystych kolorach. Tak też ubiera się znakomita większość dziewczyn, przeobrażając ulice w barwną mozaikę. Nie można jednak pominąć niezawodnych płociennych ubrań w naturalnych barwach, które korzystnie odcinają się od tłumu innych kolorów.

Model znanego projektanta Daniela Hechtera (po środku) luźna marynarka i także spodnie, tworzą jakże uroczą i swobodną w noszeniu całość.

Marynarka z kamizelką (z prawej) szczególnie korzystnie wygląda z pastelowym akcentem koszuli.

ZDROWIE

Choroby odzwierzęce

Spśród 150 chorób odzwierzęcych, których występowanie nie stwierdzono w Kanadzie, jedną z najbardziej niebezpiecznych i być może zaskoczy to wielu, najczęściej pojawiającą się w Ontario jest

Wścieklizna (Rabies)

W Płd Ontario rokrocznie odnotowuje się od 100 do 2500 przypadków wystąpienia wścieklizny, co jest najwyższym wskaźnikiem w Płn Ameryce. Szczególnie tylko kilka przypadków odnotowano u ludzi, a ostatni taki przypadek w Kanadzie miał miejsce w roku 1970.

Wirusa wścieklizny przekazują zwierzęta ciepłokrwiste w większości mięsożerne, takie jak psy, koty, lisy, skunksy, rakuny czy nietoperze.

Ugryzienie przez chore zwierzę powoduje przekazanie wirusa wścieklizny, poprzez ślinę do rany, a dalej poprzez system nerwowy do mózgu powodując śmierć. Czas inkubacji choroby trwa od 10 dni do 8 miesięcy po ukąszeniu. Zewnętrzne objawy choroby to piekący ból wokół rany, uczucie niepokoju, podwyższona temperatura skurcze

mięśni, szczególnie gardłowych, zgrzytanie zębami, skłonność do gryzienia i charakterystyczna awersja do wszelkich płynów (hydrofobia) powodująca niezdolność do picia.

Jedynym skutecznym środkiem zapobiegawczym jest poddanie ugryzionego jak najszybszemu szczepieniu, jeszcze przed wystąpieniem objawów choroby.

Pierwotnie stosowana szczepionka L PASTEURA wymagała aż 14 codziennych bolesnych iniekcji. Aktualnie stosowana, produkowana z kaczyczych embriów, zmniejszyła ten nieprzyjemny zabieg do 5 iniekcji.

Kolejną odzwierzęcą chorobą powodowaną przez pasożyty jest

Toxoplazmoza

- Szczególnie groźna dla ciężarnych kobiet. Przekazywana jest przez koty (koty wydaliły) jak również przez jedzenie niedogotowanego mięsa, szczególnie wieprzowego oraz picie niepasteryzowanego mleka. W wypadku toxoplazmozy nie występują żadne objawy zewnętrzne, tylko w wyjątkowych wypadkach i są wtedy bardzo podobne do objawów grypowych. Pasożyt toxoplazmozy, choć w małym stopniu, groźny dla dorosłych, powoduje bardzo poważne uszkodzenie płodu. Trwałym uszkodzeniem mózgu, defekty skóry, oczu, jak również uszkodzenie wątroby i śledziony.

Aktualne badania wykazały, że około 50% ludzi w Ameryce Płn (badania krwi) były zainfekowane toxoplazmą. Badanie krwi podczas ciąży, pozwala ustalić i zapobiec rozwojowi bakterii.

Grzybice

Nie niebezpieczne bezpośrednio dla zdrowia, ale często pozostawiające blizny po owrzodzeniach, które były skutkiem zakażenia się jednym z wielu grzybów, na które często chorują nasze zwierzęce przyjaciele. Charaktery

styczne, występujące praktycznie na całym ciele, najczęściej okrągłego kształtu owrzodzenia, łuskowate plamy czy wyłysienia są zewnętrznymi symptomami choroby. Zarazamy się przez dotykanie, głaskanie naszych pupili, przy czym łatwiej zarazają się dzieci niż dorośli i co ciekawe łatwiej chłopcy niż dziewczynki. Swędzenie, szczególnie rąk i brzucha to pierwsze symptomy choroby, której kolejnym etapem rozwoju jest pojawienie się owrzodzeń.

Zastosowanie odpowiednich (za poradą dermatologa), przeciwgrzybiczych maści skutecznie z reguły zwalcza chorobę.

Salomonellosis

Bakteria Salmonella jest przyczyną zatruc produktów spożywczych, a rozprzestrzeniana jest przez większość ssaków, ptaki oraz płazy i gady. Najbardziej "odpowiedzialnymi" za rozprzestrzenianie bakterii Salmonelli są młode żółwie. W USA w szczytowym okresie biznesu żółwiowego w latach 1970-71 odnotowano 280 000 zatruc salmonellą przekazaną przez żółwie. W Kanadzie w związku z istniejącym zakazem importu żółwi zatrucia Salmonellą są rzadziej odnotowywane, chociaż nie wykluczone, że w najbliższym czasie usłyszymy o nowych zatruciach. A to za sprawą energicznego i chyba nieuczciwego kupca z Montrealu, który łamiąc istniejące przepisy sprowadził ostatnio pewną ilość żółwów jaj. Objawami choroby jest rozwolnienie, mdłości i towarzysząca im gorączka. Choroba rzadko groźna dla dorosłych, może być groźna dla dzieci i starców.

Choroba papuzia

Choroba powodowana przez mikro-organizmy zwane riketsjami, przekazywana jest przez ptaki: gołębie, kanarki, papugi, a czasami również przez małe ssaki.

Ptaki zarazone chorobą mają nastroszone piosa i występują u nich charakterystyczne złuszczenia na nogach.

U ludzi choroba atakuje płuca. Ostra jej forma może doprowadzić do chronicznych zaburzeń układu oddechowego.

Choroba kociego pazura

Tajemnicza choroba, prawdopodobnie powodowana przez bakterie Pasteurella. Możemy się nią zarazić po zadrapaniu lub ugryzieniu przez kota.

W łagodnej formie choroby występują lokalne owrzodzenia połączone ze swędzeniem tych miejsc. W ostrej zaś formie dochodzi do powiększenia gruczołów limfatycznych, gorączki, wrzodów. Zarazone koty nie wykazują objawów choroby, a tylko za pazurami przetrzymują bakterie Pasteurella. Częściej chorują dzieci niż dorośli.

Mam nadzieję, że poznanie tych bardzo ogólnych wiadomości o chorobach odzwierzęcych, nie będzie powodem wyzybywania się naszych miłusinkich, a tylko okazją do bardziej starannego zaopiekowania się nimi.

A T P

MAŁE "CO NIECO"

Tort kanapkowy

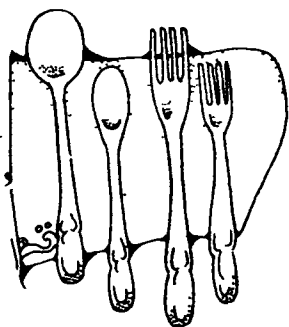
Dzisiaj podajemy przepis na zimną przekąskę, która może też być jedynym daniem kolacyjnym dla paru osób.

- Podstawowym składnikiem jest pieczywo tostowe (na grzanki) oraz różnego rodzaju pasty, trochę krewetek, mandarynka, zielona natka pietruszki, banan, ananas i inne kolorowe drobniaki do przyozdobienia naszego tortu.

Przygotowujemy dużą tacę lub bardzo płaski półmisek i nakładamy ciasno kawałki posmarowanej masłem bułki drugą warstwę będącą stanowili komki posmarowane pastą białą (biały ser) typu "Philadelphia", trzecia warstwa - różowa - to bułka posmarowana masłem utartym z posiekaną drobnutką szynką,

następne warstwy pozostawiamy do wyboru autorkom arcydzieła, tylko chciałabym ostrzec, aby pasta nie była zbyt agresywna w smaku (cebula, czosnek, szczypiorek - raczej wykluczone). Na wierzchu nakładamy suche kromki, które smarujemy pasztetową, ale dopiero po ułożeniu na tortcie tak jakbyśmy prawdziwy tort smarowali kremem. Na wierzchu układamy zwinięte w rożeczki plasterki szynki konserwowej, cząsteczki jaj na twardo, krewetki i inne kolorowe składniki, o których wspominałam na początku. Przed podaniem schłodzić w lodowce ok. półtorej godziny (ale do przyrządzania wszystkie składniki powinny być miękkie, bo inaczej w bułce robią się dziury).

(er)

POLSKI SLANG

DINTOJRA to w żargonie złodziejskim sąd, krwawa rozprawa wywołująca porachunki. Słowo to powstało ze zbitki dwóch słów hebrajskich: din - sąd, proces, toira (tora) - prawo, proces wg prawa mojeszowego.

KLEZMER jest słowem właściwie o wydzwięku pejoratywnym. Określa grajka, muzykanta przygrywającego w nocnych lokalach lub na weselach. W języku hebrajskim kelej zemer to instrumenty muzyczne.

Szukają pracy

Ogłoszenia osob poszukujących i oferujących pracę zamieszczamy bezpłatnie (o ile starczy miejsca).

PODEJME każdą pracę

TFL 255 6577

Zaopiekuję się dzieckiem w swoim domu P. Helena 911 Tandridge CRE5 Rexdale Ont M8W 2P2 Tel 746-5270

ZAOPIEKUJĘ SIĘ dzieckiem we własnym domu w Mississauga
TEL 277 8882

POSZUKUJĘ pracy w rejonie Guelph Kitchener chętnie w gastronomii nie znam języka ang
TEL (519) 824 - 3378

MAM VANA Ford 250 Podejmę stałą pracę przy rozwozie towarów lub inne propozycje
TEL 848 - 5340 130-132

INŻYNIER elektryk nowo przybyły ze średnią znajomością jęz angielskiego poszukuje jakiegokolwiek pracy
TEL 532 9664 132-133

KRAWIEC - nowo przybyły z Polski, mistrz męsko-damski podejmę pracę w zakładzie krawieckim w Toronto lub przyjmie zleczone prace (konfekcyjne) u siebie w Peterborough dostarczając regularnie gotowe szycie własnym transportem do Toronto

ADRES Sylwester Chaber 311 Erskine Ave Peterborough Ont K0J 5T6,
TEL (705) 748 9765

Dzwonic codziennie od g 9 00 rano do g 10 00 wieczor

Pracownicy poszukiwani

POTRZEBNA opiekunka do dziewczynki 2-letniej Etobicoke TEL 621 0795 Proszę dzwonic po 6 p m

KIEROWCY doręczyciele Pizzy potrzebni na part-time Samochod i podstawowa znajomość angielskiego konieczne Platne gotówka Proszę zgłaszać się osobiście do OLD QUEEN RESTAURANT Toronto 560 Queen St W (koło Bathurst)

134-136

PRACA stała lub dorywcza Znajomość angielskiego nie jest wymagana Firma przeprowadza szkolenie

TEL 242 2988 po 6 p m - Robert

POMOC DOMOWA czysta uczciwa niepaląca potrzebna Mieszkanie na miejscu Duzo wolnego czasu
WILLOWDALE tel 223 1640 133

DOSWIADCZONEJ osoby do samodzielnego prowadzenia biura podrz w Mississauga poszukujemy. Niezwykle korzystne warunki finansowe
TEL 896 0173

POMOC DOMOWA czysta niepaląca uczciwa W domu dwoje dzieci w wieku szkolnym Mieszkanie na miejscu Duzo wolnego \$ 400 na miesiąc
TEL Toronto 223 1640 134-135

POSZUKIWANI dystrybutorzy do biznesu firmy International Zarobki nieograniczone
TEL Toronto 766 5418 5-7 po pol 134

GOSPOSA OPIEKUNKA DO DZIECKA Mieszkanie na miejscu własny pokój Jeden dzien wolnego w tygodniu Toronto okolica Dufferin i Steeles
Tel 669 6281 133-134

FEMALE/MALE WANTED CASHIER immediately
Call Sandy 533-2828 8am 3pm

PANI do sprzątania potrzebne w okolicach Etobicoke w domach i apartamentach
TEL Toronto 233 3957 od 11 rano do 5 po pol

Muszą trochę znać angielski

PRACOWNICY POSZUKIWANI do zbierania robaków
TEL Toronto (416) 766-8876 (po angielsku) lub 267 9164 (po polsku) 129-134

POTRZEBNA Pani na okres 1 miesiąca do sprzątania w fabryce
MISSISSAUGA tel 621-7378

POSZUKUJĘ pracowniczki lub pracownika do kuchni w restauracji
Toronto tel 767 0848

Radio Travel Toronto tel 762 7253
SZUKA pracownika do pracy w biurze podrz

133-134

W kazdy wtorek i piątek jeżdżę do **MONTREALU** i z powrotem Klimatyzacja
TEL 421 - 3591
M KRUSZYNSKI
5 Dufresne, Don Mills Crt 1804
134-145

FRYZJERKA IRENA

NIEDAWNO PRZYBYŁA DO Toronto zaprasza Panie i Panow do

IZYS BEAUTY SALON
Roncesvalles Ave 16
TEL 532-1715
Oferuję przystępne ceny 130-141

SPRZEDAM SAMOCHÓ w dobrym stanie Pontiac 76 r \$ 500 134-135

SPRZEDAM SAMOCHÓ Chevrolet 73 r B dobry stan Toronto tel 244 1808 134-135

KRAWIECTWO marowe dla pan dla dzieci
TEL Mississauga 622 5937
od poniedziałku do soboty Proszę Jasnę 134-140

POLAND Wola Justowska, w sąsiedztwie Lasku Wolskiego 5 min samochodem do centrum Krakowa Komfortowa willa 6 pokoi do wynajęcia na lato Samochod i telefon do dyspozycji Informacji udzieli Jan Banachowicz, Krakow, ul Krolowej Jadwigi 71
Tel 222-011, wew 272 132-134

Giewont Gift Store

333 Roncesvalles Ave Toronto, TEL 588 - 1500

PACZKI DO POLSKI

**NAJSZYBCIEJ, NAJTANIEJ
CENY KONKURENCYJNE.**

**WSZYSTKIE PACZKI UBEZPIECZONE.
DOSTARCZANE DO RĄK WŁASNYCH
ODBIORCY W POLSCE.**

Informujemy całą Polonię, że wysyłamy ponadto świeże owoce cytrusowe, pieniądze do rąk własnych, świeże kwiaty, wszelkiego rodzaju urządzenia gospodarstwa domowego

**WSZYSTKIM KLIENTOM DAJEMY
ZNIZKĘ 10% DO KOŃCA MAJA**

SPECJALNA OFERTA!

**ARNOLD
PENK**

przedstawiciel Addison on Bay Limited

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

proponuje szeroki wybór nowych i używanych samochodów

- nowe samochody posiadają fabryczną gwarancję
- używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję,
- gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodów załatwiając na miejscu sprzedaż, pożyczkę, tanie ubezpieczenia, a specjalnie dla nowo przybyłych oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta

Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedzę w sprzedaży samochodów, załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczeń, cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik

Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługą załatwiane są przez pana Penka

Ponieważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym, z kim nawiązać tak poważną transakcję

Wyróżniony przez GM jako „Senior Master Salesman“ i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy

Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować?

Po wszelkie informacje proszę dzwonic — 964-3211 lub do domu o każdej porze — 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu

Oprocentowanie pożyczki na samochody

TYLKO 9.9 %

U W A G A : W A Z N A D O 30 K W I E T N I A B R .

Matrymonialne

Do odebrania są oferty dla A-11, A-5, A-334, XYZ, 108111, Pani Uczciwa, Kawaler lat 28

Informacje w Redakcji, tel 531-5523

SAMOTNY lat 44 wzrost 175 cm wykształcenie średnie tech Szuka od powiedniej Pani w celu matrymonialnym Proszę pisać J P 393 Shaw St Toronto Ont M6J 2X4

POZNAM PANA Mam 53 lata, wzrost 164 cm, waga 63 kg, oczy zielone szatynka z zawodu krawcowa, gospodarza, energiczna, bez nałogów o dobrym (Zgodnym) charakterze dzieci samodzielne Poznam MĘŻCZYZNĘ w odpowiednim (50 do 65 lat) wieku i dobrym charakterze i czułym sercu POL 1

Kawaler lat 28 wzrost 167 cm wykształcenie średnie tech pracujący o dobrych manierach wesołego usposobienia w opinii płci pięknej atrakcyjny mężczyzna Znajomość angielskiego i francuskiego Pozna pannę do lat 30-u (bezdzielną)

Twoj status (kanadyjka czy emigrantka) jak i Twoja sytuacja materialna jest dla mnie nieistotna

Najistotniejsze i decydujące dla mnie to Twoja osobowość i charakter

Jesli pragniesz poznać interesującego mężczyznę, z którym chciałabyś związać swą przyszłość napisz a bardzo prawdopodobne jest ze właśnie to ja jestem tym, którego nie możesz spotkać wśród swego grona przyjaciół i znajomych

Zdjęcie mile widziane W razie obustronnego braku zainteresowania obiecuje zwrot zdjęcia i listów

P O Box 353
Station Jean Talon
Montreal Que
H1S 2Z3

DRODZY PANOWI! jezeli jestescie wolni i zyczycie sobie korespondowac z naszymi Paniami w Polsce i Kanadzie piszcie do nas zalaczajac \$20 00 na członkowsktwo a otrzymacie bezplatnie foto album Pan i dane osobowe
FWAPOI General Delivery Port Coquitlam B.C. V3C 4K6 Kanada 133-136

POLAK z obywatelstwem kanadyjskim samotny, lat 50, wzrost 166 cm, wagi 70 kg, włosy blond, oczy niebieskie, z dobrym zawodem katolik, lubiący muzykę, kuno oraz łono na tury, potrafi docenić piękno kobiece - **PRAGNIE** poznać Panią w wieku od 45 do lat 60 zgrabnej sylwetki w celu matrymonialnym Najchętniej Panią, która zamieszkuje na swym ranchu, ewentualnie dobrze sytuowaną, bez żadnych zobowiązań Dyskrekcja zapewniona tylko poważne foto-oferty proszę kierować na adres
Post Box 58437
VANCOUVER, B.C., V6P 6K2

PANI lat 63 kulturalna gospodarna pozna samotnego pana bez nałogów w celu towarzyskim ew małżeńskim Montreal lub okolice

J P

Samotny pogodnego usposobienia lat 45 bez nałogów o sportowych zamiłowaniach pozna w celu towarzyskim ale nie matrymonialnym panią do lat 35 najchętniej brunetkę Mile widziane zdjęcie
N85
130-131

UWAGA SAMOTNI !!!

W znalezieniu partnera życiowego pomoże Wam polonijne biuro matrymonialne "VESTA"

Bliższe informacje otrzymacie pisząc na adres "Vesta" - P O Box 660 Stn "C", Toronto, Ont M6J 3R9

131-135

Dr. MARY DONNA PIETRASZEK

młoda, polonijna lekarka, otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 TEL 763-5956
Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd

(Naprzeciw kościoła św Kazimierza)
149 RONCESVALLES Ave
TEL 536 - 5452

Właściciele

J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski • Agencja Pekao • Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Zioła Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaż biletów

DR WALDEMAR KOZERAWSKI

ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532-6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9
TEL 425-4114
(przy Ontario Science Centre)
Poprzednio pracował w Sick Children Hospital 109-120

Dr V T BLOK
GŁOWCZYŃSKA, M A, O D
OPTOMETRYSTA
2391 - A Bloor St.W.
(Jane Subway)
TEL. 766 - 5580

DENTURE THERAPY CLINIC
Jan M Wiskulski D T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna

2337 Dundas St W - Toronto, Ont
(Bloor Dundas Square Bldg.)

TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

DENTYSTYCZNE PROTEZY
G RYTWINSKI D T
z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave
Toronto (obok kina Revue)
TEL. 531 - 8545

HOROSKOP TYGODNIA 4.V. - 10.V.

	BARAN (Aries) 21 03 - 20 04		BYK (Taurus) 21 04 - 21 05		BLIZNIAKI (Gemini) 22 05 - 21 06		RAK (Cancer) 22 06 - 23 07		LEW (Leo) 24 07 - 23 08		PANNA (Virgo) 24 08 - 23 09
A jednak warto byłoby wybrać to co jest dla Ciebie w tej chwili najważniejsze Jesli budujesz nową siedzibę dla siebie (czyt tworzysz cokolwiek nowego) nie mozesz tego robić byle jak Mniej więcej od połowy tygodnia droga otwarta przed Tobą do czegoś pasjonującego Twoja energia przebojowa i wdzięk przyciągną Ci przyjaciół ale żeby do tego dojść trzeba przebrnąć jeszcze przez ten tydzień do 10 maja który może być dla Ciebie dość skomplikowany Nie daj się uwodzić gładkim słowom ani czułym spojrzem. Znasz swoją wartość byle świecidełko Cię nie skusi. Praktyczne myślenie będzie się jednak liczyć bo właśnie dzięki niemu potrafisz pokazać swemu otoczeniu jak sobie mozesz radzić nawet w trudnych warunkach Będziesz pracować z głową i systematycznie ale Twoje marzenia to podroże. Przed latem niestety nie udało Ci się ich zrealizować przede wszystkim z braku czasu Musisz wierzyć w swoje możliwości w swoje racje i talent a także w swój łut szczęścia nawet jesli grunt będzie ci się chwiać pod stopami. Potrafisz przecieć i z tym się uporać choćby na przekór wszystkim przerazonym Łatwo się entuzjasmujesz i wzruszasz choć jak sam wiesz nie jest to zbyt głębokie Maj to miesiąc który z wielu względów Ci odpowiada ten drugi majowy tydzień przyniesie Ci od dawna oczekiwane wiadomości z daleka Wbrew oczywistym okolicznościom gdzieś w głębi serca będziesz wierzyć w powodzenie swoich planów. A to bardzo wiele więcej niż połowa sukcesu Jako prawdziwy Rak będziesz się musiał kryć i kontrolować pod ochronnym pancerzem milczenia i obliczać kalkulować przewidywać i nie poddawać się emocjom W początkach tygodnia czas nabiera dla Ciebie wartości nie do określenia. Każda minuta będzie się liczyć! Uważaj by jej nie zmarnować! Być może że będziesz musiał powalczyć o kogoś bliskiego. Twemu sercu i ze doda Ci to jeszcze impetu Twoje finanse na razie jeszcze kuleją ale w tym tygodniu nadarzy się okazja dodatkowego dorobienia i wyładzenia budżetu Kłopoty domowe które do tej pory spędzały Ci sen z powiek w tych dniach się wyjaśnią Wierz w swoją gwiazdę która z dnia na dzień wznosi się wyżej Bądź bezwzględnie uczciwy wobec samego siebie. Przeprowadź bilans swoich poczynan i co stwierdzasz? Tylko pozbawiając się pewnych uprzedzeń mozesz mieć dobre wyniki Twoja dokładność systematyczność precyzja własnie teraz dopiero okazać się naprawdę przydatne Ten tydzień poświęć na zaległe sprawy listy i zakupy. Uważaj jesli jesteś kierowcą Konfliktowy początek tygodnia złagodzi się pod koniec więc zacisnij zęby i przetrzymaj											

	WAGA (Libra) 24 09 - 23 10		SKORPION (Scorpio) 24 10 - 22 11		STRZELEC (Sagittarius) 23 11 - 21 12		KOZIOROŻEC (Capricorn) 22 12 - 20 01		KSIĘŻYC (Aquarius) 21 01 - 19 02		RYBY (Pisces) 20 02 - 20 03
W zapale działania nie zapomnij jednak o umiarze. Zbyt duży rozmach może wyczerpać Twoją energię i osłabiesz przed osiągnięciem celu a szkoda by było bo wszystko wskazuje że droga przez Ciebie wybrana jest właściwa W drugiej połowie tygodnia uważnie kontroluj każde słowo które sam napiszesz lub inni na piśmie w Twoim imieniu Spróbuj też teraz odnaleźć swoje zarzucone zainteresowania dadzą Ci poszukiwany relaks Najwyższa pora zebrać przy sobie o konieczności dokonania wiosennych porządków w domu w kieszeni i w sercu Dla panów Skorpionów ważny będzie apel do ich rozsądku. Dla co bardziej wojowniczych panów też Wiosna zawsze powoduje u Ciebie skłonność do nadmiernych emocji Koniec tygodnia przyniesie rozrywkę ale i stres spowodowany brakiem wiadomości z daleka Pierwsze dni tygodnia przyniosą Ci szansę znalezienia czegoś cennego. Nie zmaruj tej okazji i konsekwentnie walcz o wykorzystanie tego co zostało przez Ciebie znalezione Cały tydzień może Ci się dawać we znaki bo będzie dość męczący i nerwowy. Wprawdzie potrafisz dawać sobie radę z różnymi kłopotami ale ciągle zmiany humorów w otoczeniu najbliższych Ci osób będą Cię denerwować Koniec tygodnia telefon z za powieścią wizyty Mozesz czuć się chwilami samotnie ale nie wytraci Ci to z równowagi Wbrew różnym trudnościom potrafisz zbierać swoje atuty mobilizować energię i pomnażać dobre okazyje zwłaszcza w dziedzinie nauki twórczości i sportu Będziesz też miał wiosenne apetyty na wszystkie uroki życia ale unikaj trwałszych więzów bo wszelkie dłuższe znajomości za które teraz mogą okazać się kłopotliwe Nie czekaj na gwiazdkę z nieba! Nie przypatruj się biernie i nie jęcz potem Jesli zechcesz znajdziesz dziełki możliwości żeby nie tylko odkryć życiową pasję dla siebie ale jeszcze i dla innych Masz teraz szansę spotkania kogoś kto będzie się Tobą interesował naprawdę Wykorzystaj te okoliczności zwłaszcza w pierwszej połowie tygodnia Sprawdź termin oddania książki do biblioteki! Nadchodzący tydzień zapowiada się pasjonująco ale bez gwałtownych emocji się nie obejdzie Ktoś długo namyślał się zanim otworzył przed Tobą swoje serce a skoro już zdecydował się podzielić jego uczucia to bądź konsekwentny. Niestety nie same radości czekają Cię w tym związku i nie samymi rozami będzie wysłana Twoja droga a ten tydzień będzie tego próbą Sprawy zawodowe natomiast przyniosą pełną satysfakcję. Twoje akcje w oczach szefa rosną											

SŁUCHAJCIE
POLSKIEGO PROGRAMU RADIOWEGO
ROZMAITOŚCI
(Polonia Varieties Program) z Buffalo,
na podzielnice 12 70 od godz 1-szej do 2-giej po południu

"POLONIA REVIEW" Polsku Program Telewizyjny

Wtorki i piątki - godzina 7 30 wieczorem,
Czwartki - godzina 6 30 wieczorem na kanale 10
(Maclean-Hunter Parkdale)
Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia
Polonii kanadyjskiej

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2
w każdą sobotę. Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie.
691 - 8789

POLSKI PROGRAM RADIOWY
na stacji CJVB-1470 AM w VANCOUVER
w każdą niedzielę o godz 2 30 do 3.30 po południu
Producent JERZY KUSMIDER
Tel. (603) 327 - 6892, Adres P O Box 5862 Stn "L"
Vancouver, B C V6P 6E3
Wiadomości z Polski, Kanady i świata, komentarze,
wywiady, ogłoszenia i komunikaty polonijne,
koncerty zyczeń oraz ogłoszenia handlowe

POLONIA
PROGRAM RADIOWY STEREO
W EDMONTON na stacji CJSR FM 88
W KAŻDĄ SRODĘ OD 18 DO 19 Program prowadzi
RYSZARD MAKOWSKI
● wiadomości tygodnia ● kronika religijna ●
komunikaty organizacji polonijnych ● i życzenia na różne
okazyje

UWAGA HAMILTON
HETMAN — PARCEL SERVICE
151 Queen St N Apt 2501, HAMILTON, Ont L8R 2V7
TEL 525 - 4707
To firma przez którą Polonia hamiltonska może wysłać
do Polski

- Owoce cytrusowe
- Paczki żywnościowe
- Paczki ze słodyczami
- Kawa, herbata, pieprz
- Świeże kwiaty
- Dolary do rąk adresata
- Paczki MORSKIE

LOTNICZE
Obecnie
● 10% bonifikata na wysyłkę świeżych kwiatów
do Polski
26 MAJA JEST DNIEM MATKI

Imieniny

2 C Atanazego, Minerwy, Pelegryna, Witomira,
Zygmunta
3 P Antoli, Antoniny, Juwenala, Maru, Świętosławy
4 S Floriana, Gotharda, Moniki, Wencysława
5 N Erny, Ireny, Irydy, Ludomiry, Waldemara
6 P Benedykty, Gosciwita, Jakuba, Judyty, Juranda
7 W Gizeli, Gustawy, Ludmiły, Maru, Napoleona,
Sawy
8 S Dezyderu, Lizy, Michała, Stanisława, Wiktora

UNITY TRAVEL
100 University Ave Suite 807
Toronto Ont Canada M5J 1V6
Tel (416) 595 1244
Telex 06-22186-P W T

Biuro Podróży
UNITY TRAVEL

ZAPRASZA NA TRZY INTERESUJĄCE WYCIECZKI

Toronto - kraje skandynawskie
Wycieczka rozpoczyna się 29 sierpnia i trwa 2 tygodnie
Odlot z Toronto do Kopenhagi i stamtąd tura autobusowa
po krajach skandynawskich CENA \$ 1694

3 tygodnie w Skandynawii
Odloty z Toronto do Kopenhagi 27 czerwca i 11 lipca
Trzytygodniowa wycieczka autokarowa
po Skandynawii - CENA \$ 2314

Wakacje w Europie
Srodkowej i Wschodniej
Odlot z Toronto do Kopenhagi 11 lipca
Trzy tygodnie autokarem - w programie
wycieczki zwiedzanie Węgier, Polski, Czechosłowacji,
Austrii, Niemiec i Danii CENA \$ 2068

KĄCIK LITERACKI

"() A oto malenka proza rytmiczna -
"O pszczołce"

O pszczołce
Pszczółka skrzydełkiem oberwała orzeszek
Orzeszek upadł na grzybek
Grzybek się przewrócił
Wtedy spod grzybka wyszedł krasnoludek i powiedział
- Do jasnej cholery, znowu jestem bez mieszkania!"
K I Galszyski - "Listy z fiołkiem"

KOMIS

139 Roncesvalles Ave TEL 534 - 9362

Posiadamy w dużym wyborze

- wyroby rzemiosła artystycznego i rękodzielnictwa
- kostiumy ludowe ● bogatą galerię kryształów
- bursztyny, biżuterię artystyczną, srebro ● polski
fajans z Włosławki i porcelanę

ZAPRASZAMY
DO NASZEGO SKLEPU SZTUKI LUDOWEJ
Tylko u nas bez kłopotu wybierzesz
wytworny, elegancki prezent dla każdego!

R. J. FASHIONS

Nowo otwarty polski sklep
posiada duży wybór pojedynczych fasonów
Szyjemy na miarę i naprawiamy
Ceny bardzo okazyjne

1544 Bloor St W (rog Dundas i Bloor)
TEL 533 - 8881

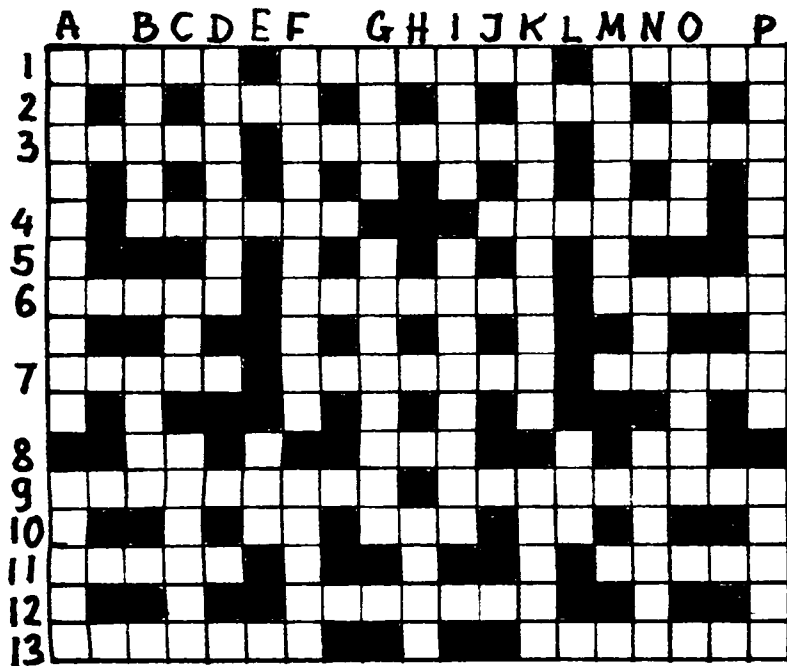
PROGRAM RADIOWY
"ECHO OJCZYŹNY"
Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz
od 10 30 do 11 30 rano
Program prowadzi Karolina Kęsik
W programie koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski,
interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich
637 College St., Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991,
dom 247-9755

KRZYŻÓWKA WŁASNA

Nr 133

Pozomo

- 1-A lekka tkanina z mieniącego się jedwabiu
1-F stopień zeglarski
1-M stara gra w karty, dziś talia do stawiania kabały
2-D w dłoni woznicy
2-K stopień oficerski w sułtańskiej Turcji
3-A anglo-araby lub perszerony
3-F ostatni z żyjących przywódców powstania w getcie warszawskim
3-M bankier Zygmunta I przedstawiciel wybitnego rodu mieszczań krakowskich
4-B ujście wulkanu
4-J miasto w zach. Jordanii w pobliżu Jerozolimy
6-A wieś w pow. opatowskim ruiny olbrzymiego zamku Krzyz-topor
6-F kasza z bulw np. manioku
6-M metalowe opakowanie np. pasty do zębów
7-A imię szaty kapłanskie w starożytności
7-F jednoroczna roślina warzywna
7-M gatunek wina deserowego
8-B jeden z trzech rodzajów klasycznego teatru japońskiego

- 8-G faza Księżyca
8-N król-olbrzym Baszan rozbity przez Hebrajczyków
9-A niespodziewane po latach
9-I działa podstępnie, wywołuje konflikty dla osiągnięcia określonego celu
10-E pełniący obowiązki
10-G tafla lodu płynąca rzeką
10-K jeden z wielu w pasiece
10-A lasy górskie lub piętra wysokosciowe na Podhalu
11-M szwedzki chemik, przemysłowiec, fundator dorocznych światowych nagród
12-F wierni Kościoła Świętych Dnia Ostatniego z centralą w Salt Lake City
13-A oddział w wojsku rzymskim
13-K gormistrz, sprawuje dozór techniczny w kopalni

Pionowo

- 1-A olinowanie na zagłowiec
1-B lisek pustynny (płn. afrykański)
1-D francuski teolog i filozof przełomu XI/XII w.
1-F oklepiane szablonowe poglądy, osady
1-G odpowiednik Piekła w mitologii greckiej
1-I aureola
1-K ozdobne świeczniki wieloramiennie
1-M kuchenny stół
1-O francuski historyk i filozof XIX w. autor Żywotu Jezusa
1-P uczeń rzemieślniczy pracujący
5-I kraina historyczna na terenie Rumunii i ZSRR (sic!)
6-C z tyłu za siodłem ostatni punkt oparcia jeźdźcy
6-N "latający talerz"
7-B wystawowe w sklepie
7-O stolica Łotwy
8-C zazdrośny Maur, mąż Desdemony
8-E wytrzebiony samiec kozy domowej
8-L powojenna Polska
8-N wiszące Semiramidy (dla ułatwienia dodajemy, że nie piersi)
9-F przyjęta zasada postępowania, obowiązująca miara
9-K port i stolica jednego z krajów arabskich
9-P złota moneta wielu krajów europejskich
10-H tworzą rytm wiersza

236-7666 CHOI KAN 236-2666

JOHN WOLWICZ

R Chalkan & Co Limited, Realtor
3359 Bloor st W Toronto Ontario M8X 1G2

Eto bicoke bungalow 86 900 2 duże sypialnie, nowoczesna kuchnia, wykończona piwnica, garaż i jazd, duży ogród

ELDORADO REAL ESTATE LTD

1451 Royal York Rd

Przedstawiciel CZESŁAW SYGUŁA

Tel. biuro 248-0148, dom 247-0240

Świetna inwestycja! 3-sypialniowe bungalow oraz cottage na 8-akrowej parceli. Parcela pięknie zadrzewiona 30 km na północ od Hwy 401 przy Hwy 48. Cena \$ 134 900. Nie zapomnij zadzwonić. Okazja trafia się rzadko.

Dochodowy "Triplex" - Eglinton Dufferin, tylko \$20 000 wplaty. Dogodne warunki spłaty. Posiadamy tanie domy dla pierwszy raz kupujących. Jeśli chcesz korzystnie sprzedać swój dom - zadzwon.

VICTOR W. KRUPOWICZ

Realtor & Insurance Broker

Kupno i sprzedaż nieruchomości oraz wszelkiego rodzaju ubezpieczenia

AUTO — HOME — BUSINESS

INSURANCE

TEL. 533-8573

Westown Real Estate & Insurance Ltd., 268 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

PROVIDENT REALTY LTD.

656-0011

695 St. Clair Ave. West

BOŻENA KASPROWICZ

pomocze w kupnie i sprzedaży domu lub nieruchomości

WYCIECZKA DO ZIEMI ŚWIĘTEJ

EGIPTU — GRECJI

Wycieczka trwa 18 dni

od 1 czerwca do 19 czerwca 1985 r.

TYLKO \$2,350 dol. kanad.

ZIEMIA ŚWIĘTA 8 dni - Jeruzalem, Bethlehem, Nazaret, Galilea, Golan Heights, Haifa, Natanya, Tel Aviv, Massada i Morze Martwe

CAIRO 5 dni - Wycieczka do Gazy, Piramidy Sfinksu, Musea, Bazyliki etc

ATENY 5 dni - Akropolis, Theseum, wycieczka po wybrzeżu Glyfada, Vouliagmeni, Varkiza, zwiedzanie świątyni Posejdon, wycieczka po morzu Egejskim na wyspy Hydra, Poros i Aegina. W cenę wliczone są: przeloty, hotele, dwa posiłki dziennie, zwiedzanie z przewodnikiem i przejazd z lotniska do hotelu.

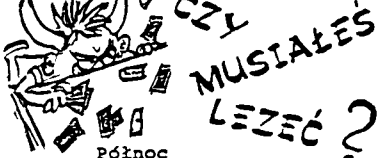
Blizszych informacji udzieli i zgłoszenia przyjmuje

HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD

1592 Bloor Street West, Toronto, Ont, M6P 1A7

TEL (416) 533-9496, 533-9497, 533-8417, 533-8235

BRYDZ

Północ
48-CK Kxx
xx
AQJxx

Zachód
xxxx
x
109x
xxxxx

Wschód
xxx
AQx
AQJxxx
x

Deklarant
Kxx
J10xxxx
Kx
Kx

zagranie gracza W było bardzo subtelne. Gdyby wygrał pierwszą lewą asem, nie mógłby wpuścić partnera do ręki.

Niemniej deklarant mógł przeszkodzić przeciwnikom w uzyskaniu tej przebitki, gdyby sam potrafił odzyskać się w pięknym za nadobne. W jaki sposób?

Przecież D stać na to aby oddać dwie lewy na kier i jedną na karo. Wiąc dlaczego nie oddać tej lewy na karo jak najszybciej? Po wzięciu lewy królem karo D powinien był odegrać małe karo. Tym sposobem przeciąłby komunikację pomiędzy przeciwnikami.

PROBLEMY LICYTACYJNE

1 1 kier - 1 pik
2 trefl

2 1 pik - 2 trefl
2 kier

3 1 trefl - 2 trefl
2 kier

LICYTACJA	P	W	D	Z
1 trefl	1 karo	1 kier	pas	
2 kier	3 karo	3 kier	pas	
4 kier	pas	pas	pas	

WYJSCIE 10 karo

"TYLKO PRZEBITKA MNIE POŁOŻYŁA" Jakże często słyszymy to usprawiedliwienie. Czasami rzeczywiście przebitka jest nie do uniknięcia. Ale są też sytuacje w których sami jesteśmy winni, że nas ukarano przebitką, gdyż nie potrafiliśmy przeszkodzić przeciwnikom w doprowadzeniu do przebitki.

Dzisiejszy przykład jest ilustracją tego twierdzenia. W pierwszej lewej W bardzo dowcipnie pozwolił D wygrać pierwszą lewą królem. Otworzył tym sposobem pułapkę na deklaranta.

Rzeczywiście D zagrał waleta kier. W wygrał damą i odegrał singla trefl. Takie zagranie w nożyce na stole nie kosztuje - gdy się nie ma króla. D wygrał królem w rękę i zagrał atut króla na stole. W wygrał asem i zagrał małe karo licząc na 9 u partnera. Gdy zabieg się udał Z odegrał trefl, W przebił i położył kontrakt. Czy D jest tu bez winy? Usprawiedliwienie ze "ta przebitka mnie położyła" nie ma tu uzasadnienia. Owszem, należy przyznać, że nie ma tu uzasadnienia. Owszem, należy przyznać, że nie ma tu uzasadnienia.

Gdyby wygrał pierwszą lewą asem, nie mógłby wpuścić partnera do ręki.

Niemniej deklarant mógł przeszkodzić przeciwnikom w uzyskaniu tej przebitki, gdyby sam potrafił odzyskać się w pięknym za nadobne. W jaki sposób?

Przecież D stać na to aby oddać dwie lewy na kier i jedną na karo. Wiąc dlaczego nie oddać tej lewy na karo jak najszybciej? Po wzięciu lewy królem karo D powinien był odegrać małe karo. Tym sposobem przeciąłby komunikację pomiędzy przeciwnikami.

PROBLEMY LICYTACYJNE

1 1 kier - 1 pik
2 trefl

2 1 pik - 2 trefl
2 kier

3 1 trefl - 2 trefl
2 kier

SPORT

**GKS Katowice -
Zagłębie Sosnowiec**
0 : 2

Spotkanie zostało rozstrzygnięte w ciągu 2 minut. Najpierw Franciszek Sput spóźnił się z interwencją przy strzale sponad 20 m Zbigniewa Sołtysika, a chwilę później Jerzy Kapias zaczął się bawić piłką przy jej wprowadzaniu do gry co wykorzystał Gerard Spiewak i mimo rozpaczliwej próby zażegnania niebezpieczeństwa przez obronę, napastnik Zagłębia po raz drugi umieścił piłkę w bramce gospodarzy. Tak obrot sprawy wywołał konsternację na widowni i zdeprymował piłkarzy Katowic.

Postacią numer 1 na boisku był niewątpliwie Jan Urban. Ławosć z jaką przechodził obrońców gospodarzy, przypadła do gustu wszystkim, nawet miejscowym kibicom.

Bramki: Sołtysik 33 i Spiewak 35. Widzów 5 000.

KATOWICE: Sput, Kapias, Piekarczyk, Zając, Matys, Hetmański (46 Łuczak), Krzysos, Morcinek, Biegun, Kubisztal (67 Rzesutek), Furtok.

ZAGŁĘBIE: Bęben, Włosowicz, Romanski, Kordysz, Piłch - Urban, Wrobel, Sołtysik, Sączek - Spiewak, Ryciek (82 Klamra).

Zołte kartki: Włosowicz (Zagłębie), Kubisztal (Katowice).

**Gornik Zabrze -
Bałtyk Gdynia**
1 : 0

Gornicy z Zabrza w 11 min zdobyli prowadzenie. Stało się to za sprawą Ryszarda Cyronia i Andrzeja Zguczynskiego. Pierwszy uwikłał się w pojedynek z obrońcami na polu karnym gości, jednak nie zdołał znaleźć sobie miejsca do strzału. Pomógł mu Zguczynski, który odbił piłkę skierował do bramki. 1:0 w 11 minucie stworzyło wśród kibiców nadzieję na kolejne gole, tymczasem - choć okazji nie brakowało - gornicy nie zdołali powiększyć swego konta.

Bałtyk zaprezentował się solidnie, grał jak zwykle z dobrze zorganizowaną obroną, a w drugiej połowie przyjął otwartą walkę i parę ataków gdynian miało szansę powodzenia.

Bramka: Zguczynski 11. Widzów 12 000.

GORNİK: Cebrał, Gunia, Dankowski, Klemenz, Kostrzewa, Majka, Matysik, Komornicki (77 Lesniak), Pałasz, Zguczynski, Cyron (79 Piotrowicz).

BAŁTYK: Czyżniewski, Sieracki, Walczak, Gierszewski (16 Konkolewski), Cirkowski, Witowski, Rzepka, Przygodzki, Miszewski, Filipczak, Kałużny.

Zołta kartka: Filipczak (Bałtyk).

**Widzew Łódź -
Pogon Szczecin**
1 : 0

Wiosną widzowiacy realizują zapewnienia o poprawie skuteczności.

W 70 min z wolnego dołożył podał Wijas, Dziekanowski przedłużył do Krzysztofa Kajrysa, a ten krotkim, zaskakującym podaniem oddał piłkę znów do "Dziekana". Bramkarz gości nie był w stanie zapobiec utracie gola.

Najlepszym zawodnikiem meczu był Wijas, który wraz z rutynowanym Markiem Dziubą, dał pokaz gry bardzo różnorodnej. Zamponowali oni zdecydowanie, kondycją, umiejętnością utrzymania inicjatywy niemal w każdym momencie spotkania.

Tylko trzykrotnie Pogon bez kontuzjowanego Janusza Turowskiego zdołała zagrozić widzowiakom.

Bramka: Dziekanowski 70. Widzów 14 000.

WIDZEW: Bolesta, Przybys, Wojcicki, Dziuba, Kaminski, Świątek (69 Leszczyk), Wijas, Kajrys, Romke, Dziekanowski, Smolarek.

POGON: Długosz - Ostrowski, Makowski, Sokółowski, Urbanowicz, Kuras (85 Duchowski), Miązek, Kensy, Czepan, Hawrylewicz, Lesniak (76 Krupa).

**Motor Lublin -
ŁKS Łódź**
1 : 1

W 37 minucie eks-legionista, Ryszard Milewski zdecydował się na solowy przeboj. Gdy mijał Witolda Wenclewskiego, ten nie trafił w piłkę, lecz w nogi rywala i sędziujący podyktował jedenastkę. Wykorzystał ją pewnie Leszek Iwanicki i kibice Motoru mogli fetować zdobycie gola.

W 13 minucie drugiej połowy strzał Barana obronił Kalinowski. W rewanżu gospodarze popisali się piękną, szybką akcją zakończoną "główką" Kudyby. Bako nie dał się zaskoczyć.

Od tego momentu w Motorze zaczęło się coś psuć. Gospodarze przegrywali z łodzianami prawie wszystkie pojedynki biegowe - stanęli w miejscu. Efektem była wyrównująca bramka zdobyta przez Ryszarda Robakiewicza w 64 minucie. ŁKS mógł zdobyć ich jeszcze więcej, ale na przeszkodzie stanął Kalinowski.

Bramki: Motor - Iwanicki 37 (z karnego), ŁKS - Robakiewicz 64. Widzów 13 000.

MOTOR: Kalinowski, Milewski, Boguszewski, Żuchnik (68 Witkowski), Grzanka, Fruta, Bartoszewski, Iwanicki, Łatka, Kudyba, Szczepanski (56 Szaniawski).

ŁKS: Bako, Rozycki, Wenclewski, Wesołowski, Sybilski, Chojnacki, Kruśkanin, Gierek (53 Kasztelan), Baran, Robakiewicz, Ziobier (59 Gajda).

Zołte kartki: Ziobier (ŁKS), Boguszewski (Motor).

**Radomiak -
Ruch Chorzów**
1 : 2

W 2 min obrońcy Radomiaka pozwolili Krzysztofowi Warzyse na oddanie strzału. Wprawdzie Krzysztof Koszarski zdołał odbić piłkę, ale trafiła ona do Mirosława Bąka i napastnik gości nie miał większych kłopotów z umieszczeniem jej w siatce.

W 19 min po jednej z kontr i nie najlepszej postawie radomskich obrońców, Bąk sprytnie przepuścił piłkę do Warzychy i ten plasowanym strzałem w "okienko" podwyższył rezultat.

Gospodarze próbowali atakować, a dokładne podanie do znajdującego się na polu karnym Mirosława Banaszka, otworzyło szansę na zdobycie bramki. Dariusz Fornalak, nie widząc innego wyjścia, sfaulował zawodnika Radomiaka i sędzia bez wahania wskazał na "wapno". Adam Benesz zmylił bramkarza Ruchu i posłał piłkę w górny róg.

Bramki: Radomiak - Benesz 34 (karny), Ruch - Bąk 2 i Warzycha 19. Widzów 11 000.

RADOMIAK: Koszarski, Niedziółka, Skoneczny, Sadowski, Rybak, Andrzejewski, Benesz, Wojdaszka (63 Zawadzki), Sajewicz (72 Jeromin), Szymanek, Banaszek.

RUCH: Jójko, Fornalak, Kaminski, Walec, Jędrzejewski, Szewczyk, Walot, Nowak, Warzycha, Mikulski, Bąk (29 Szuster, 74 Sermak).

Zołta kartka: Fornalak (Ruch).

**Piłka
nożna**

24 kwietnia rozegrano rewanżową rundę europejskich pucharów w piłce nożnej. (W nawiasie podajemy wynik meczu z I rundy).

**PUCHAR KLUBOWYCH
MISTRZOW EUROPY**

Bordeaux - Juventus 2-0 (0-3)
Panathinaikos - Liverpool 0-1 (0-4)

W dniu 29 maja w Brukseli w meczu finałowym zmierzą się Liverpool z drużyną Zbigniewa Bonka - Juventusem. Dzień po-

niej rozegrane zostanie w Tiranie spotkanie Albania-Polska. Udział Bonka w tym drugim meczu stoi pod wielkim znakiem zapytania.

**PUCHAR ZDOBYWCOW
PUCHAROW**

Dynamo Moskwa - Rapid Wieden 1-1 (1-3)
Everton - Bayern Monachium 3-1 (0-0)
W finale zmierzą się Everton z Rapidem.

PUCHAR UEFA

Real Madryt - Inter Mediolan 3-0 (0-2)
Żelaznicar Sarajewo - Videoton 2-1 (1-3)
W finale zmierzą się Videoton z Raaelem.

■ W eliminacyjnych meczach przed mistrzostwami świata w Meksyku w 1986 roku udanie wypadła reprezentacyjna drużyna Kanady, pokonując w Victorii B C Haiti 2-0 oraz Gwatemalę 2-1.

■ Torontonski klub piłkarski Blizzard rozwiązał się. Liga NASL również już nie istnieje. Kibiców piłkarskich, chcących oglądać futbol na przywoitym poziomie zapraszamy do Hamilton, gdzie w tamtejszej I lidze gra Polonia, w barwach której występuje Grzegorz Lato i Krzysztof Rzesny, byli reprezentanci Polski.

**POLSKA —
FINLANDIA**
2 - 1

Reprezentację Polski w piłce nożnej czeka "gorący" maj. 1, 19 i 30 maja drużyna nasza uda się na wjazdy do Brukseli, Aten i Tirany. Będą to mecze niezwykle ważne, jako że z grupy I, w której znajduje się Polska, do Meksyku na pewno pojedzie zwycięzca grupy. Zespół, który zajmie drugie miejsce nie może być pewny awansu, gdyż o tym zadecydują gry barażowe. Polacy, chcąc myśleć o Meksyku, muszą zaprezentować się jak najlepiej na wyjazdach, w ubiegłym numerze zapoznaliśmy Państwa z kadrą naszej drużyny. 17 kwietnia piłkarze rozegrali w Opolu towarzyskie spotkanie z Finlandią, wygrywając 2-1. Komentarze o meczu, jakie się ukazywały w polskiej prasie, są mało budujące. Polacy zagrali fatalnie, większości zawodników nie chciało się biegać po boisku. Pykano sobie o tak piłkę, od niechcenia, unikano ostrzejszych starć. Mecz ten nie pokazał na co nas stać w obliczu majowych spotkań. W 57

**OKRUCHY
SPORTOWE**
Kolarstwo

Kandydaci do reprezentacji Polski na Wyciąg Pokoju podzieleni zostali na grupy. Jedną z nich uczestniczy w wyciągu w Bergamo Druga, w XXXIII Circuit de la Sarthe, nad Loarą. Jest to wyciąg "open", w którym scigają się drużyny zawodowców i amatorów. Najlepszym wśród Polaków okazał się Lesniewski, który zajął 17 pozycję ze stratą 5:35 min do triumfatora Pascala Juleasa w zespole Renault. I etap wyciągu wygrał Zenon Jaskuła. Trzecia grupa kadrowiczów wzięła udział w XX wyciągu "Szlakiem grodów piastowskich". Brani pod uwagę kandydaci do Wyciągu Pokoju - Se-

min prowadzenie objęli goście, wykonując rzut wolny z 20 metrów. Bramkarz Kazimierski nie sięgnął piłki strzelonej z wolnego, która odbiła się tuż przed nim i wpadła do siatki. Był to kolejny nieudany występ Kazimierskiego, czym chyba praktycznie zamknął sobie drogę do kadry na pewien okres czasu. W 69 minucie po dosrodkowaniu Wijasa piłkę uderzył głową Zmuda, zdobywając swą drugą w karierze reprezentacyjnej bramkę. 9 minut przed koncem celnie głową strzelił Pałasz, przechylając zwycięstwo na naszą stronę. Z niecierpliwością czekamy na wieści ze stadionów. Pozostaje tradycyjna już nadzieja, że Polacy zmobilizują się i ten upragniony awans wywalczą.

Oto skład drużyny polskiej: POLSKA: Cebrał (46 Kazimierski) - Pawlak, Wojcicki, Zmuda, Jalocho (56 Ostrowski) - Wijas, Matysik (63 Tarasiewicz), Buncol, Urban (46 Pałasz) - Dziekanowski, Smolarek.

redniuk, Zagajewski, Korycki - wypadli blado, zajmując dalsze miejsca. W wyciągu w Bergamo dobrze zaprezentowali się Mierzejewski i Piasecki, odnosząc zwycięstwa etapowe.

**Koszykówka
kobiet**

W turnieju barażowym, który decydował o pozostaniu w I lidze sukces odniosły drużyny Polonii Warszawa i Stali Brzeg, które w przyszłym roku nadal będą występować w ekstraklasie. O miejsce w I lidze starły się także Hutnik Kraków i AZS Gdańsk.

**Hokej
w Polsce**

Wszystko wskazuje na to, iż w ekstraklasie hokejowej Zagłębie Sosnowiec zdetronizuje Polonię Bytom. W Polsce po raz pierwszy finały rozgrywek I ligi prowadzone są systemem "play-off", ale o innych zasadach niż w NHL. Zagłębiu do tytułu mistrza brakuje jednego zwycięstwa nad Polonią, tej zaś z trzech, co w aktualnym układzie sił wydaje się mało prawdopodobne. Pierwszy mecz tych zespołów zakończył się wynikiem 6-1 dla Zagłębia. Reprezentacyjny bramkarz Kukla, grający w Polonii nie uchronił swego zespołu od porażki. Trzecie miejsce w lidze zapewniło sobie Podhale Nowy Targ, pokonując Naprzód Janów w sposób bezdyskusyjny 6-2 i 5-2.

Naprzód zajął czwarte miejsce. O piątą pozycję walczy Cracovia z GKS Tychy. Na razie sprawa jest nie rozstrzygnięta, bowiem mimo dwóch zwycięstw Tyszan 8-5 i 7-4, następne mecze odbędą się w Krakowie.

W walce o siódmą pozycję Stoczniowiec Gdańsk dwukrotnie pokonał ŁKS Łódź 4-2 i 8-4.

ARDEX

**ŻĄDAJCIE
TYLKO
SIEKIER ARDEX'
NAJWYŻSZA JAKOŚĆ
ŚWIATOWA**

**ARDEX
CANADA**
**SIMPSON T.V.
HI-FI STEREO**

187 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L5

TEL. 533-3333, 534-4444

Autoryzowany fabryczny serwis ZENITH

Obsługujemy całą polską dzielnicę i inne okolice Toronto

● W każdym polskim domu

**VIDEO KASETY Z OSTATNIEJ WIZYTY
OJCA ŚW. JANA PAWŁA II**

na oba systemy Beta i VHS

AUTHORIZED FACTORY SERVICE

127 134

DELIKATESY**HALINA'S DELICATESSEN**

Świeże bułeczki, pieczywo i ciasta
Europejskie wędliny i zakąski kawa
importowane twarde sery

**OPEN WINDOW
BAKERY**

780 ANETTE Str TORONTO
TEL 767-9129

**ONTARIO MEAT
PRODUCTS LTD.**

783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535-4648

Wędliny i wszelkie wyroby mięsne wytwarzamy według naszych własnych przepisów staropolskich które stanowią tajemnicę rodzinną przekazywaną z pokolenia na pokolenie tylko najstarszemu synowi

**NAJWYŻSZA JAKOŚĆ!
KONKURENCYJNE CENY!**

Świeże mięso, sery, pieczywo w bogatym wyborze

Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMÓW
NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

WĘDZONE NA MIEJSCU

ŚLYNNE NA CAŁE TORONTO
ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY

Szynki kabanosy wędliny mięsa
rozne delikatesy

Superior Sausage Co.

1004 DUNDAS St W
TEL 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!

**COPERNICUS
MEAT PRODUCTS**

79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054

Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szynki boczki balerony kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów ogorki kiszzone kapustę z beczki śledzie pierogi

T S PAKULSKI

**M-C DAIRY co.Ltd.
PRODUCTS**

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto Wyrabiamy kwasną śmietanę yogourt huslanke sery białe i topione

**ZADAJCIE NASZYCH WYROBÓW
W SWOICH SKŁEPACH**

Godziny otwarcia 7:00 do 4:00
212 Mavety St Tel 766-6711

**DOSKONAŁE WYROBY
MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE**

Sprzedaz detaliczna i hurtowa
dostarczamy do sklepów

Ceny konkurencyjne

**PACIFIC WHOLESALE
MEATS LTD**

JUREK ZOCHNAK STEVE PAKLOS
2986 DUNDAS ST W Toronto
TEL 767-0000

Sprzedaz detaliczna tylko w czwartki
piątki i soboty

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHŁEB

Dostarczamy do sklepów i domów

739 Queen St W - Toronto, Ont.
TEL 368-4235

QUALITY SAUSAGE

Nowo otwarte, eleganckie,
polskie

DELIKATESY

Świeże mięsa apetyczne wędliny
bezkonkurencyjne kiełbasy sery
i inne pyszności

2913 Dundas St W

TEL 769-4966

131 Roncesvalles Ave.

(obok kina)

Tel 533-7054

ONTARIO BREAD

Co Ltd

178 Ossington Ave Toronto
TEL 532-4929

Pyszny świeży chleb do nabycia
we wszystkich sklepach

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ

zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADECTWO SPAWACZA
W 5 TYGODNI można uzyskać w
Institute of Technical Trades który
szkoli specjalistów już 25 lat

• nowoczesne urządzenia • rysunek
techniczny • kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany • dogodne opłaty
tygodniowe

734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369

po godzinach TEL 536-0008 921-3886
Informacji udzielają MARK NIEMCZAK
DOMSKI lub ANDRZEJ MAJ

BISTRO

Jedna z najlepszych małych
restauracji w Toronto
(wielozajdny Toronto Sun)

• Europejska atmosfera • Znakomite
miejsce na spotkanie • Cos na ząb

2390 Bloor West

Toronto, Ont M6S 1P5

TEL (416) 767-0848

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY**ANKA & PETER**

2374 Bloor Str W Toronto

TEL 769-4488

Zdjęcia i portrety na różne okazje

**POLSKA KSIĘGARNIA
WYSYŁKOWA**

POSIADA słowniki francuskie angielskie
techniczne i inne książki do nauki
języków kulinarnie młodzieżowe bajki
religijne karty świąteczne

MONTREAL, P Q P Box - 647

N D G H4A 3R1 Canada

TEL (514) 489-0396

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**

Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wyrobu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze

105 Roncesvalles Ave Toronto

TEL 531-1622

dermalone

**ZAKŁAD
KOSMETYCZNY**

- Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakosciowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

2198 Bloor St.W
TEL 766-1867

**"FORTUNA"
FLOWER SHOP**

Najstarsza polska kwiaciarnia
356 BATHURST ST przy Dundas
TEL 368-0797

Właściciele

WANDA I FRANCISZEK LISOWSCY

- Bukiety ślubne • Wiązanki urodzinowe
- nowe • kwiaty cięte i doniczkowe •
- piękne • świeże • tanie

DOSTAWA DO DOMÓW

**THOMAS ALUMINUM
PRODUCTS**

TEL Toronto 239-6476

po 6 wieczorach

TANIO i z GWARANCJĄ wykonujemy
aluminowe obicia domów (siding)
Thermal Windows rynny krycie dachów
(Shingle i płaskie dachy) oraz
roboty elektryczne Metro Licence B1390

**jolanta interiors
POLSKA FIRMA**

specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzać gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom

Sprzedajemy nowoczesne zasłony okienne
ne i z VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach

Szeroki asortyment prezentów
na każdą okazję

2368 BLOOR Str W TORONTO ONT

TEL 762-9638

ANDRE'S PHOTO

Wykonuje wszelkie

prace fotograficzne

WEDDING S. CHRISTENINGS

CHILD STUDIES ETC

For appointment call

A.SLIWKA (416) 233-6550

**HUMBERVIEW
INSURANCE**

337 Roncesvalles Ave Toronto

TEL 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

**COMMUNITY
DIRECTORY
INFORMATOR**

**Danuta H
RADOMSKI B A L L B**
ADWOKAT - NOTARIUSZ
366-3875

164 Princess St., Toronto
Konsultacje w godz 9-17 lub
za uprzednim telefonicznym
porozumieniem się

Włada płynnie jęz. polskim francuskim
hiszpańskim
Koresponduje z biurami adwokackimi
w Polsce

**POLISH CONSULTING
BUREAU, 618 Queen Str W
TORONTO, Ont M6J 1E4**
TEL (416) 864-1182, g 4-7 p m

Udzielanie porad i pomocy we wszelkich
sprawach oraz załatwianie ich na terenie
Polski, m.in. małżeńskich (małżeństwa
przez pełnomocnika) rozwodowych w
Polsce majątkowych kupna i sprzedaży
nieruchomości i mieszkań spadkowych
PONADTO pełnomocnictwa do Polski
sprawy paszportowe odwołania od od
mowy paszportów sprowadzanie krew-
nych pisma do polskich urzędów i
sądów
Długoletnia praktyka adwokacka w
Polsce

J DZIWIŃSKA, LL M

**ROWLAND
LINCOLN MERCURY
FORD****TERESA BEDNAREK**

- nowe samochody
- używane samochody
- dobre warunki pożyczki
lub wypożyczenia

1800 O'Connor Dr
TORONTO

TEL (416) 759-4422

127 139

APPLIANCE CLINIC CO

oferuje naprawę lodówek, pralek, su-
szarek pieców elektrycznych i automa-
tycznych zmywarek do naczyń

- Zniżka dla rencistów • Gwarancja
na 1 rok • Obsługa 7 dni w tygodniu
- Dzwonisz całą dobę

TEL TORONTO 261-7619

Kupuj i sprzedaj w/w sprzęt używany

**EUROPEAN
MASTER PAINTING**

Polska firma malarska oferuje swoje
usługi w zakresie malowania z zewnątrz i
wewnątrz tapetowania układania kafel-
kow oraz renowacji domów

Gwarantujemy szybką obsługę i
najwyższą jakość Przystępne ceny

TEL Toronto (416) 259-7984

albo (416) 259-6034

128 139

FASHIONS

Nowo otwarty polski sklep

Posiada duży wybór

pojedynczych fasonów

Szyjemy na miarę i naprawiamy

Ceny bardzo okazyste

1544 Bloor St W (ros. Dundas i Bloor)

TEL 533-8881

od 119

DIVORCE AID**K.BEŁDOWSKI**

Rozwód \$ 155

226 QUEEN St W Suite 200

TORONTO, Ont M5V 1Z6

TEL (416) 598-1127

TP & ASSOCIATES Ltd

Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie-
czeń (Life Insurance) RRSP i
R H O S P oraz funduszy inwestycyj-
nych

Prosimy telefonować lub pisać wysłamy
bezpłatnie

FINANCIAL PLANNING REVIEW

ANDRZEJ SLEDZ

194 Wilson Ave Suite G-8

TORONTO, Ont M5M 3A7

TEL 482-0175, d 624-5411

ADWOKAT

Kazimierz Bielski

Q C NOTARIUSZ

Załatwiamy

- sprawy karne i rozwodowe • kupno
- sprzedaż i hipoteki • spadkowe i testa-
- menty

266 Roncesvalles Ave

(obok Credit Union)

Toronto, TEL (416) 533-6126

Biurowie czynne codziennie

od 10 rano do 6 wiecz.

100

MASZ DUŻĄ SZANSE

NIE CZEKAJ JUTRA, NAPISZ ZARAZ.

OFERUJEMY PRACĘ KAŻDEMU BEZ WYJĄTKU

(TYLKO 50 OSOB)

Zarobki od 40 - 60 tys. rocznie (to nie praca od drzwi do drzwi)

Praca "PART-TIME" i "FULL-TIME", BEZPŁATNE SZKOLENIE.

Firma international działająca w Kanadzie, USA, Australii i Angli.

ODPOWIADAMY NA LISTY TYLKO Z WASZYM TELEFONAMI

PISZ PO INFORMACJĘ NA ADRES

Succ. JEAN TALON,

MONTREAL, P.Q. BOX 142

100

100

100

100

100